

BIBLIOTĒKA

Latviešu biedrības
BIBLIOTĒKA

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZIŅOTĀJS

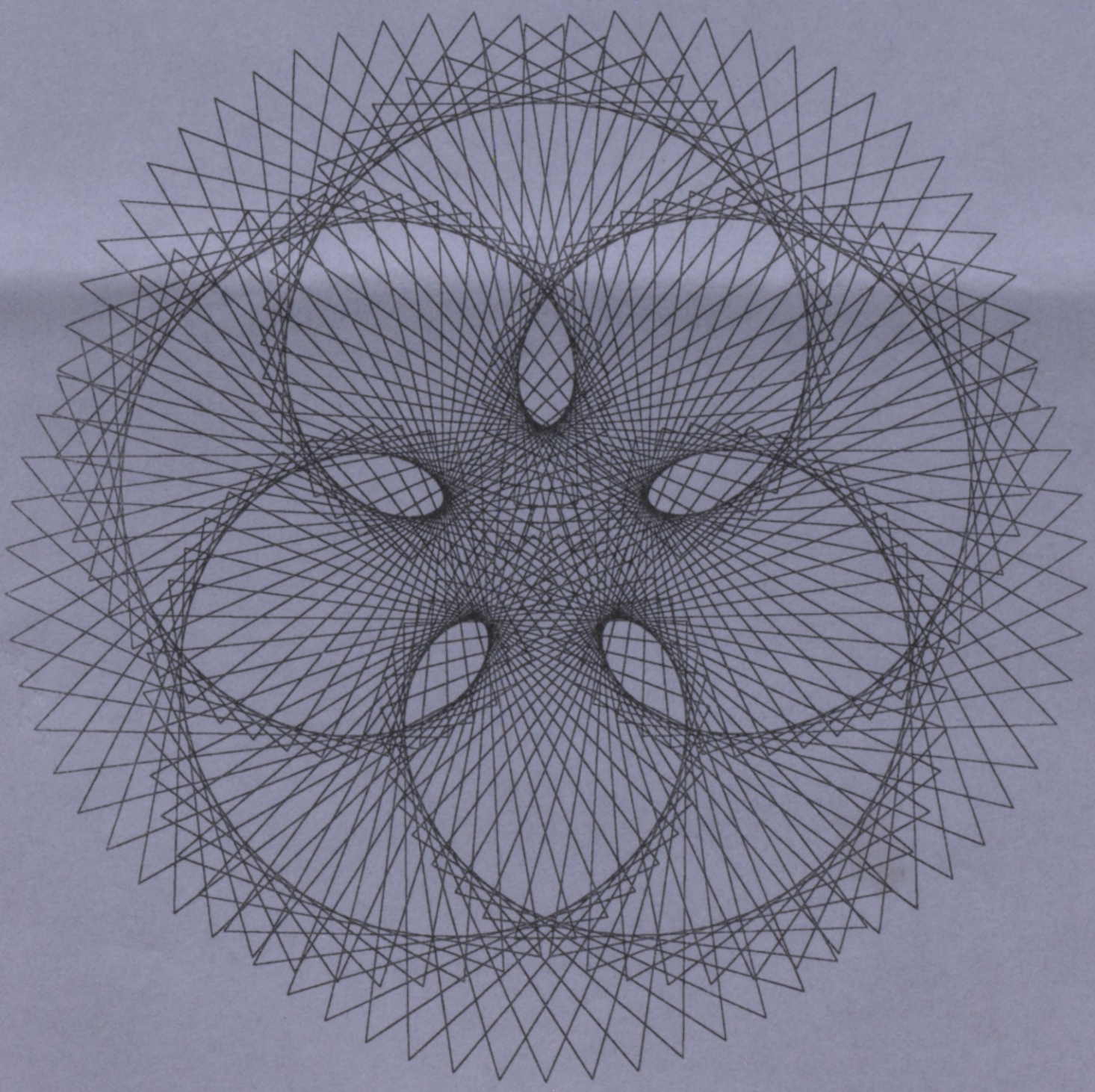
ISSN 0227 - 2423

1996. GADA NOVEMBRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

48. GADA GĀJUMS

NR. 11.(572.)

BAGĀTAIS NOVEMBRIS

Novembra sākumā atzīmējam Lāčplēša dienu, kuŗā pieminam savus varoņus. Daudzi no viņiem Latvijas pirmajos neatkarības gados saņēma dažādu pakāpju Lāčplēša kaŗa ordeņus, kļūdami šīs izcilās saimes kavalieri. Pamazām viņi gandrīz visi ir aizgājuši viņšaulē. Tikai daži vēl ir dzīvi, piedzīvojuši lielu vecumu. Par visu viņus dzīves stāstiem varam lasīt īpašā grāmatā, kas iznākusi nesen. Labi, ka tā. Šos varoņus pieminam.

Pati nozīmīgākā diena novembrī ir Latvijas valsts dibināšanas diena - 18. novembris. Tā ierakstīta mūsu vēsturē zelta burtiem. To nedrīkst aizmirst neviens latvietis, lai kur virs zemes lodes viņš arī neatrastos. Un tomēr - daudzi par to zina tik maz! It sevišķi jaunatne pašā tēvzemē - Latvijā. Tai daudz ir jānācās. Un lai to darītu, vajadzīgas labas un objektīvas vēstures grāmatas skolām. Latvieši ārzemēs te iet talkā. Cerams, ka nākamajā gadā tā būs iespiesta un pieejama. Tagad, kad Latvijas neatkarība ir atkal atjaunota, tā ir daudz gaišāka diena, kas dod mums retu iespēju apņemties strādāt un solīties nākotnes Latvijai. Tas ir vienkāršs solījums, bet reizē tas prasa daudz - darba prieku un ticību! "

Novembrī ir arī Mirušo piemiņas diena, kuŗā pieminam visus savus mīļos. Tā ir neatņemama diena mūsu dzīves ritmā. Jāaizstaigā uz kapu kalniņu un jāiegriežas dievnamā. Aizgājušu dzīvē dotās dāvanas ir mūsu lielākais stiprinājums. Viņus aizmirst nespējam, kaut gan dzīve jādzīvo tālāk bez viņiem. Retais no mums spēs atcerēties visus montrealiešus, kas pēdējos 50 gados devušies viņšaulē. Par vairumu no viņiem varam isāk vai plašāk lasīt MLB Ziņotāja slejās, bet tikai retam vairs uzglabājušas šī izdevuma agrākās burtnīcas, lai ieskatītos un atcerētos. Un tomēr jāatceras, jo tie daudzie simti, kas nav vairs mūsu vidū, kādreiz bija mūsu sabiedrības stiprākie balsti un ar Latvijas sapni sirdī. Viņu pašaieliedzība un devums lai mudina mūs, it sevišķi jaunos, kas tagad pamazām pārņem mūsu sabiedrības vadību, darīt tikpat lielus darbus. Iespēju un vajadzību tagad ir tik ļoti daudz, ka visu nepaveiksim. Un tomēr jādara iespējamais, gan Latvijā, gan šeit. Tādēļ mundrināsim katru nākt talkā Latvijai un latviešiem. Un nenoraidīsim laipnu aicinājumu, kad tas nāk no visdažādākām pusēm.

Mums, Kanadā, priekšā stāv Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā (LNAK) padomes vēlēšanas. Tajā uz 40 padomes locekļu vietām kandidē 43 kandidāti. Kalpošanas laiks ir 4 gadi. Tā kā padomē vajadzīgi ir arī kandidāti, balsojums izšķirs divi lietas - kuŗi ir populārākie un kam būs jāpaliek kandidātos. Lai nu kā, katram latvietim Kanadā vajadzētu izmantot savu balsi un līdz ar to nosūtīt apvienībai arī savu dalības maksu. LNAK līdzekļi ir ļoti vajadzīgi, jo jaunajos apstākļos ir jārisina pavisam citas problēmas un jāisteno pasākumi, kādu agrāk nebija. Nenolieciet balsošanas aploksnes sāpus. Iepazīstieties ar šiem vēlēšanu dokumentiem un nobalsojiet tūdaļ. Demokratiskās vēlēšanās katrai balsij ir savs svars.

Latvijā, pēc avižu ziņām, notiek dažādas politiskās spēlītes, kuŗu rezultātā nomainās ministri un tādā gadījumā tie atgriežas Saeimā kā deputāti. Ievērojamākais no viņiem ir agrākais Ministru prezidenta vietnieks Ziedonis Červers. Viņš tagad ir jaunais Saimnieka frakcijas un partijas vadītājs. Viņa vietnieks abos posteņos ir Juris Celmiņš.

Gundars Valdmanis, Vienība, un Aleksandrs Pētersons, Tēvzemei un Brīvībai, grib veidot jaunu laikrakstu, kas varētu kļūt par pamatu jaunai politiskai partijai, kas izietu 7. Saeimas vēlēšanās ar īpašu platformu, kuŗā uzsvars

būtu uz nacionālo vērtību saglabāšanu un okupantu repatriāciju. Viņuprāt, mums, latviešiem ārzemēs, šis jaunais izdevums būtu jāatbalsta ar līdzekļiem. Šādu aicinājumu G. Valdmanis vairākkārt izteicis savās vizītēs Montrealā. Viņš arī šeit izteicās, ka 6. Saeimas vēlēšanās lielu lomu spēlējusi nauda. Tagad viņš iet solīti tālāk un sakot, ka nākamajās vēlēšanās lomu spēlēšot "kriminālā nauda".

Rīgas pilsētas dome pagarinājusi pilsētas apgaismojumu par pusotrām stundām. Vakaros ielas būs apgaismotas no plkst. 18:00 - 01:30, bet rītos - no plkst. 04:30. Katra stunda izmaksāšot Ls 108.-, vai līdz gada beigām - Ls 9937.-. Tos ņemšot no rezerves kapitāla.

Attiecībā uz trimdas kultūrvērtību apzināšanu un pārvešanu uz Latviju un informācijas apmaiņu kultūras jautājumos, LR Kultūras ministrs Richards Pīks un Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības (PBLA) KF (Kultūras Fonda) un Kultūras padomes priekšsēdis Tāivaldis Bērziņš 11. septembrī parakstīja šādu vienošanos:

1. Izveidot trimdas kultūras mantojuma apzināšanas un koordinēšanas speciālistu padomi šādā sastāvā:

- 1) PBLA KF priekšsēdis (Tāivaldis Bērziņš),
- 2) ALA (Amerikas Latviešu Apvienība) kultūras nozares vadītājs (Inta Šrādere),
- 3) LNAK kultūras nozares vadītājs (Mārtiņš Štaubers),
- 4) LAAJ (Latviešu Apvienība Austrālijā un Jaunzēlandē) kultūras vadītāja (Dace Dārziņa),
- 5) PBLA kultūras nozares pārstāvis Rietumeiropā (Arturs Cipulis),
- 6) Kultūras ministrijas speciāliste mūzeju jautājumos (Inta Bušmane),
- 7) Kultūras ministrijas vizuālās mākslas speciāliste (Gundega Cēbere),
- 8) Kultūras ministrijas bibliotēku speciālists (Jānis Turlajs),
- 9) Latvijas Valsts arhīva direktore (Daina Kļaviņa).

2. Kultūras ministrija, sākot ar 1997. gada janvāri, noslēgs darba līgumu ar personu, kuŗas pienākumos ietilps trimdas kultūras mantojuma apzināšanas un koordinēšanas darbs, pamatojoties uz speciālistu padomes priekšlikumiem, ieteikumiem un slēdzieniem. Šī persona nodrošinās arī informācijas apmaiņu un veiks darbu koordinēšanu starp ārzemju latviešiem un LR Kultūras ministriju. Konkrēta kandidāta izvēle šī darba veikšanai tiks saskaņota ar PBLA Kultūras padomi līdz 1996. gada 31. decembrim.

3. PBLA Kultūras fonds apņemas 1997. gada laikā segt darba algas izdevumus trimdas kultūras mantojuma apzināšanas un informācijas apmaiņas darba koordinātoram \$ 2,200.- apjomā.

4. Kultūras ministrija apņemas, plānojot 1998. gada budžetu, paredzēt līdzekļus viena darbinieka atalgojumam trimdas kultūras mantojuma apzināšanas un informācijas darba veikšanai.

Vēlēsim šim kopīgajam pasākumam sekmes.

1996. gadā PBLA KF balvu un diplomu saņēmēji ir apstiprināti rakstveida balsojumā.

Goda balvas (\$ 1,000.-):

1. Rakstniecības nozarē: **Benitai Veisbergai**, ASV, par grāmatu "*Trimdas grāmata*".

2. Daiļamatniecības un lietiskās mākslas nozarē: **Ojāram Turķim**, Kanadā, par ilgu un sekmīgu darbu lietiskās mākslas laukā.

Goda diplomu:

1. Rakstniecības nozarē: **Aivaram Ruņģim**, ASV, par grāmatu "*Krievi kaimiņos*".

2. Daiļamatniecības un lietiskās mākslas nozarē: **Nor-mundam Treijam**, ASV, par jaunu un modernu metāl-apstrādāšanas tehnikas izveidošanu rotkalšanā.

3. Mūzikas nozarē: **Alfredam Sprincim**, ASV, par latviešu komponistu darbu aranžējumiem un oriģinālām kompozīcijām pūšamo instrumentu orķestrim.

4. **Dacei Aperānei**, ASV, par jaunatnes mūzikas no-metņu Latvijā organizēšanu un māksliniecisko vadību.

Krišjāņa Barona prēmijas (\$ 500.-):

1. Rakstniecības nozarē: **Ainai Kraujietei**, ASV, par dzeju krājumu "**Divas poēmas**".

2. Preses nozarē: **Auseklim Zaļinskim**, ASV, par ilg-gadīgu un veiksmīgu darbu, publicējot rakstus par sabied-riskiem un literāriem tematiem trimdas izdevumos.

3. Daiļamatniecības un lietiskās mākslas nozarē: **Zin-tai Endzelīnai**, Kanadā, par latvisku tautas tērpu darinā-šanu un latvisku rokdarbu mācīšanu.

4. Mūzikas nozarē: **Ariānai Goldīnai**, ASV, par dok-tora disertāciju "**Ziemeļamerikas latviešu komponistu instrumentālā mūzika**" un doktores grāda iegūšanu at-skaņotājmākslā Ņujorkas universitātē.

5. Teātra nozarē: **Daugavas Vanagu Teātrim Kana-dā** par A. Brigaderes lugas "**Sieviešu karš ar Belce-bulu**" uzvedumu X Kanadas latviešu vispārējos dziesmu svētkos 1996. gada vasarā.

Atzinības raksti:

1. Preses nozarē: **Hermīnei Valterei**, Austrālijā, par izcilo darbu, sagatavojot un vadot radio raidījumus Austrā-lijā.

2. Daiļamatniecības un lietiskās mākslas nozarē: **Viesturam Brantam**, Kanadā, par sudraba aproci konis-kā Nameja pinumā.

Tā latviešu prese ziņo PBLA ģenerālsēkretāre Tija Krūmiņa.

15. oktobrī, Latvijas Valsts prezidents G. Ulmanis pa-ziņoja par **Triju zvaigžņu ordeņa** piešķiršanu. Šoreiz 24 cilvēkiem - ārvalstu diplomātiem, māksliniekiem, zinātnie-kiem, sabiedriskajiem un politiskajiem darbiniekiem.

To vidū II šķiras Triju zvaigžņu piešķirts **Linardam Grantīnam**, bet III šķiras Triju Zvaigžņu ordenis - **Mārti-ņam Barisam** un **Raimondam Biteniekam**.

Starp apbalvotajiem 8 ir ārpus Latvijas dzīvojoši latvie-ši - pazīstami mūsu kultūras, mākslas un sabiedriski dar-binieki:

Ar 4. šķiras Triju Zvaigžņu ordeni apbalvots rakst-nieks **Gunārs Anatolijs Janovskis**, Baltijas studiju ap-vienības (AABS) viens no dibinātājiem, organizētājiem un biroja vadītājs **Jānis Gaigulis**, mūziķis un komponists **Andrejs Jansons**, sabiedriskais darbinieks **Ģirts Zei-denbergs**, visi 3 ASV, un Kanadas latviešu sabiedriskais un saimnieciskais darbinieks **Valdis Liepiņš**.

Ar 5. šķiras Triju Zvaigžņu ordeni apbalvots J. Rieks-tiņa studiju centra Kalamazū veidotājs **Valdis Muiž-nieks**, ASV, un 2 Kanadas latvieši - **Laimonis Zand-bergs**, ilggadīgais žurnāla "Jaunā Gaita" redaktors un sabiedriskajam darbiniekam **Mārtiņam Štauveram**.

DZĪVES STĀSTI

INFORMĀCIJA PAR MANI

Esmu nogājis, salīdzinoši garu, daudziem latviešiem parastu un reizē arī neparastu dzīves ceļu. Ir bijis laiks pārdomām, secinājumiem par darīto, paveikto un pielais-tām kļūdām. Domāju, ka par to ir vērts uzrakstīt - pārdo-mām citiem.

Mans galvenais secinājums: par maz ir tikai dzīvē gri-bēt paveikt ko labu, bet visu dzīvi ir uzmanīgi jāvēro no-tiekošais, jāmacās un pašam aktīvi līdzdarbojas savu la-bo nodomu iztēnošanai, lai spētu dzīvē atstāt ko palieko-šu.

Kopumā, savu dzīvi vērtējot, varu teikt: sākot no 8 ga-du vecuma, esmu godīgi strādājis, pelnījis sevi iztiku un tiecies pēc izglītības, zināšanām, taisnības un brīvības; ci-nījies par latviešu tautas, par visas cilvēces labklājību un laimi, bet neizbēdzis no maldīšanās. Jaunībā esmu bijis lētticīgs, taču nekad neesmu bijis ne uzpērkams, ne iebie-dējams. Esmu laimīgs, ka visu dzīvi esmu nodzīvojis pēc savas sirdsapziņas. Dāvināt man bijis lielāks prieks nekā saņemt dāvanas.

Teiktā apliecināšanai ir pati nodzīvotā dzīve.

Dzimis esmu mazturīga amatnieka - zemes rentnieka ģimenē kā sestais bērns. Tēva agrās nāves dēļ esmu sācis strādāt un par sevi atbildēt no agras jaunības. Tas bija smagi, bet nav man nodarījis nekādu ļaunumu. Otrādi-tas man palīdzējis pārvarēt grūtības dzīvē, izmisumā ne-kritot nekādos apstākļos. patstāvīgi domāt, nebaidīties at-zīt pieļautās kļūdas un no tām izdarīt vajadzīgos secināju-mus, mainīties atbilstoši tiem.

Pēc profesijas jaunībā esmu poligrāfists. Strādāt nā-cies gan dažādus fiziski smagus darbus, bet visu mūžu esmu bijis sabiedriski aktīvs, bijis arī samērā "augstos" amatos.

Sabiedriski - politisko darbību sāku jau pamatskolas 5. un 6. klasēs, darbojoties atturībnieku "Cerības pulciņā" un zemes mīļotāju "Mazpulkā". Tas manu labo tautskolo-tāju nopelnis, ka ne tikai mācīja katrs savu mācību priekš-metu, bet mācīja kā dzīvot, audzināja par savas tēvzemes patriotu un ar savām plašām zināšanām, ārējo sakārtotību bija man paraugs visā dzīvē.

Slikti tas, ka dzīvē man, neatkarīgi no manas vēlēša-nās, nereti nācies uzņemties pienākumus, kuŗu priekšzi-mīgai veikšanai man nebija vajadzīgo zināšanu. Darbu sākt nācies ar pienākumu apgūšanu.

Sešpadsmit gadu vecumā darbojos kultūr-izglītojošā organizācijā "Darba jaunatne" un porta un aizsardzības or-ganizācijā "Strādnieku sports un Sargs", kuŗas pastāvēja pie Latvijas Sociāldemokratiskās strādnieku partijas. Kad tās, pēc valsts apvērsuma 1934. g. 15. maijā, slēdza, dar-bojos komunistiskajā partijā, noticēdams ļaunprātīgai skaistu sapņu maldu mācībai.

Kā tāds 1940. gadā tiku pieaicināts komunistu darba grupā, kas tika radīta kā segmaska Latvijas okupācijas slēpšanai, kuŗu veica, tā saucamā, "Padomju Savienības"-istenībā imperialistiskās Krievijas valdība ar bruņoto spē-ku palīdzību. Darbojoties komjaunatnē, Latvijas komunistu partijā un padomju darbā, man gan daudreiz radās domstarpības ar vadošās politikas īstenotājiem, taču pilni-bā komunistiskās partijas un padomju varas politikas no-ziedzību sapratu tikai pēc partijas augstākās skolas absol-vēšanas Maskavā un piecdesmitajos gados, strādādams par Rīgas pilsētas partijas pirmo sekretāru un LPSR Mi-nistru Padomes priekšsēdētāja vietnieku. Tad arī sāku ak-tīvu, apzinātu cīņu pret partijas realizēto latviešu un livu pārkrievošanas politiku.

Jau tūlīt pēc II pasaules kara Maskavas "dižvīri", pēc pārdomāta plāna realizēja visās sev pakļautās 13, t. s., na-cionālajās suverēnās republikās (atskaitot Krievijas fede-rālo republiku un Grūziju, jo dzīvs vēl bija Staļins) šo zem-ju pamattautu asimilizēšanu. Sāka to ar masveida krievu

iepludināšanu uz pastāvīgu dzīvi šajās zemēs. Lai viss notiktu kā paredzēts, pat pretēji komunistiskās partijas statūtiem un PSRS konstitūcijai, 13 nacionālo suverēno republiku partijas centrālajās komitejās no Maskavas atsūtītām personām izveidoja, t. s., Orgbirojus. Bez šo Orgbiroju sankcijas ne atbilstoši statūtiem izvēlētās partijas centrālās komitejas, ne valdības nedrīkstēja pieņemt nevienu lēmumu. Šo orgbiroju uzdevums bija iedibināt kārtību, lai turpmāk partijas republiku centrālkomitejās otrie sekretāri un sekretāri, kas izrauga visus atbildīgos darbiniekus, būtu Maskavas atsūtīti vai vismaz rekomendēti cilvēki. Latvijā Orgbiroja vadītājs bija Šatāļins, kas vēlāk - partijas 20. kongresā tika ievēlēts par vienu no CK sekretāriem. Par Latvijas komunistiskās partijas CK II sekretāru tika ievēlēts Ivans Ļebegevs, par CK sekretāru atbildīgo darbinieku izraudzīšanai - Fjodors Titovs.

Kad šāds stāvoklis bija radīts visās 13 republikās - Orgbiroju pārstāvjus no visām republikām vienlaicīgi atsauca uz Maskavu. Viņu funkcijas turpmāk Latvijā izpildīja Ļebegevs un Titovs. Viņu praktiskais uzdevums bija līdzīgu kārtību iedibināt Ministru padomē, visās ministrijās, partijas rajonu un pilsētu komitejās un attiecīgajās padomju izpildkomitejās.

Nākošais uzdevums lielā politiskā plāna (pārkrievošanas) īstenošanai bija radīt darba roku trūkumu, lai būtu pamats iepludināt Latvijā krievus no Krievijas un Baltkrievijas. To panāca, paplašinot esošās rūpnīcas un ceļot jaunas, nerēķinoties ar reģiona īpatnībām. Apjomīgas izejvielas nācās ievest no tūkstošiem kilometriem attāliem apvidiem, bet gatavo produkciju nereti veda uz vietām, no kurienes tika atvestas izejvielas. Šādu uzņēmumu radīšanai, Latvijā nebija arī citu priekšnoteikumu (speciālistu smagajā mašīnbūvē, liekas elektroenerģijas jaudas, brīvu dzīvokļu, trūka skolu ar krievu mācību valodu un skolotāji tām).

Kad šādas rīcības rezultātā, piemēram, Rīgā no iebraucējiem iedzīvotāju skaits bija palielinājies divas reizes, iebraucēji prasīja izdot laikrakstus un mācību grāmatas krievu valodā; palielināt radio un TV raidījumiem stundu skaitu krievu valodā. Pēdējā pakāpeniski kļuva arī lietvedības valoda partijas aparātos, padomju un arī saimnieciskajās iestādēs. Īsi sakot, - tika iedarbināta visaptveroša propagandas mašīna, lai iznīcinātu visu, kas latviešiem dārgs un svēts, lai atradinātu cilvēkus no patstāvīgas domāšanas, pieradinātu pie bezierunu paklausības. Pēc augstāko instanču norādījumiem, presē, radio un TV pārraidēs tika propagandēt jaukto laulību priekšrocības. Lai to veicinātu praktiski, latviešu jaunekļus obligātajā kara-klausībā sūtīja dienēt Krievijā dislocētajās kara spēka daļās.

Pēc Maskavas norādījumiem, LKP CK sekretāra Arvida Pelšes vadībā, tika nonievāta latviešu kultūra, ignorēta latviešu valoda, noliegts pirmsokupācijas perioda latviešu literārais mantojums. Gandrīz viss, kas pasaulē bija vērtīgs, - to bija izgudrojuši krievi. Nevienam zinātniekam neļāva aizstāvēt disertāciju, ja tajā nebija plaša atsauksme uz Ļeņina un Staļina darbiem un kādiem padomju vai krievu zinātnieku atklājumiem kaut vai radnieciskā jomā, un, protams, par brīnišķīgajām iespējām Padomju Savienībā zinātnes uzplaukumam. Katrā ziņā nedrīkstēja minēt, ka kaut kur pasaulē varētu būt kas labāks kā Padomju Savienībā.

Pasaulē pazīstamam zinātniekam, biologam profesoram Paulam Galeniekam negribēja atļaut strādāt LVU Bioloģijas fakultātē par dekānu tikai tāpēc, ka viņš kādā savā lekcijā bija teicis, ka "autoritātēm nevajagot akli ticēt". Pelše apgalvoja, ka teiktais esot "mērķēts" uz Staļinu. Ga-

lenieks bija vismaz 30 zinātnisku darbu, vairāku grāmatu un populārzinātnisku darbu autors. Vācu okupācijas laikā Galenieku ieslodzīja Rīgas Centrālcietumā un vēlāk - Salspils koncentrācijas nometnē. Tas viss netika ņemts vērā.

Pasaulē pazīstamais valodnieks - profesors Jānis Endzelīns, kas LVU nodibināja Baltu filoloģijas nodaļu un kas bija ap 400 ievērojamu zinātnisku darbu autors, no Pelšes un viņa "rokas puišiem" tika visādi nievāts un pazemots.

Kādu vidi Arvids Pelše bija radījis LPSR Zinātņu Akadēmijā, kad pats sevi jau bija iedabūjis par akadēmijas pilntiesīgo locekli, raksturo noorganizētās diskusijas cieņījamā Paula Stradiņa vadītajā Zinātņu akadēmijas Bioloģijas un eksperimentālās medicīnas institūtā 1950. gadā. Nikni uzbruka P. Stradiņam, lai viņu atstādinātu no direktora amata. Raksturīgi, ka partijnieki Ā. Veinbergs, E. Jakubaitis, N. Kovaļevskis un A. Šmits P. Stradiņam pārmeta, lūk, ko:

- institūta zinātnisko darbinieku vidū neesot neviena komunistu un komjaunieša;

- direktors Stradiņš esot melns elements - saka vēlākais akademiķis N. Kovaļevskis;

- ZA prezidents A. Plaude saka: "Mūsu pieredze liecina, ka speciālisti, kas beiguši institūtu buržuāzijas laikā, zinātniskam darbam nav piemēroti";

- E. Jakubaitis saka: "Pirmā persona... institūtā ir direktora vietnieks zinātniskajā darbā C. Rudzītis, kuŗu līdz pērnajam gadam uzrunājuši par kungu... Vajaga veikt ne tikai kadru tīrīšanu, bet arī sekot kadriem";

- akademiķis Aleksandrs Šmits: "Stradiņš, Rudzītis un es bijām vienā institūtā (Petrogradas kara medicīnas akadēmijā). Viņi abi domāja, ka padomju vara sabruks un atbēga uz Rīgu... Viņi pieder to cilvēku kategorijai, kas lūkojas uz Rietumiem";

- P. Stradiņš lūdz LPSR prokuroru atbrīvot no apcietinājuma Centrālās Vēstures muzeja līdzstrādnieku Ādolfu Karnupu, kas, glābdams no iznīcināšanas, esot muzejā nobēdzinājis Kārļa Ulmaņa personisko mantu un citas Latvijas relikvijas.

Visu pieminēto un daudz ko vēl citu vērā ņemot, tika sastādīts raksts ar 25 personām, kas atbrivojamas no darba Zinātņu Akadēmijā. To vidū bija Pauls Stradiņš, Džūkstes Ziemas svētku kauju ķirurgs Ēvalds Ezerietis, kara ārsts, viens no Zviedrijas izdotajiem leģionāriem Jānis Slaidiņš, leģionārs Eduards Smiltēns un citi vislabākie Latvijas zinātnieki.

Paula Stradiņa, kam ir lieli nopelni medicīnas zinātnes attīstībā Latvijā un kas radīja vienu no ievērojamākajiem pasaules medicīnas zinātnes institūtiem, strostēšana aizgāja pat līdz tādai denuncēšanai un absurdiem, ka 1949. g. 21. oktobrī LPSR Veselības aizsardzības ministrijas zinātniskās padomes un LVU Medicīniskās fakultātes padomes sēdē ministrs Ozoliņš, starp citu, teica: "Mūsu zinātne ir partejiska, un mūsu medicīna ir padomju marksistiskā medicīna. Objektīvas medicīnas zinātnes nav."

Varētu minēt vēl daudzus piemērus, kas liecina, kā tika realizēta politika, kas apdraudēja tautas pastāvēšanu.

* * *

Kad visu to biju saskatījis, man nācās izšķirties: Vai nomest partijas biļeti augstākajiem partijas priekšniekiem uz galda un tikt iznīcinātam neko nepaveikušam Latvijai un latviešu tautas labā, vai, izmantojot stāvokli, kad atrodos samērā augstos amatos, un darboties pret noziedzīgo kompartijas un Krievijas imperiālistisko politiku. Izšķiros

par otro ceļu un nenožēloju to. Kādās jomās izpaudās mana darbība?

Vispirms vajadzēja iedabūt LKP CK birojā kaut dažus cilvēkus no partijas biedriem, kas atbalstītu tālāko manu rīcību. Panācu, ka CK birojā ievēlēja Aleksandru Ņikonovu (agrāk viņš bija pat CK sekretārs); Indriķi Pinksi; Pāvelu Pizānu un Aleksandru Straujumu.

Par vissvarīgāko uzdevumu uzskatīju - "pievērt Rīgai vērtus" - līdz pēdējai iespējai ierobežot Rīgā uz pastāvīgu dzīvi un ļaut pierakstīt iebraucējus no Krievijas un citām padomju republikām. Lai to panāktu, vajadzēja argumentēti šo problēmu apspriest attiecīgu atbildīgo personu sanāksmē, kurā piedalījās toreizējā Tieslietu ministre Veinberga, Iekšlietu ministrs Zujāns, LKP CK administratīvo orgānu nodaļas vadītājs Drozdovs un Rīgas pilsētas un pilsētas rajonu vadītāji. Sagatavoju un izsūtīju pieprasījuma vēstuli PSRS Ministru Padomei ar Viļa Lāča parakstu ar lūgumu paskaidrot, vai Latvijas padomju iestādes ir tiesīgas regulēt iedzīvotāju pierakstīšanu uz pastāvīgu dzīvi pilsētās. Kad tika saņemta pozitīva atbilde, panācu, ka partijas Rīgas pilsētas un vēlāk arī CK birojs pieņēma atbilstošus lēmumus par stingru pierakstīšanas regulēšanu. Tas, protams, izsauca iebraucēju un arī ortodoksālo Maskavas pakalpiņu neapmierinātību, bet ik nedēļas kontrolējot lēmumu izpildi, apmēram, pusgada laikā panācām izlīdzinājumu: iebrauca tik pat, cik izbrauca.

Tālāk - bija jārada apstākļi, lai jau iebraukušie reāli un nopietni iemācītos latviešu valodu. Attiecīgos lēmumos, kuŗus jau pieminēju, bija uzdots visiem, kuŗu darbs bija saistīts ar liela skaita iedzīvotāju apkalpošanu, 2 gadu laikā apgūt latviešu un krievu valodas vismaz brīvas sarunas valodas līmeni. Pretējā gadījumā vadītājiem bija uzdots izlemt jautājumu par iespēju paturēt līdzšinējā darbā. Protams, atkal bija neapmierinātie, bet iesākto darbu turpinājām un guvām jau toreiz ne mazāk panākumu kā patreiz (1996. g.) Bez latviešu valodas prasmes aizliedzām uzņemt mācīties Rīgas medicīnas institūtā.

Izmantojot komunistiskās partijas 12. kongresā pieņemto rezolūciju "Par nacionālo jautājumu", kuŗu sagatavojis bija Ļeņins, sākām nomainīt vadītājus uzņēmumos un iestādēs, kuŗi neprot latviešu valodu.

Rīgas jūrmaļā gandrīz visās pilsētai piederošajās vasarnīcās dzīvoja demobilizētie un vēl nedemobilizētie Padomju armijas virsnieki, atbildīgie partijas un padomju darbinieki. Tajās nebija atrodams neviens strādnieks, neviens no lielākajām inteliģences grupām: pādagogs, mediķis, inženier-techniskais darbinieks. Ar Rīgas pilsētas vadības lēmumu tika slēgti līgumi ar šo un citu iedzīvotāju grupu cilvēkiem, dodot viņiem iespēju vasarā irēt telpas atpūtai. Ar panākumiem pretojamies Maskavas nodomiem Rīgas jūrmaļu pārvērst par Vissavienības nozīmes kūrortu. Varētu minēt arī vēl citās jomās veikto.

Maskava saprata, ka ir radīti nopietni šķēršļi pārkrievošanas un kolonizēšanas plāna realizēšanai. Pret manu gribu tiku it kā paaugstināts amatā - no Rīgas pilsētas partijas komitejas I sekretāra pārcelts atpakaļ uz Ministru Padomi par priekšsēdētāja vietnieku, bet kad arī tur būdams daļēji spēju iespaidot notiekošos procesus Rīgā un Latvijā, 1959. gadā ar LKP CK plenuma lēmumu mani atbrīvoja no visiem amatiem un izsūtīja uz Krieviju (Vladimiru), kur atrados gandrīz 9 gadus (līdz 1968. g.).

Atgriezies Latvijā varēju tikai ar noteikumu, ka nedrīkstu meklēt sev darbu vai pieņemt savu domu biedru darbu piedāvājumus, bet man vajadzēs pieņemt darbu, kuŗu man piedāvās LKP CK birojs. LKP CK man piedāvā-

ja izvēli: vai nu publicēt pāris rakstus PSRS vai LPSR presē, kuŗos man vajadzētu atzīt sevi par vainīgu, nožēlot savu "grēkus" un solīties laboties; tādā gadījumā es varētu atkal ieņemt kādu augstu amatu un personālo pensiju; - vai, ja pirmo priekšlikumu nepieņemšu, - man nāksies iet strādāt Rīgas elektromašīnbūves rūpnīcā, kuŗā tikai 12-18% no visiem strādājošiem bija latvieši. Pirmo priekšlikumu kategoriski noraidīju. Aizgāju strādāt rūpnīcā. Kad arī pēc tādas izrīcības nekapitulēju - tiku no LKP izslēgts.

Protams, tālāk manas iespējas iespaidot notikumus Latvijā bija stipri ierobežotas, taču dariju, ko varēju. Gan rakstiski, gan tiekoties personīgi saistījos kā ar līdzīgi domājošiem, tā arī ar svārstīgajiem inteliģences pārstāvjiem, kuŗiem bija iespēja publicēties un runāt tautai - ar Imantu Ziedoni, Ojāru Vācieti, Raimonu Paulu, Jāni Streiču, Ēvaldu Valteru, Aloizu Brenču, Ansi Epneru, Arvidu Krievu, Gunāru Piesi, Jāni Peteru, Hariju Liepiņu, Kārli Sebri un citiem. To reakcija bija dažāda: vieni manas domas atbalstīja, solījās ņemt vērā; citi pateica paldies, vēl citi - klusēja. Visnekrietnāk reaģēja Jānis Peters, kas, saņemis manu gaŗo vēstuli - lūgumu, lai viņš kā dzejnieks un Latvijas Rakstnieku savienības valdes priekšsēdētājs un LKP CK loceklis strādātu latviešu tautas un latviskas Latvijas labā, šo manu vēstuli (paraksta vietā, piesardzības dēļ, bija uzrakstīts "Latviešu nacionāli - patriotiskā grupa") nekavējoši nodeva LRS partijas komitejas sekretāram Strodam, un tas to tūlīt nodeva Valsts drošības komitejai (VDK). Šis fakts ir uzrādīts vienā no četriem apsūdzības sējumiem pret mani, lai gatavotu mani tiesāšanai. Čekas eksperti vēstuli atzina par manu.

Vēl, strādājot Rīgas elektromašīnbūves rūpnīcā, uzrakstīju gaŗo vēstuli "17 Latvijas komunistu vēstule" vairāku citu valstu komunistisko partiju vadītājiem, kas konfliktēja ar PSKP (Itālijas, Francijas, Spānijas un citu). ar RER inženiera Jāņa Galdiņa, Artūra Pormaļa no Čikāgas, Jāņa Trapāna no Vācijas un jo sevišķi Ulda Ģermaņa un Bruno Kalniņa Zviedrijā palīdzību, šī vēstule tika publicēta vismaz 14 valstīs ap 100 izdevumos un raidīta pa radio. Tas brīvā pasaulē bija pirmais dokuments, kas atmaskoja Padomju Savienības realizēto genocīda politiku Latvijā.

Laikā no 1968. līdz 1985. gadam ieskaitot, mūsu dzīvokli pie manas māsas Emmas un pie vairākiem draugiem tika izdarītas vairākas kratišanas, pratināšanas un aizturēšanas. 1985. gada otrajā pusē bieži tiku aicināts uz VDK, pratināts, draudēts, un rezultātā tika sagatavota jau pieminētā apsūdzība 4 sējumos tiesāšanai.

Izmantojot Michaila Gorbačova deklarēto "pārbūves" un "atklātības" politiku, 1988. g. biju viens no nacionāli-patriotiskas organizācijas "LNNK" dibinātājiem un tās pirmais priekšsēdētājs. "LNNK" radās gan pēc ļoti vērtīgās "Helsinki -86" un "Vides aizsardzības kluba", bet bija Latvijā pirmā daudzskaitlīgā politiskā organizācija, kas no sākuma savā programmā deklarēja prasību atdalīties no PSRS, panākt nekavējošu Padomju Savienības bruņoto spēku izvešanu no Latvijas, okupācijas un sekojošās kolonizēšanas laika iepludināto kolonistu aizvākšanu. Prasījām Latviju pasludināt kā pilnīgi neatkarīgu latvisku nacionālu valsti. "LNNK", kas tagad jau tapusi par "Latvijas nacionāli konservatīvu partiju - LNNK", kuŗai ir nodaļas gandrīz visos rajonos un lielākās pilsētās. Kā šīs partijas deputāts, augšminēto mērķu sasniegšanai, esmu darbojies pēdējā LPSR Augstākā Padomē un Latvijas 5. Saeimā. Turpinu darboties LNNK vadībā. Esmu publicējis vairāk par 50 rakstu Latvijas un ārvalstu presē, sniedzis pāri par 100 interviju, teicis runas neskaitāmās tautas sapulcēs.

Man daudzreiz ir jautāts, uz ko es cerēju piecdesmito gadu sākumā gandrīz vienpersonīgi uzsākot atklātu pretošanās, cīņu pret gigantisko Padomju imperiju un PSKP nesavaldāmo varas režīmu, pie tam laikā, kad Latvijā nebija nevienas patriotiskas demokrātiskas organizācijas un kad sakāvi bija cietušas tautas sacelšanās Ungārijā un Čehoslovākijā? Atbildu: Sirdsapziņa neļāva palikt vienaldzīgam pret tautas apspiešanu, kas draudēja ar tautas apspiešanu, kas draudēja ar tautas pilnīgu iznīcināšanu. Es apzinājos, ka varu ciest sakāvi, tikt represēts. Man nebija citas labākas izejas, jo vienpatņa vai sikai nelegālai grupīpai maz bija izredžu panākt ko būtisku. Mans pienākums bija cīnīties latviešu tautas un latviskas Latvijas labā. □

1996. 5. 07.

E. Berklavs

ŠTĀBA ROTAS (32. PULKA) BARAKAS

Par dzīvi, patiesībā nikšanu, Zedelgemā, Beļģijā, ir daudz rakstīts. Šis fragments ir par kādu atsevišķu baraku, kad pirms 51 gada šai nometnē nika un gaidīja atļaušanu tūkstoši latvju karotāji.

Ar pirmo ešelonu no Putlosas Zedelgemā iebraucām 1945. g. 3. septembrī. Tiem, kuŗi vēl nebija bijuši aiz dzeloņdrāšu žogiem, likās, ka nu ir "vakars", bet tiem, kuŗi bija izgājuši Neuengamas "skolu", neizskatījās nemaz tik trakī. Bet nepatīkami pārsteigti bijām visi. Mums taču Putlosā stāstīja, ka brauksim uz britu armijas aizmuguri, laikam, mūs apmācis un tad aidā - krieviem virsū! Nu, gluži tā vairs neizskatījās.

Satiku savas puses kaprāli no 32. pulka štāba rotas, un tas aicināja mani pie sevis, kaut 32. pulkā netiku dienējis. Kaut kodolā bija štāba rota, bet visumā barakas sastāvs bija krietni salasīts. Rotas komandieris skaitījās leitnants Unterbergs, kas, šad tad no virsnieku nodalījuma mūsu baraku arī apmeklēja. Barakas vecākais - seržants, vai virsseržants Vičs. Uzturzinis kaprālis Zadvinskis un rakstvedis Ozoliņš.

Vispirms, esam 110 barakā. Tā ir tuvu pie virtuves, mazgātuvē un citām saimniecības barakām. Viss septembris ir silts un arī uzturs vēl pieklājīgā daudzumā, kaut, bezdarbībā dzīvojot, domas grozījās tik un tā ap ēdienu. Tuvumā ir, t. s., teātra baraka. Tur notiek varjetē mēģinājumi un izrādes. Siltos vakaros izejot mūsu barakas dienvidu pusē, var labi dzirdēt mūziku. Barakas sastāvs vecuma ziņā visai dažāds. Lielāko tiesu gan zaļi jaunekļi. Un tiem, kuŗi toreiz bija deviņpadsmit, vai divdesmit gadīgie, trīsdesmit gadīgie jau izlikās kā veči. Bija daudzi ar pabeigtu un nepabeigtu vidusskolas izglītību. Daži bija studējuši. Šad tad norisinājās diezgan spraigas diskusijas par dažādiem tematiem.

Siltās rudens dienas izbeidzās. Sākām salt. Sevišķi tad, kad bija jāvēdina telpas un mums bija jāuzturās ārā, vai kad stāvējām uz pārbaudēm - rītos un vakaros. Barakā tika iemūrēta krāsniņa, bet vai nu šķūni piesildīs.

18. novembrī atzimējām valsts svētkus. No rīta mūs uzrunāja rotas komandieris. Ar klusuma brīdi pieminējām savus kritušos biedrus. Nodziedājām valsts himnu. Tad rotas kvartets nodziedāja pāris dziesmas. Rotas sanitārs Antons Kokars nodeklamēja L. Breikša "Brīvības piemiņķļa balāde" un E. Virzas "Karogs". Plkst. 11:00 visa 1. nodalījuma vienības sapulcējās svinīgam dievkalpojuma. Runāja pulkvedis Kripēns un Latvijas konsuls Beļģijā Rācenis.

Tad visu rotu, visu mūsu barakas sastāvu, pārvieto uz 101. baraku. Baraka ir drūmāka - ar aizbidamām metala durvīm. Tāpat ir viņotā skārda jumts. Nu ir iestājies rudens un apstēm gar sliežu ceļa malu lapas nobirušas.

Mitrais Flandrijas vējš drebina barakas jumtu - un drebina mūsu izbadējušos augumus. Uzturs ir kļuvis vājāks.

Kādu vakaru stipri gaudo nometnes sargu suņi. Ir jau gaudojuši arī agrāk, bet kaprālis Karaševskis saka, ka šoreiz izklauseties citādi. Piegaudošot nelaimi. Mēs jau sākam ticēt visādai mistikai. Nelaime pienāk. Krievi pieprasījuši izdot pulkvedi Kripēnu. Kripēns mēģinājis izdarīt pašnāvību, iedurot nazi krūtīs. Izdod kapteini Laukertu. Drūms gara stāvoklis. Nometnē izdod laikrakstu "Laika griežos". To mums piegādā mūsu "kultūras ministrs" Edgars Plūme, kam labi sakari ar redakciju. Tādā pašā veidā Plūme šad tad dabū Zviedrijā izdotos laikrakstus. Par lasītāju ievēl Jansonu, kam spēcīga un skaidra balss.

Uz pārbaudēm visiem jāstājas vienā laikā uz sliežu ceļa pret savām barakām. Tad jāgaida kamēr atnāks nodalījuma angļu kapteinis ar pavadoņību. Gaidīšana ir ilga un salšana ierindā liela.

Lai gaidīšanu padarītu vieglāku un aizmirstos aukstais vējš, barakas vecākais šad tad ierindas priekšā izsauc Konrādu Jogintu - skolotāja institūta absolventu. Joginta anekdošu krājums nav izsmeļams, un tā kā viņš labi runā arī krieviski un viena daļa saprot, tad viņš nereti stāsta krieviski, jo tik pamatīgi teicieni un lamu vārdi latviešiem nav. Tā vieglāk paciest ilgo pārbaudes gaidīšanu. Nometnē ir priekšlasījumi un kursi. Mācīties ir grūti, kad mūžīgi jādomā par ēšanu un jādrebinās. Barakā attīstās šāda tāda rūpniecība. No ārpuses ienestiem lidmašīnu alumīnija materiāliem taisa cigarešu etvijas un iemutes. Dažs ir, tiešām, meistars. Mūsu grupā tāds ir Keisters. Viņa gatavotās iemutes ir ļoti gaumīgas. Pārdodot tās beļģu sargiem, viņš šad tad dabū krietnu vīkšķi tabakas.

Ziemas svētki atnāk un aiziet bez lielākas pārtikas devas. Svētku sestdienā saņemam tāpat savu skopo normu. Vecā gada vakarā barakā kādu britiņu koncertē mūzikanti "Runcis sprostā".

Ir labi tiem, kas nav iemācījušies pipēt, vai arī savlaicīgi pārtraukuši. Pipmaņi pārdod daļu no tā jau trūcīgās uztura devas, lai tikai tiktu pie smēķa. Ar trūcīgo uzturu visgrūtāk iztikt liela auguma puīšiem. Taču, laikam, lielam zirgam vajaga vairāk barības. Mūsu grupā gluži nespēcīgs ir kļuvis Rolands Anstips. Mēs viņu saucam par Ansi. Viņu aizved uz slimnīcu, no kuŗas Ansis vairs nepārnāk. Drūmi. Mēs zinām, ka Vācijā, bēgļu nometnē, viņam ir vecāki un māsa. Tie vairs Ansi nesagaidīs. No pāri par simtu barakas iemitnieku visus nevarēja pazīt, bet bez Anstipa vēl esot miruši divi.

Dažiem ir laimējies tikt darbos. Vismaz dabū strādājošo devu - ekstrā rīcienu maizes un biežāku zupu. Pāris pat bija tikuši strādāt beļģu sargu virtuvē. Tie tad badu nepazina.

Dibinājās Daugavas Vanagi. No mūsu barakas izvēlējām trīs delegātus. Tie bija kareivis Auseklis Elksnis, kaprālis Jānis Ositis un seržants Viktors Markāns. Kaut kā bija gadījies, ka rotai Vācijā bija pieklidījis kāds latvietis, kurlmēmais, kuŗš, laikam, pat armijā netika bijis. Bez kurlmēmas nclaiemes, viņam vēl bija kritamā kaite. Ne pārāk bieži, bet lēkmes tomēr uznāca. Kad tika izdotas cigaretes, mazas zādzības bija notikušas, bet tās netika kārtas pie lielā zvana. Varbūt tas bija barakas vecākā nopelns, vai arī morāli nebijām vēl degradējušies, bet disciplina barakā bija teicama. Martā sākās atļaušana. Priecājās visi, bet visvairāk tie, kuŗi zināja, ka piederīgie ir Vācijā. Tādu nebija daudz. Pat tad gadījās rūgti pilieni. Kādam mūsu barakas iemitniekam, kam sieva arī bija Vācijā, pienākusi kartiņa ar vēstījumu: "Pie manis nebrauc..." Kanaks apstulbis, bet tad sapratis. Un toreizējais Zedelgemas dziesminieks dziedāja: "Viss kas dzīvē atgadās, dēli saiet cerības..."

Pēc vienas daļas aizbraukšanas 101. baraku izformēja un izvietoja pa citām barakām. 32. pulka štāba rota bija beigusi pastāvēt.

Īsi pirms atlaišanas sākuma, kuŗi vēlējās, vareja pieņemt braukšanu pie krieviem. No mūsu barakas aizbrauca trīs. Viens no Latgales, otrs no Skrīveriem un trešais no Tukuma, Pēdējie divi bija ģimeņu tēvi.

Pēc pussimts gadiem ne visu var atcerēties, ne viss tika atzīmēts neregulāri rakstītajā dienas grāmatā. Pēdējais ieraksts par Zedelgemu ir 1946. gada 21. maijā, kur teikts, ka esam pēdējais ešelons, kas atstāj "Hotel Zedelgem". □

I. Zilāns

Ilmārs Zelmenis

DZINTARA JŪRA

Dzintara jūra,
Tu laime un nelaime mums...

Tavos vilņos un kāpu smiltis
Kuršu un līvu mūžus vēl jūt,
Tavām dzintara vēltēm
Latvju sievas vēl rotāties prot.

Bet - tavu ūdeņu plašumus kāro,
Dzelmju apcirkņus skaudīgi vēro
Gan naidinieks, kaimiņš, gan draugs -

Zilas debesis, jūra un virši;
Sikstas saknes spītīgi kāpas skauj.
Laikiem citiem un vējiem ir jānāk,
Lai laime, Dzintarjūra, būtu tik mums.

Ilmārs Zelmenis

BAZNĪCA BAZNĪCĀ

Latviešu Ev.-Lut. baznīcas Amerikā (LELBA) VIII sinode no 1996. gada 17. līdz 20. oktobrim, notika Vašingtonas Latviešu ev.-lut. draudzes dievnamā, Rokvillē, Merilandes pavalstī. Tajā piedalījās 113 sinodāļi - delegāti. LELBA pārvaldi arī turpmāk vadīs prāv. Uldis Cepure no Miņeapoles.

Sinodes darba seku 17. oktobra vēlā pēcpusdienā atklāja LELBA pārvaldes priekšnieks prāv. U. Cepure ar lūgšanu. Viņš sveicināja visus delegātus un pavēstīja, ka Latvijas Ev.-Lut. Baznīcas archibiskaps J. Vanags tikai nesen paziņojis, ka nevarēšot ierasties darba slodzes dēļ.

Sinodes prezidijā bez priekšnieka, kā vadītāja, vēl darbojās 2 vicepriekšsēdži - māc. Māris Ķirsons un Aivars Ronis, kā locekļi - archibiskaps E. E. Rozītis, māc. Anita Vārsberga un jurists A. Grots, bet kā pierakstītāji - māc. E. Liepiņš, diakons I. Kaņeps, Velta Pelcis un U. Pūliņš. Rezolūciju komisijā ievēlēja prāv. A. Ozolu, prāv. L. Zuševicu un M. Štauveru. Mandātu komisijā - A. Grotu, V. Sproģeri, J. Klimani un A. Mežmali. Nominācijas komisijā bija darbojušies māc. Ilze Grendze, māc. L. Saliņš un G. Ziediņš, visi ņujorkieši. Par balsu skaitītājiem izraudzīja A. Mundeciemu, A. Zommeru, Z. Andersonu, Dz. Knechtu, V. Kalniņu un G. Ziediņu.

Sinodi sveicināja archb. E. E. Rozītis un Vašingtonas ev.-lut. draudzes priekšnieks Jānis Klimanis, izsakot pateicību draudzei un rīcības komitejas priekšniekam Ilmāram Lūsīm (sinode viņam piešķīra mandāta tiesības) par veiksmīgo šī nozīmīgā saīta izkārtojumu. Rakstiskus sveicienus bija atsūtījis LU Teoloģijas fakultātes dekāns prāv. Vārsbergs, kas arvien vēl ir LELBA mācītāju sarakstā. To nolasīja viņa meita māc. A. Vārsberga. Un Latvijas ev.-lut. baznīcas Eiropā prāv. Ieva Graufelde.

Pirmais darba sekas punkts bija LELBA satversmes grozījumi. Tajā plašākas pārrunas bija par iepriekšējā sinodē ierosināto LELBA likvidēšanas noteikumu paplašināšanu, ko sinodes uzdevumā bija izgatavojis A. Grots. Ierosinājumu noraidīja, bet gan pieņēma, ka draudzēm turpmāk būs viena delegāta mandāts ik uz katriem 250 draudzes locekļiem. Tas nozīmē, ka IX sinodē, vadoties no 1995. gada datiem, iespējami 13 jauni mandāti - sinodāļi.

Pēc vakariņām sekoja Sinodes atklāšanas dievkalpojums, kuŗā sprediķoja prāv. U. Cepure, vēl piedaloties prāv. Fr. T. Kristbergam, māc. S. Eglītei, M. Ķirsonam un A. Vārsbergai.

Pirmo sinodes dienu noslēdza sadraudzības vakars, ko vadīja I. Lūsis.

Turpmākajās VIII sinodes aprisēs par LELBA pārvaldes priekšnieku jau pirmajā balsojumā ar lielu balsu vairākumu, saņemot 76 no iespējamām 108 balsīm, ievēlēja līdzšinējo - prāv. Uldi Cepuri. Par garīgajiem locekļiem - māc. Anitu Vārsbergu (būs garīgā vad. vietniece), māc. Ivaru Gaidi un māc. Sarmu Eglīti, kandidātos - māc. A. Pelds un māc. Gunārs Lazdiņš. Par laicīgajiem locekļiem - Aivaru Roni (būs laicīgais priekšnieka vietnieks), Ansi Ābeli (sekretārs) un Alfredu Trautmani (kasieris) - visus ar aklamāciju. Tāpat arī revīzijas komisijas locekļus - Artūru Mundeciemu, Andri Zommeru un Janu Budkeviču.

Ziņojumos archibiskaps E. E. Rozītis atskatījās uz Baznīcas virsvaldes plenārsēdi Vācijā, kas jau presē apskatīta plaši. Atzīmēja, ka piedalīšanās Pasaules Luterāņu Federācijas kongresā 1998. gadā, Honkongā, būšot nozīmīga, jo pēdējā Latvijas ev.-lut. baznīcas piedalīšanās šē notikusi 1947. gadā (archb. T. Grinbergs). Bez viņa vēl piedalīšoties māc. A. Vārsberga, bet kā Argentīnas baznīcas pārstāve - māc. Silvija Zalte. "Kristīgs ziņojums nav slavināšana, bet gan liela pateicība Dievam - pateikties, pieminēt, lūgt," teica archibiskaps. Latvijā pierakstīto luterāņu esot 33.000, bet baznīcai simpatizējot 500.000. Tur bērņus un jauniešus pieņemot pie dievgalda. Viņa vispusīgais un plašais ziņojums izraisīja spraigas debātes, kuŗās katrs jautātājs saņēma skaidras atbāldes.

LELBA pārvaldes priekšnieks prāv. U. Cepure savu rakstisko ziņojumu vēl papildināja ar paziņojumu, ka Čikāgā Sv. Pāvila un Sv. Jāņa draudzes izveidojušas Sv. Pēterļa draudzi. Tā visiem bija patīkama ziņa.

Dažādie apgābalu un visi pārējie ziņojumi bija iespēsti atsevišķā brošūrā. Tie visi bija bagāti faktiem un aprādīja dažādas aktivitātes, kas, savkārt, liecināja, ka draudžu darbība visumā ir sekmīga, neskatoties uz to, ka locekļu skaits nemitīgi slīd uz leju demogrāfisko apstākļu dēļ. Katram no to devējiem - prāvestiem L. Zuševīcai, R. Āboliņam un Fr. Kristbergam bija savas mutiskas piebāldes. Darba seka bija pakārtota arī iespēja katram apgābalam pat apspriesties savā starpā (jauninājums) un par šī darba rezultātiem ziņot plenārsēdei. Cik varēja spriest no šiem ziņojumiem, pārrunas bija bijušas vietā un devušas gaidīto risinājumu.

Notika vēl 3 citas atsevišķas un plašākas apspriedes: 1) garīdzniekiem (vad. prāv. A. Ozols), 2) draudžu priekšniekiem (A. Ronis) un 3) dāmu komitejas darbiniecēm (Ilga Matthews). Arī tās bija spraigas, katram no sinodāļiem piedaloties vienā no tām. Ar tajās paveikto katrs apspriedes vadītājs iepazīstināja plenārsēdi. Bija vairāki ieteikumi, kas nonāca rezolūciju komisijas rokās.

Nozaŗu un amatpersonu ziņojumus ievādīja māc. Ilze Grendze, kas apskatīja Luterāņu emigrācijas un bēģļu aprūpi (LIRS - Lutheran Immigration and Refugee Service). Šīs organizācijas vadītājs Ralstons Deffenbaugh, viņai darbu, ko pārņēmusi no prāv. V. Vārsberga, uzsākot, esot teicis: "Mēs lepojāties ar latviešiem. Jūs iesākāt bāreņu

lomā, kad jūs kā bēgļi bijāt žēlastības sapņēji un augāt līdz pilntiesīgo līdzdarbinieku stāvoklim". Viņš sinodē arī bija ieradies kopā ar Larry Wingard un uzrunāja sinodāļus. Abi minēja, cik savā laikā pirms 50 gadiem ASV bijusi liela pretestība pret bēgļu uzņemšanu. Bijusi vajadzīga milzīga un neatlaidīga brīvprātīgo darbība, lai šo nostāju grozītu un panāktu, ka baznīcas, darba devēji un atsevišķas personas uzņemtos galvošanu un citus nodrošinājumus (ASV parasti uz 5 gadiem) par pilnīgi nezināmiem, svešiem cilvēkiem. Tas panākts, un vairums latviešu ieceļojuši tieši ar baznīcas palīdzību. Tas bija atgādinājums, kas lika izjust, ka pie visa tā, kas mums šodien ir, kādreiz grūtā stundā palīdzējuši citi. Abi viesi mudināja mūs būt dāsnas rokas devējiem un atcerēties citus grūtībās nonākušus cilvēkus caur LIRS. Prāv. A. Ozols mudināja atgādināt draudzēm par to, ko LIRS devusi latviešiem. Kļuva zināms, ka Aleksandrijā, Vašingtonas tuvumā, dzīvo Cordelia Cox, kas ilgu gadu kārtojusi latviešu ieceļošanu ASV. Viņai tagad jau 92 mūža gadi. Nolēma viņai kā pateicību nosūtīt sveicienu kartiņu. Šajā sakarībā tūdaļ jāpiemin Ārmisijas nozares vad. māc. T. I. Šmita ziņojums, kurā plaši apskatīta Latvian Lutheran Church - Tamil Nadu Indijā darbība un vajadzības. Šim darbam vajadzīgi vismaz \$ 15,600.- gadā, bet līdzekļi Annas Irbes Labdarības fondā (Charitable Trust) pamazām sākot apsīkt. Atzīmējams, ka šis draudzes loceklis Indijā nākot no sabiedrībā izmestiem cilvēkiem, par kuriem neviens neinteresējoties. Tādēļ citām šīs draudzes vajadzībām noderētu vēl vairāk līdzekļu. Māc. T. Šmits pateicās visiem draudžu locekļiem, valdēm un dāmu komitejām, kas jūt šo vajadzību palīdzēt kristīgās mīlestības izpausmē grūtībās nonākušiem svešiniekiem. Ziedojumi ārmisijas nav ietverti LELBA budžetā - tiem ir sava kase.

Kasieris A. Trautmanis ziņoja, ka budžeta gads vēl neesot noslēdzies, kādēļ cipari neesot pieejami, bet vēlējas, lai sinode apstiprinātu budžetu 1997. gadam \$ 138,000.- apmērā ienākumos un izdevumos (par \$ 5,000.- mazāk kā 1996. g.). To atbalstīja arī revīzijas komisija (A. Zommers), kas visus dokumentus gan LELBA kasē, gan grāmatu apgādā, gan Ārmisijas, gan Teoloģijas kursu kasē bija atradusi teicamā kārtībā. Sevišķu pateicību saņēma kasiera palīdzēja Silvija Trautmane.

Milzu darbu veic apgāds, ko tagad vada A. Ronis. Tas izdod žurnālu Ceļa Biedrs, kam jauna redaktrise - V. Pelcis, kas piedalījās sinodē. Sinodāļiem bija pieejams tikko iznākušais novembra numurs. Iejūtīgs bija Jaunatnes nozares vadītājas māc. A. Vārsbergas ziņojums - LELBA jaunatne ir. Rikoti dažādi saieti, kas izpelnijušies dalītu atsaucību. Vadītāja bija pārliecināta, ka jaunatne nāks baznīcā, ja mēs to respektēsim. Dāmu komitejas, ka ziņoja vad. I. Matthews, ir turīgas - pagājušais gads noslēdzies ar \$ 525,529.74 pārpalikumu. No 74 draudzēm 14 dāmu komiteju nav. Šo komiteju patreizējie mērķi ir: stiprināt garīgo dzīvi draudzēs, iesaistīt jaunāko paaudžu sievietes, palīdzēt dzimtenes Baznīcai ne tikai materiāli, bet arī garīgi, bet pāri visam rūpēties par mūsu baznīcu un tās locekļiem. Māc. Māris Ķirsons savā ziņojumā minēja, ka LELBA draudžu atbalsts darbam Latvijā pagājušā gadā bijis \$ 299,055.-. Te parādotes tas, ka cilvēki saprotot, ka Baznīca, kuŗa gādā tikai par sevi, ar to pašu izbeidz būt baznīca, tāpat ar draudzēm. Mutisks ziņojums par māsu draudzēm Latvijā bija šī projekta koordinatorei Balvai Kūlai. Viņa personīgi apmeklējusi 200 māsu draudzes Latvijā. 39 draudzēm no 277 tādu vēl neesot.

Plašs bija Statistikas nozares ziņojums (Andris Zommers): pēc tā 1995. gadā LELBA bija 15,132 iesvētīto, 1,612 neiesvētīto, vai kopā 16,744 locekļu 74 draudzēs. Kristīti 124, iesvētīti 66, bet apbedīti 553. Nav šaubu, ka

LELBA Ziemeļ- un Dienvidamerikas kontinentā kopā ir pati lielākā latviešu vienība.

Vēl ziņojumi bija Informācijas un Archiva (J. Pūliņš), Baznīcas liturģijas un mūzikas (māc. S. Eglīte), Evangēlizācijas (māc. Aina Pūliņa) nozarēm, Ritdienas un archb. A. Lūša piemiņas fondiem (Dr. J. Robiņš). Visi vadītāji rakstiskajos ziņojumos (40 lpp. pārskatu brošūrā) sīki bija iztirzājuši paveikto un pieminējuši iecerēto, kas apmierināja sinodāļus - tie visus pēc pārrunām un dažādu jautājumu apspriešanas un atbildēšanas pieņēma ar aklamāciju.

Rezolūciju komisijas ziņojumu deva prāv. A. Ozols. Pirmās 4 bija pateicības prāv. U. Cepurem, visiem pārējiem amatu pildītājiem (gan pārvaldē, gan nozarēs, gan fondos) un tiem mācītājiem, kas darbojas LELBA. Divas citas atzina, ka jāatbalsta Okupācijas muzejs Rīgā un IRIS; mācītājiem jāved metriskās grāmatas. Apgabalos bija izstrādāti vairāki priekšlikumi:

"Par Dieva Vārda izpratni" visi bija skaidrībā, un to pieņēma.

Svētā Vakarēdiena jautājumā (vai bērnus un jauniešus varētu laist pie dievgalda) gan apspriedēs, gan plenārsēdē pie galīga lēmuma netika, tāpat ētiskos jautājumos (še sinode nonāca laika trūkumā, jo runātāju netrūka un māc. A. Pelds bija izdalījis pārdomām īpašu apceri). Uzdeva pārvaldei izveidot īpašas komisijas, kas par saviem atzinumiem ziņotu nākamā 6 mēnešu laikā nākamajā paplašinātā pārvaldes sēdē, kas paredzēta maijā.

Zināšanai pieņēma (nododot to pārvaldei) arī Māsu draudžu projekta metu, ko sinodāļi izstrādāja Kristīgās namturības seminārā, ko vadīja BV laicīgais loceklis M. Štauers. Semināra konspektīvais sniegums ilga nepilnas 2 stundas (19. okt.). Tajā piedalījās gandrīz visa sinode. Sinodāļu līdzdalība bija laba. Šis bija jauns sinodālis pasākums, kuŗš radīja dzīvu interesi (esot labi, ka padomdevēji atrodami pašu vidū un nākot no lajiem). Tā bija tik liela, ka 1997. gadā to pilnā apjomā (veselu dienu) vēlas draudžu grupas 15 latviešu novietnēs ASV un Kanadā. Kalendāru izstrādā apgabalu prāvesti saziņā ar semināra vadītāju. Interesi izteikusi arī baznīca Latvijā.

Otrs pilnīgi jauna veida pasākums sinodē bija rakstnieces un dzejnieces Andas Lices vakars (19. okt., arī baznīcā), kas bez sinodāļiem bija pulcinājies arī vašingtoniešus. Viņa ar saviem lasījumiem iesildīja atsaucīgo klausītāju saimi.

Rīta lūgšanas vadīja māc. Sandra Rozenberga no Venecuēlas, māc. kand. Indra Skuja un māc. Silvija Zalte no Argentīnas. Vakara lūgšanas - māc. Leons Viksne, māc. Anita un Ivars Gaides. Sinodes aprišu laikā dziedāja daudz korāļu. Ērgelnieces bija Daira Cilne un Anita Gaide. Pietika laiks vienam otru iepazīt tuvāk. Tieši šī iepazīšanās radīja siltu un gaišu gaisotni, veidoja sadraudzīgu saimi un liecināja, ka LELBA ir visiem vajadzīga.

Noslēguma dievkalpojumā (20. okt.) jaunievēlēto LELBA pārvaldi ievada archb. E. E. Rozītis, kas telesarunā bija ieguvis arī apstiprinājumu no Baznīcas Virsvaldes prezidija un kas teica sprediķi. Liturgi bija prāvesti R. Āboliņš, F. T. Kristbergs, L. Zuševica un A. Ozols.

Abu dievkalpojumu kolektes, kas kopā ar ziedojumiem dzejas vakarā deva ap \$ 1,650.- dalīja uz pusēm LU Teoloģijas trūcīgo studentu atbalstam un Okupācijas muzejam. Sinodāļi izrādījās sevišķi devīgi savā kristīgajā namturībā.

Visas VIII sinodes oficiālās aprises notika dievnamā - kā izteicās daudzi - "Baznīca baznīcā!"

Pirms sinodes atklāšanas notika līdzšinējās LELBA pārvaldes pēdējā darba sēde, kuŗā, galvenokārt, pārrunāja sinodes darba sekas un dažus administratīvus jautājumus.

Visi sinodāļi saņēma Vašingtonas draudzes vēstures grāmatu, kuŗas pirmajās lappusēs varēja parakstīties. Vienu šādu grāmatu ar visu parakstiem nosūtīja Latvijas ev.-Lut. Baznīcas archibīskapam J. Vanagam, Visu parakstītas sveicinu kartītes nosūtīja Annai Rozītei, archibīskapa mātei, un prāv. V. Vārsbergam.

Karaliski visus pamīeloja Vašingtonas draudzes dāmas, skaitā ap 60, kas visu bija pakārtojušas pēc rūpīgi sagatavota plāna. Tikai pikniku, kuŗā apkalpoja kungī, laukā izjauca nepiemērotais laiks 20. okt. pēcpusdienā - bija jāpmierinās ar baznīcas sabiedriskajām telpām. Sinodes dalībnieki iepazinās arī ar PBLA, ALA birojiem, Tautiskā mantojuma mūzeju un apskatīja ASV galvas pilsētu. Viens otrs no sinodāļiem šē bija pirmo reizi. □

M. Štauvērs

GRĀMATAS

IDEĀLISMS UN REĀLPOLĪTIKA

Grots, Andris. **Nemainīju kanceli pret tribīni.**

Mans laiks 5. Saeimā. Rīgā, 1996. 143 lpp.

Kā zināms, pašlaik notiek rosīga latviešu tautas likteņstāstu apzināšana un apkopošana. Arī Andŗa Grota grāmatīņu, zināmā mērā, varētu ierindot šādu likteņstāstu kategorijā. Tikai Grots stāsta par pavisam nesenu laiku, galvenokārt, 1994. un 1995. gadu, kad viņš, sev pašam gandrīz par pārsteigumu, darbojās kā Kristīgo Demokrātu Savienības (KDS) deputāts Latvijas 5. Saeimā.

Varbūt pats zīmīgākais faktors Grota stāstījumā ir tas, ka viņš dzimis Bostonā, ASV, un Latviju sākotnēji pazinis tikai no vecāku nostāstiem un seniem foto attēliem. Tāda grāmatā atrodams skatījums uz Saeimas darbību un tur sastaptajiem kollegām no mazliet vairāk kā 30 gadu veca rietumlatvieša perspektīvas. Pie tam, no teicami izglītota cilvēka perspektīvas. Andris Grots ieguvis vispirms bakalaura grādu ekonomijā, bet pēc tam maģistra grādu Bostonas Universitātes Teoloģijas fakultātē un ordinācijai obligātos 6 mēnešus nostrādājis Latvijā. Viņa interešu loks aptver arī Latvijas vēsturi, ko viņš savā laikā mācījis ASV austrumkrasta vasaras vidusskolā "Beverīna". Grotu vienmēr interesējusi arī politika. Viņš paša iniciatīvā apguvis plašas zināšanas valsts aizsardzības jomā.

Apskatāmajā grāmatā Andris Grots sniedz īsas biogrāfiskas ziņas par sevi, pastāsta par iestāšanos KDS, kandidatūru 5. Saeimā, pārcelšanos uz dzīvi Latvijā, deputāta darbu un tam paralēlo kalpošanu Baltās baznīcas draudzē Vecmilgrāvī. Grāmatīņas tapšanā palīdzīga bijusi arī Andŗa dzīves biedre Ilze, profesionāla žurnāliste.

Vienkāršos vārdos tērtā, gludā stāstījumā Grots apraksta iejušanos neierastos dzīves apstākļos, dažādas ar pārcelšanos uz dzīvi Latvijā saistītas praktiskas dabas nebūšanas, retrospektā amizantus starpgadījumus, mācītāja darbu jaunā draudzē un savas deputāta gaitas 5. Saeimā. Viņa stāstījums ir vienādi vaļširdīgs, runājot gan par sevi, gan par kollegām draudzes un Saeimas darbā. Grots neslēpj nedz savu sākotnējo ideālismu un zināmu naivitāti daudzos jautājumos, nedz savu dažkārt straujo un neiecietīgo attieksmi, kad ļāvis "asinim uzvārties", nedz arī dažu labu iesācējam raksturīgu kļūdišanos. Grota vēstījuma atklāto toni labi raksturo viņa uz sevi attiecinātais Malkolma X citāts: "Tā bija Dieva svētība, ka vispār varēju kaut ko paveikt. Tikai kļūdas bija manis paša."

Vairākus Saeimas un valdības locekļus Grots sauc vārdā, veltīdams tiem atzinību vai kritiku. Viņš piedāvā savu vērtējumu arī par dažām partijām un frakcijām, un apraksta savas pārdomas un ieteikumus valsts aizsardzības jomā, ko uzskata par vienu no politiskām prioritātēm.

Daudz interesantu un trāpīgu komentāru Grots velta darbam plenārsēdēs, komisijās un izbraukumos uz tikšanās ar vēlētājiem.

Pamazītēm Grota sākotnējo ideālismu sāk nomākt reālītes diktēta vilšanās. Īpaši rūgta tā ir attiecībā uz savu partiju. "Biju cerējis, ka KDS tomēr būs savādāka, labāka, augstāka", rezignēti atzīst Grots.

Dažādu iemeslu dēļ Andris Grots uz 6. Saeimu vairs nekandīdēja. Šos iemeslus atstāsim katrā grāmatas lasītāja izdībīnāšanai. Kā raksta Grots, tie lieku reizi pierāda, ka "ar demokrātiju Latvijā nebūt viss vēl nav kārtībā." Taču Andris Grots turpina kalpot savā Vecmilgrāvja draudzē, vadoties no divos gados iegūtās atziņas, kas likta grāmatas virsrakstā - "Nemainu kanceli pret tribīni."

Arī politikā īpaši neieinteresētām lasītājam Andŗa Grota "likteņstāsts" ir ne tikai saistoša lasāmviela, bet apraksta zīmīgu laika posmu Latvijas valsts atjaunošanas procesā, kas nedrīkstētu atstāt vienaldzīgu nevienu kaut cik patriotiski domājošu latvieti Latvijā vai ārpus tās.

Grota grāmatīņu var iegādāties grāmatu galdos vai pasūtīnāt no Staņislava Duļevska, 55 Himelfarb St., Millis, MA 02054, USA, tālrunis 617-376-5489. □

Biruta Sūrmane

FORUMS: vārojumi, piezīmes, pārrunas

VĪZDEGUNĪBA VAI POLĪTISKS AKLUMS

Molotova-Ribentropa līguma 57. gada diena 23. augustā šogad tika ievadīta ar iepriekšējā dienā Saeimas priekšsēdētājas Ilgas Kreituses parakstīto Latvijas okupācijas deklarāciju. Tas tomēr nav patīcis ne valsts prezidentam Guntim Ulmanim, ne ārlietu ministram Valdim Birkavam, ne arī ministru prezidentam Andrim Šķēlem. Tiek presē skaidrots, ka okupācijas deklarācijai, neskatoties uz to, ka šo dokumentu Saeima apstiprināja ar pārliecinošu balsu vairākumu, neesot valdības atbalsts un tā nepauzot valdības uzskatus un ka tā ir nepareizā laikā pieņemta. Pēdējam iebildumam varētu piekrist, "nepareizā laikā pieņemta", jā - bet tomēr pieņemta, kaut vai ar piecu gadu novēlošanos. Varbūt saprotams būtu prezidents Ulmanis, kas nav jurists. Prezidents jau agrāk bija izteicies - "es neesmu juridiski perfekts". Arī ministru prezidents nav jurists, bet abi ieņem valsti visatbildīgākos amatus. Viņu nostāja Latvijas okupācijas deklarācijas jautājumā nav ne pieņemama, ne attaisnojama. Pārstāvēt valsts intereses pasaules forumā ir uzticēta juristu juristam, Latvijas juristu biedrības priekšsēdim, bijušajam 5. Saeimas pirmajam ministru prezidentam, pašreizējam ārlietu ministram Valdim Birkavam. V. Birkava nostāja okupācijas deklarācijas jautājumā ir noraidāma, šajā jautājumā viņš uzskata sevi par tādu, kuŗam nav jāievēro ne Latvijas Satversme, ne iepemta amata ierobežojumi. V. Birkavs izklausās līdzīgs Demokrātiskās partijas Saimnieks priekšsēdim Ziedonim Čeveram, kuŗš 30. septembrī LNT dotajā intervijā bija teicis: "Es jums pateikšu tikai vienu. Neviens šajā valstī nevar mums kaut ko neļaut" (Dienas Chronika, 1996. g. 2. okt.). Quo vadis? Lieki būtu atgādīnāt, ka ministru kabinets un valsts prezidents pieder pie izpildvaras un tikai Saeimā, kā tautas ievēlētāi pārstāvei, ir dota lemjošā vara. Nedrīkstam aizmirst, ka Latvijas Republikas Satversmes otrais (2.) pants nosaka: "Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai."

Apsveicams ir "Tēvzemei un Brīvībai" (TB) valdes norādījums, ka valsts amatpersonu vērsšanos pret Saeimas deklarāciju ir jānovērtē "kā savu pilnvaru pārsniegšanu un kā darbību, kas vērstā pret Latvijas valsts interesēm." Jāpriecājas arī, ka Saeimas deputāti Leopolds Ozoliņš (TB)

un Gundārs Valdmanis (Latvijas vienības partija), no Okupācijas terora upuru atbalsta domes, aicina prezidentu G. Ulmani mainīt savu nostāju par okupācijas deklarāciju. Deputāti uzskata, ka prezidentam būtu jāierosina, lai Saeima sagatavotu un iesniegtu prasību par okupāciju, genocīdu un repatriāciju Hāgas Starptautiskai tiesai.

Publisku pateicību ir pelnījusi, nu jau bijusē, Saeimas priekšsēdētāja Ilga Kreituse, kas ir sekmīgi izpildījusi amatā stāšanās solījumu par Latvijas okupācijas deklarāciju. To nebija spējīgas vai gribīgas izpildīt ne Augstākā padome, ne 5. Saeima. Paldies! □

Ādolfs R. Gailītis,
Bostonā

CEĻI UN SARUNAS

Pie mums nesen ciemojās meitas draugi - Minsteres LĢ un universitātes studenti vasaras atvaļinājumā. Un kā jau tādās reizēs ar Latvijas cilvēkiem, pēc "atmieksšķēšanas" posma iznāca nopietnākas sarunas. Tās reti turējās pie centrāli izvēlēta temata. Gaŗāmejojot, tērzējām, uzstādījām jautājumus, meklējām atbildes, nenotika apzināti programmēti semināri! Tomēr, ciemiņiem sabiedrībā pagrozoties, pa Kanadu un ASV pabraukājot, izvirzījās šīs tas atzīmējams. Kopā velkot - apmēram, tā:

Atklātība, tiešums

Arvien stipri jūtama atšķirība 'šejiēnes' un 'turienes' sabiedriskā... teiksim: atklātībā, tvērienā. Mēs esam parādūši momentā uzstādīt tiešus, pat uzbāzīgus jautājumus, gaidām precīzas, reizēm līdz niekiem izsmeļošas atbildes - kurpretim viņi, šķiet, daudz neko neprasa, uz katru otro jautājumu atbild: "Normāli". Mēs gribam tūlīt zināt visu, apsvērt iespējas un rīkoties, bet viņi daudz ko pieņem 'tādu, kā ir', neuztraucas, šad tad liekas neizglābjami 'bīdami': nu, "būs jau". No mūsu jautājumiem un stājas it kā staro brašs pieteikums: re, tādi mēs esam, tādas mūsu intereses. Kādas tavējas? Viņi, savukārt, labu laiku turas aizsegā, ir aizklātāki, rezervēti, un izvēli, vai pieprasījumu sastapuši 'neatveŗas' tik droši, noteikti. Mēs viņiem, vismaz no ārpuses, izliekamies lieli indivīdi; viņi mums viens otram stipri līdzīgi, sevi ievilkušies.

Ar to nebūt nav teikts, ka mēs esam 'aktīvi', bet viņi - 'pasīvi'. Šejiēnes sabiedriskā pasivitāte, kā var liecināt katra mūsu organizācija, ir leģendāra! Cik smaga ikdiēna Latvijā 'normālam cilvēkam' - labi zināms. Cik daudz vilšanās piedzīvota - skaidrs. Nē.. Drīzāk: mums iegājuši televīzijas kultūra ar savu nemītīgo runāšanu, aizplāpāšanos līdz pēdējam sikumam. Mēs steidzamies. Trūkst laika. Darbs un pienākumi gaida. Jātiek galā. Ja vajag skaļāk, tad aiziet... Un ar tādām ipašībām mēs uzstājamies stipri līdzīgi. Varbūt no sākuma ciemiņus mazliet iebaidot.

Viņi nav pieraduši pie noteiktām izvēm (un pie atklātas izvēles principa), pie ātras rīcības, pie rezultātiem - un katra procesa soli pie atbildības, kas rezultātus nes. Tik ilgi bija visu aplinkus 'jānoformē', arvien vēl daudzas priekšrocības atrodas privilīģētu aprindu rokās, birokrātijā tūļīga, tik tālu iespiedusies, ka... grūti ticēt: tā te viens, divi var - un gatavs. Ir ligumi, un tos ievēro. Mēs citādu kārtību nevaram iedomāties. Viņiem tā ir jauna pasaule.

Vēlāk var manīt izdališanos pretpolos. No vienas puses ir ciemiņi, kas iejūtas ātrā jā/nē izmaiņā, saka, ka tādā garā ietu labāk Latvijā pēc nožēlojama aizdomu un neuzticības posma. Taču jāizventilējas, jātiek uz priekšu! Tikai - kā to panākt? No otras: vēl smagāk sabiezē kļusuma brīži, vēl ilgāk jāgaida atbildes... it kā jēdziens, ka katrs par savām domām atbildīgs, ka ar tām (nevis līdz šim piespēlētām) pamatos jāveido jauna dzīve būtu... pārāk piepūlinošs, pat bistams. Nekādā ziņā automatiski 'labāks'.

It kā būtu drošāk (bet: ko isti?) nogaidīt...

Politika

Mēs mēdzam par politiku un politiķiem nemītīgi sūdzēties. Tā vajag, tā ne... Tur absurds, te muļķības. Tas idiots, bet tas - uzpirkts. Esam aviŗu, televīzijas pieradināti valdības rīcībā vienmēr meklēt šaiubīgo, sliktu. Principi jau labi, bet... ka tik ne no mūsu maka! Un tāda skepse, droši vien, nāk kā pārsteigums, pat izraisa vilšanos ciemiņiem, kuŗi bija cerējuši, ka vismaz rietumos demokrātijā uzplaukusi efektīgāka, kārtīgāka, atbildīgāka. Kā parāugs. *Ja te nav, (ja jūs tā nevariet), ko tad mēs Latvijā...?*

Tādās reizēs sāpīgāk iet runāšana par Latvijas politiskām partijām un valdību. Mēs: ievēlējāt paši, laikam, tādu gribējāt. Viņi: nu, bet kāda mums bija izvēle? Un tad iznāk kopējais: pasivitāte, ilūzijas var nest diezgan dīvainus rezultātus. Protams, te nav ar ko aizbildināties - visus variantus zinājām, informācija pieejama, 'ābece' skaidra, varām rīkoties pēc patikas (vai nepiedalīties nemaz). Viņiem, savukārt, stāvoklis nesalīdzināmi smagāks: kā var cerēt uz nopietnām maiņām, ja varu savās rokās sagrābuši 'tie paši vecie'? *Kā tas notika?* Mēs ar 'maiņām' spēlējamies (jo liels nekas nemainīsies tik un tā), bet Latvijā tās nepieciešamas pastāvēšanai un attīstībai. Un - nenāk. Mēs: kāpēc ne? Bet tad jau par *loģiskām* maiņām rietumu valdību stājā tik pat grūti runāt!

Ja mēs ciniski un regulāri distancējamies no 'politikas spēlītēm' un solījumiem kā no sliktām filmām, tad viņi, šķiet, pēc pāris diezgan tizliem izvēles gājiēniem jau apšaubā visa procesa vērtību, visu skumjo 'dziesmiņu', tajā nesaredz vairs derīgus, veselīgus risinājumus. Kāpēc uzreiz viss ar neatkarības atjaunošanu maģiski nepagriezās uz labo pusi? *Dzīvē tik viegli tas nenotiek...* Par ko tad bija cīņa? *Vai tikai par labklājību?* Ja mēs šad tad izniekojam 'pilsonības' priekšrocības un pienākumus ('gan jau kāds'), tad viņi, šķiet, principu savienojumu vēl nav pilnībā sapratuši - un, stipri iespējams, tuvākā nākotnē nesaprātis, nepārņems pilnasinīgu pilsonības veidošanu savās rokās. Jaunos cilvēkos tāda atkāpšanās ir bistama.

Nav palīdzējusi rinda 'trimdas politiķu', kas Latvijā izgāzusi podu. Nav lietišķai sadarbībai kalpojusi visādu šaubīgu delegāciju akli jūsmīga uzņemšana šai galā. Tagad, kad, tiešām, vajadzīga palīdzība, kat to meklē labi, godīgi cilvēki - te iestājas neuzticība, 'ziedošanas nogurums'. Apnikums. Un tas, savukārt, izraisa jaunu sarūgtinājumu.

Vadoņi un zvaigznes

Tāpēc vieglāk pieķerties tieši dažādiem vadoņiem, atsevišķām slavenībām - tādā ziņā mums daudz kas kopējs. Ir viena rokzvaigzne, otra sporta slavenība - ar savu *stīlu un stāju*, re: ista modelis. Kaut kas nepatikamam, ikdienišķi pelēkam 'preti' liekams, cēls, atdarināms, cerīgs. Kā lai izskaidro - tāda zvaigzne, slavenība ir parasti un no paša sākuma veikalū radījums, tik pat maz par 'isto' zin kā ierindas pilsonis (bieži vien mazāk). Viņpusē taču kultūra 'piederēja tautai'... un? Cik derīgs ir mākslīgi uzstādītais elites viedoklis? Kāpēc lai viena otra tādu cilvēku fraze, izdarība kaut ko nozīmētu? Vai tik tālu savas spējas, savu apziņu esam norakstījuši mazvērtībā? Tīrgus vienā pusē un melīga ideoloģija otrā, šķiet, pamatīgi mazgājušas smadzenes.

Rietumos par pretrunām daudz nedomājam, tās sastopam ikdienā un, lielākoties, pieņemam kā daļu no panoramas, ignorējam - bet Latvijas cilvēkiem vēl svaigi atmiņā turas tradīcija, kuŗas pamatos (it ipaši padrežīma laikos) bija inteliģences pieteiktie zemteksti, atgādinājumi, bridīnājumi. Bez 'valsts maizes' (un ista pretinieka), liekas, tāda modrība paputējusi... Rietumos tikmēr zvaigzņu izlēcieņi bieži vien notiek ar smalku komerciālu un publikas pievilksanas aprēķīnu. Kur reiz naīvie aplaudēja Briŗitas Bar-

do ronišu glābšanas kampaņu, tagad jātūšē viņas simpātijas par labu Francijas fašistu imigrācijas anti-politikai. Kas tas par 'modeli'? Kur 'istie' modeļi palikuši?

Vairs nepastāv slēgtas paralelas pasaules, katrā ar savām atšķirīgām, nesamērīgām izvēlēm. Ir lielais tirgus laukums un - viss.. Kā tajā orientēties? Kam ticēt?

Nauda, bizness

Viņi reti saka - *paldies!* Kāpēc?

Latvijā 'vadošās aprindas', t. s., 'pārkaršanas' aizsegā tik veikli un pamatīgi izlaupīja valsts ('kopējo') ipašumu - piedošanu: 'privatizējās!' - un ar mafijas, birokrātijas palīdzību tik nesatricināmi iesēdušās ekonomikas solos, ka 'brīvs tirgus' caurmēra pilsonim ir netīra fraze, nesaprotams jēdziens. Viņi tādu iestādījumu nepazīst - pazīst tikai to, kas 'no tā' redzams: kukuļošanu, korupciju, neatbildību, nelikumību. Un vienu otru labu, dārgu mantu, kas agrāk parādījās tikai dolāru veikalā. Un kas tad rietumi, ja ne 'dolāru veikals' bez gala?

Tāpēc viņi šādā pieņem, ka mūsu 'bagātība' tik pat šmalkaini gūta, ka varam 'atļauties' nez ko, un tad vēl. It kā mēs - pēc 50 gadu leknas dzīvošanas - būtu viņiem parādā. It kā mums ir viss pa spēkam. Ej nu stāsti, kā te no bēgļu noņemšanai atbraukuši izkāpām ar papēšiem rokās. Kā bija jāstrādā, izpostītu dzīvi jāceļ no jauna. Nē, viņiem gāja 'grūtāk'. Skaidrs, nekad nezināsim, ko tas nozīmē - kalpot padzīvēm, izciest krievu virskundzības rupjības. Bet... vai bija viegli pavisam svešā vidē saglabāt tradīcijas, audzināt latviskus bērnus, dziedot, izveidot savu sabiedrību, nemitīgi pieprasīt Latvijas neatkarību? Ne visiem izdevās. Dolāri (tāpat: rubļi), vai dvēsele? Labs jautājums abām pusēm.

Ir, protams, varianti. Ciemos atbrauc 'jaunmafija' - un ar makā līdzīgi ņemto šit pušu mūsu lepno 'bagātību'. Atbrauc visādi 'biznesmeņi' (viens otrs izbījis čekists), un ar jaundibinātas kopfirmas līdzekļiem pazūd bez ziņas. Varam sastapt jaunemigrantus - vārda istā nozīmē: *Ekonomiskais bēgļus* - kuņģi latviešu sabiedrībā nerādās, pūlas, cik vien iespējams, ātri 'lokalizēties'. Re, tāda viņiem 'brīvības' un tautiskuma istā nozīme. Un tieši tad, kad gribam visam mistrojumam atnest ar roku, ierodas labi cilvēki: strādīgi, centīgi, iejutīgi, pašapzinīgi, pieklājīgi (*paldies!*), tie vienmēr ievāc informāciju, apzin iespējas, veido tālāk izglītību, organizē derīgus projektus, iet garām ārējībām un mēģina bez pretenzijām iedzīvināties. Gan vēl minoritātē, tā ir Latvijas nākotne.

Saka: 'kapitālisms vinnējis'. Bet nav vēl - abās pusēs - panācis istu saprašanu.

Attālumi

Latvijai pilnīgi izbraukt cauri var 5-6 stundās (ja nēlabo šosejas). Te tas: no Montrealas uz Toronto (ari ja nēlabo, ziemā bez garantijām!). 7-8 stundas: Toronto - Gaŗezers, Otava - Ņujorka. Kaut kā tas... ciemiņiem grūti saprotams. Tā, reiz, pie galda sēžot Tērvetē (pusceļā starp Montrealu un Otavu), viens nesen ieradies teica - nu, aizbrauksim uz Toronto! Kad? Nu, tūlīt sēžamies un braucam... Jā, un esam braukuši.

Šķiet, ka visneapjēdzamākais (ari, varbūt, neapjēdzīgākais) ciemiņiem ir mūsu izkaisījums, milzu (ar Latviju salīdzinot) attālumi, kas šķiņ ne vien 'sabiedriskos centrus', bet radus, draugus, ģimenes. Milzu nepazīstami 'tukšumi' pa vidu... bez pieturas punktiem. *Kāpēc visi nesametaties vienā vietā?* Ej nu tad izstāsti 'to lielo izklišanu' (V. Krāslavietis). Ej nu vēl - par Sidnejas 'Sauls jostas' odisejām, Kursā, Minsterē, globālu biedrību un organizāciju sēdēm, par atsevišķiem braucieniem uz Latviju un sestdienas bērnu vešanu uz latviešu skolu nemaz nerunājot... Tiem, kam tas bijis svarīgs, latviskums vienmēr saistījies ar meklēšanu. Ja ne savā rajonā, tad citur. Ne velti vien runājam par

'ceļa mērošanu': tā nav bijusi lieka fraze. Piecdesmit gadus - praktisks aprēķins.

Kā pasaules pilsoņi, latviska diaspora, esam sen pieraduši. Un viņi, arvien vairāk paši braucot, studējot ārzmēs, apciemojot radus, ari sāk pierast.

Pasaule ir liela. Latvija - maza. Pasaules ceļos esam kā putekļi vējā. Latvijā - pagaidām vēl - mēs esam ja ne tuvi, tad vismaz koncentrēti, sameklējami. Vienuviet. Un zinām, kas 'tukšuma vietās' sastopams.

Latviskā vide

Vai mēs - ciemiņiem - esam kurio, tāds patikams izņēmums, interesants eksponāts, vai... kas isti, ar savu pāri palikušo, piekopto, reizēm izpušķoto un puslidz vēl aktīvo latviskumu? *Kā viņi tik ilgi pastāvējuši?*

Mēs cerējam uz brīvu Latviju, mācījam jaunām paaudzēm uz to cerēt, gaidīt un gatavoties. *Bet nu viņa ir, ko kavējaties? Brauciet atpakaļ!* Re, tas nav tik viegli, nevar trešo reizi visu nojaukt un sperties no jauna... pie tam nepatikamos, nedrošos apstākļos. *Nu jā, jums tā ērtība svarīga.* Ne tikai tas (mēs gan to sauktu par 'normālu dzīvi'), bet ari daudz kas cits vēl.

Ir rētas, kuŗas nekad nesadzis. Ir nojauta, ka varmākas un spīdzinātājus nesauc pie atbildības, un nav iespējams mierīgi dzīvot sabiedrībā, kas nenokārto pagātnes rēķinus. Nepatik atprasīt nozagto, izšķiesto, izpostīto - un nav runa par ipašumiem vien, bet par vidi, jaunību, atmiņām. Par izredzēm. Mēs negribam atgriezties kā lūdzēji, bet ar savām vērtībām, savu izstrādāto un panākto, savu lepnumu, pat savu atšķirīgo kultūras klāstu, savu mikstināto 'ŗ'. Kāpēc mēs jūtam, ka viss tas - pliku naudu un, varbūt, talantu izņemot - nav isti vēlams? *Nāciet kopējā darbā!* Vai jums tas 'es' svarīgāks, kā 'mēs'? Varbūt, un likumsakarīgi.

Esam pieraduši tādām neaizskaŗamam, neapdraudētam 'es', kas Latvijā pēc 50 okupācijas gadiem reti sastopams, grūti panākams, pat iedomājams. Varbūt šobrīd - visvajadzīgākais. *Nu - tad pienesiet!* Ar runāšanu nepietiek. Esiet tas raugs, kas nes miklā rūgšanu, maiņas.

Misijas darbs nav mūsu dabā. Kā jau lieku reizi atgādināts - varbūt mēs 'klaidoņi' vairs neesam pietiekami... latviski. *Un varbūt mēs ari ne.* Kādas isti šodien būtu 'latviskuma' dimensijas? Sastādaļas? Vērtības?

Varbūt mūsu bērniem - kopā ar jūsu - izdosies tās nospraust no jauna.

Varbūt... □

Juris Mazutis, Otavā

AI ZIVIS, JŪS ZIVIS...

Diezin, vai to kādam Amerikā tiku stāstījis, bet esmu liels zivju cienītājs. Tas sākās tad, kad katru vasaru dzīvojam Viesturos (Taurenas pagastā), pie Gaujas paša sākuma, kam katrs četrgadīgs varēja pārbrist pāri, bet kas kā sudraba svitra tek cauri sešiem ezeriem. Mūsu pļavu zeme bija pie viena no ezeriem, tur bija laiva, sievietes visas plikas peldējās (te ir Eiropa! un - kas nu tas?, un kur es, lecot upē sadauzīju ceļgalu tā, ka man vēl arvien ir rēta), bet mans krusttēvs Valfrīds, Jelgavas teātra aktieris, tēvs, Abrenes robežsardzības pulka biroja vadītājs, lika tīnes, kur nākošajā ritā bija vesela zivju bagātība - lidakas, vēdzeles, vimbas, ari reizēm iekērušies zuši, un kas nu vēl cits. Ēdām zivis ik katru dienu ar dārzā šķiltiem salātiem, tomātiem, gurķiem, redisiem un skāba krējuma mērci. Vēl tagad šo garšu atceros. Bet - kas šis zivis tūrija? Vai paši makšķernieki, vai saimnieces? Nav vairs kam tā jautājuma paprasīt.

Nu, esmu Latvijā. Saku manai otrajai sievai Ivetai, sacīt, ka vajadzētu dabūt zivis. Skaidrs, aizbraucām ar tro-

lejbusu uz Centrālirgu un nopirkām četras dzivas men-
cas. Tās atpakaļbraucienā lēkāja pa maisiņu kā negudras.
Nonācām mājās, sieva aiztaisīja virtuves durvis un sacīja:
"Tiec nu galā!" Kā? Ja sit pa galvu, menca lec uz grīdas
(un tās trīs māsiņas tāpat). Beidzot atradu, ka ja ar ma-
niem Solingenas nažiem nogriež galvu, tad gan ir mierī-
gas. Savācu no grīdas arī pārējās trīs, nonāvēju; garšīgas
gan bija, bet virtuve izskatījās kā slaktūzis. Kopš tam mā-
ku labāk!

Nākošajā reizē mans audžu dēls Normunds noķēra
paprāvu lidaku, ko samalām kotletēs un, ja kāds no lasī-
tājiem tādas nav ēdis, nav vērts aprakstīt.

Mūsu vasarnīcas santechniķi, kas ielika dušu, tualeti
un ko nu citu, sāka mums vest zandartus. Tā ir pasakaini
garšīga jūras zivs.

Pēdējā gada laikā esam braukuši uz Zvejniekiem
(kas - galu galā - izklausās pēc zivīm, vai ne?). Piestājam
lielā veikalā, kas saucās Ikritis. Tur nebija galīgi nekā. Jā,
konservi, kas Latvijā ir dažādi un visi burvīgi, žāvētas zivis
tāpat, bet mums, lūk, vajadzēja svaigu. Braucām tālāk un
atradām būdiņu, uz kuņas ļoti lakoniski (tāpat kā Ameri-
kā: Eat) rakstīts: Zivis. Nopirkām zandartus, un tīrīšana,
kā vienmēr, piekrita vīrietim. Tagad esmu speciālists arī
zibju tīrīšanā. Jo tad, kad mana sieva pārbrauca mājās,
braucot uz jūru saujoties un pasniedza kulīti ar asto-
ņiem(!) zandartiem, pirmais gāja desmit minūtes, bet
pārējos septiņus norāvu katru sešās minūtēs. Ko darīsi
speciālistam? Arī Saulkrastos braukā latviešu zvejnieki,
piedāvājot, galvenokārt, zandartus, butes un vimbis.
Esam pirkuši, tīrījuši un ēduši.

Mums, Ģertrūdes ielas saldētājā ir vairāki lidaku file-
ji, kuņas taisāmie malt kotletēs un... apēst. Kuņš no jums
to pašu var sacīt? □

Laimons Streips,
Saulkrastos

APSĪKST SPORTA DZĪVE

Īsas pārdomas par latviešu sporta dzīvi Kanadā un LSAK nākotnes iecerēm.

Daudz un dažādu iemeslu dēļ, latviešu sporta dzīve
Kanadā ievērojami apsīkusi. Pašlaik latviešu sporta dzīvē
vairāk vai mazāk aktīvas ir tikai sekojošās nozares: fut-
bols, šaušana, golfs, novuss un volejbols, kuņu jau gadiem
ilgi vada Toronto JKS priekšsēdis Olgerts Kurcigs. Patei-
coties viņam, latviešu volejbolam ir laba slava arī kana-
diešu volejbola līgā. Vieglatlētika un peldēšana pašlaik,
galvenā kārtā, notiek, pateicoties gadskārtējam baltiešu
sacensībām.

Oficiāli skaitas arī basketbola nozare, bet šogad JKS
vienībai nebija iespējams atrast pretinieku, lai notiktu m/s
basketbolā. Kur palikuši mūsu basketbolisti? Cik zināms,
daudzi spēlē izkaisīti kanadiešu vienībās. Lasījām, ka To-
ronto jaunieši spēlējuši basketbolu arī Gaņzerā. Tā tad
basketbolisti ir, bet nav to, kas viņus organizētu. Protams,
liels zaudējums šim sporta veidam bija Ernesta Skujīpa
aiziešana no Toronto Latviešu Sporta kluba, kuņš beidza
pastāvēt. Reizē ar to nenotika vairs agrāk tik iecienītās
jaunatnes vienību sacensības.

Sakarā ar Latvijas neatkarības atjaunošanu, LSAK ir
dažādā veidā sadarbojusies ar latviešu sporta saimi dzim-
tenē. Reizēm izdodot arī ievērojamus naudas līdzekļus.

Pēdējā laikā LSAK nodomājusi, ka nākotnē lielāka vē-
riba jāvēlta latviešu sporta jaunatnei Kanadā, iesaistot to
latviskā sportā. Bet tas ir iespējams tikai tad, ja ir sporta
zāles un sporta laukumi. Sporta laukumi Sidrabenē ir
jāatjauno, bet tas maksās daudz dolāru. Tikai basketbola
laukuma atjaunošana vien izmaksās ap \$ 8,000.-. LSAK

nolēmusi ķerties pie Sidrabenes sporta laukuma atjauno-
šanas. Tas dos iespēju tur rīkot atkal gan vietēja, gan pla-
šāka rakstura sacensības, ieskaitot vieglatlētikas saciks-
tes.

Šoziem Toronto notiks, t. s. "Speciālā olimpiāda",
kuņā piedalīsies mentāli atpakaļpalikušie jaunieši. No Lat-
vijas ieradīsies 12 jauniešu liela grīdas hokeja vienība un
4 jaunietes, slēpotājas. Viņus pavadīs 4 treneri, 2 skolotāji
un 2 oficiāli pārstāvji un Latvijas Valsts prezidenta kund-
ze, par kuņu rūpēsies Kanada. Ir jāērēkinās, ka latviešu
sabiedrībai jāatbalsta viņus ar kādiem \$ 10,000.-. Sporta
nodarbības mentāli atpakaļpalikušajiem nav tikai izprieca,
bet tās lielā mērā labvēlīgi ietekmē visu viņu dzīvi.

Šī gada LSAK azaida atlikums paredzēts "Speciālās
olimpiādas" Latvijas sportistu atbalstam.

Azaidā notika arī sportistu apbalvošana pa nozarēm.
Apbalvoja: novusā - Konradu Jēgeri un Arvidu Orti; golfā -
Anatolu Litavnieku un Viņu Grimbu; šaušanā - Valentīnu
Kraukli; futbolā - Tāli Tēraudu un Reienu Lauzi; volejbolā
Gundegu Ozoliņu; vieglatlētikā - Rolandu Husku.

LSAK Goda diplomu pasniedza bijušajam LSAK val-
des priekšsēdim Jānim Vilmanim. Viņš saņēma arī Ž. Zen-
tiņa 2 grāmatas par 1980. un 1984. gadā notikušajām Bri-
vajām Olimpiādām, kuņu noorganizēšanā viņam ir lieli nopel-
ni, darbojoties eksekutīvā komitejā kopā ar Ināru
Vilmani.

Azaidā bija ieradušies daudz bijušo sportistu un spor-
ta darbinieku no Toronto apkaimes.

Jācer, ka labi veiksies LSAK iecerētā sporta laukumu
atjaunošana. Līdz šim LSAK priekšsēdim Jurim Zivtiņam
arvien izdevies līdzekļu vākšanā paveikt iecerēto. □

Ž. Zentiņš, Toronto

Modris Mednis

PAR PAREIZO "LATVISKO STĀJU" UN MISTISKAJĀM LATVIEŠU "ZĪMĒM".

Draudzīgā aicinājuma zīmē.

18. novembra zīmē,

Oskara Kalpak nāves zīmē,

vai janvāra notikumumu zīmē -

vienalga:

"ieņemsim pareizo latvisko stāju!"

Sūtīsim visus pie velna,

kas sarkanās zvaigznes vēl zīmē,

kas tagad ir tinte

vai kaut kādā tur līmē;

trešajā tautas atmodas zīmē

mēs ieturēsim pareizo latvisko stāju!

Galvu augšā!

Roku uz priekšu!

Roku augšā!

Lej tik iekšā!

Sarkano vai balto strēlnieku zīmē

ieņemsi pareizo latvisko stāju!

Tautas kopības zīmē

pulcēsīsimies visi ap brīvības karogu!

Brīvās un neatkarīgās Latvijas zīmē

pacelsim labo,

pacelsim kreiso

kāju!

Rakstiet Forumam!

Atbildiet Forumā teiktajam!

Rakstiet Lasītāju vēstules!

Nokārtojiet abonementa maksas!

Esat aktīvs MLB Ziņotāja lasītājs/a!

Dod, Dieviņi, kalnā kāpt,
Ne no kalna lejup!

KĻAVIŅU JURIS, DIEVTURU DIŽVADONIS

Šai amatā iecelts uz 5 gadiem. Svinīgo solījumu devis 1995. g. 2. septembrī, "Dievsētā", Viskonsinā, ASV, iepriekšējā dižvadoņa Margēra Grina darbības laikam beidzoties.

Kļaviņu Juris dzimis 1917. g. I pasaules kara laikā, Ukrainā. Tagad dzīvo Ņudžersijā, ASV. 1979. g. Kļaviņu Jurim piešķirta PBLA Kultūras fonda Kr. Barona prēmija par rotkaļu kursu rikošanu, jauno rotkaļu apmācīšanu un iepazīstināšanu ar šo mūsu tautas mākslas nozari. 1991. g. viņš saņēma PBLA Kultūras fonda Atzinības rakstu par darbu un sasniegumiem latviešu jaunatnes audzināšanā. Lai tuvāk iepazītos ar Kļaviņu Juri, šī intervija ņemta no Medņu Vidvada iefilmētā materiāla. Kļaviņa stāstīto pie-rakstījis Med'mnu Modris.

Sāksim vispirms ar atmiņām par agro bērnību. Kur un kā to pavadīji?

Nu, to es, protams, neatceros. Tas ir no vecu ļaužu nostāstiem. Savā laikā mana māte un tēvs ir bijuši Ukrainā. Kara laiks. I pasaules kara bēgļu laiki. Esmu piedzimis 1917. g., Harkovā, Ukrainā. Vecāki atbraukuši uz Latviju, kad man ir kādi 3 gadi. Mēs gan esam dzīvojuši Rīgā, bet, paldies Dievam, daļot tēva tēva zemi laukos, brāļi nav sagājuši naidā. Norunājuši, ka tēva māja katrā laikā ir visiem vajā. Tā pa vasarām es palaikam nodzīvoju laukos, Lejasciema pagastā, maleniešos. Tēva tēva mājā Krimos. Nu, ziemas, protams, Rīgā, Grīziņkalnā.

Pastāsti mazliet par savu ģimeni.

Nu jā, jāsaka tā: laimējies uzaugt nacionālā, latviskā ģimenē.. Tēvs bija nacionāli noskaņots. Tādēļ arī mēs., mans brālis, kuņš ir 5 gadi vecāks par mani, un māsa, kuņa ir 5 gadi jaunāka par mani, tādi uzaugām. Māte mira samērā agri. Man bija 13 gadi. Tā es uzaugu, varētu teikt, tēva uzraudzībā. Tēvs man ļāva mums ļoti brīvi dzīvot. Mēs visi trīs bijām ar sportu "apsisti". Volejbolu, basketbolu, futbolu. Interesi par sportu mantoju daļēji no brāļa. Brālis Jānis Latvijas sportā bija kļuvis ievērojams. Valsts komandās spēlēja basketbolu, futbolu arī bendiju. 1927. g. brālis, būdams tikai 15 gadu vecs, jau spēlēja YMCA olimpiādē Kopenhāgenā, Dānijā, Latvijas YMCA izlasē volejbolu, kur arī ieguvuši zelta medaļas. Es gribēju būt tāds kā lielais brālis, skaidrs, un tā sāku sportot pie katras iespējamības.

Vai atceries, kā gadījās sastapties un iepazīties ar dievturību?

Jā. Tas ir sen atpakaļ. Tēvs bija labs latvietis, bet arī labs kristietis. Pirmā sastapšanās ar dievturību bija skolā. Valsts tehnikumā. Teknikuma ķīmijas nodaļā bija tāds bariņš dievturu. Grencionu Kārlis, pašlaik Viskonsinā, ASV. Vilipsonu Jānis, jau miris, Anglijā, un vēl citi, kuņi, laikam, vairs nav starp dzīvajiem. Pamatā bija griba būt latvietim, latviskam latvietim. Tad es, kā teikt, "izstiepu antenu". Vienu otru reizi aizgāju uz dievturu svētrītiem un citiem sarīkojumiem. Piemēram, Ziemsvētku sarīkojumu. Ar tautas dejām, dziedāšanu un apdziedāšanos u.t.t., tas viss likās tuvs, patikams. Neteiksim "interesants", bet skaidri un gaiši - tuvs! Tur arī dzirdēju Brastiņu Ernestu, Veseli un citus runājam. Patika dziesmu pulks ar Artūru Salaku, tautas tērpi. Viss tas kaut kā tuvināja latvietībai un pievilka. Latvijā dievturu draudzē es vēl nebiju iestājies. Gāju gan uz dievturu sarīkojumiem, bet toreiz, jaunībā, man pirmā vietā bija sportošana.

Pirmajā krievu okupācijas laikā bijī karadienestā Latvijas armijā. Kā pārdzīvoji un izdzīvoji to laiku?

Godīgi sakot, bija tāds pretestības gars iekšā. Sākumā vienkārši izzrunājamies, isti neapjēgdami, kas ir komūnisms, sarkanais terrrors. No paša sākuma jau kaut kas tā iekšīgi rūga. Vēlāk kāds virsnieks iesaistīja pagrīdes pretestības grupiņā. Bataljonā, gadījuma dēļ, es biju ieroču noliktavas pārzinis. Būdams pagrīdes grupiņā, izciepu no noliktavas 300 neiegrāmatotu patronu, pāris raķešu pistoles. Vienu pistoli izmānīju ārā un iedevu mūs pagrīdes grupiņas priekšniekam. Rūga, rūga naidis. Naidu sēja un tas tur arī dīga un auga tālāk pretestībā. Manu brāli apcietināja 1941. g. aprīlī. Tas atkal radīja naidu un domu, un gribu atspēlēties. Apmēram tā, man liekas, lielākā daļa Latvijas jaunatnes toreiz domāja.

Tad nāca vācu okupācijas laiks. Kā nokļuvi latviešu leģionā? Pastāsti mazliet par savām kara gaitām.

Sākoties karā, es jau biju pārskaitīts Sarkanarmijā. Tas bija kādu dienu vai divas pēc Jāņiem, kad kopā ar vienu šoferi bija jābrauc uz noliktavu. Ātri sapratāmies un aizlaidāmies mežā, lai krievi atkāpoties mūs neparautu līdz uz Krieviju. Kāda mums daļa kaņot krievu pusē, krievu uniformā? Mežā nodzīvojām kādas dienas 8 vai 9. Krievi jau bija prom, vācieši vēl nebija ienākuši, kad Gaujienā sāka vilkt augšā sarkanbaltsarkanos karogus, nācām no meža ārā. Aizbraucu Rīgā. Tur latviešu biedrībā satiku veco tenisa meistaru Bertiņ-Bērziņu, kuņš teica: "Zini, kaut kas jādara. Sporta dzīve jāsāk kustināt!" Bija puīši, kas gribēja sportot. Vajadzēja sākt sporta organizācijas un sporta dzīves atjaunošanu no nekā. Bijušais sporta vadītājs Kurpnieks bija aizbēdzis krieviem līdz uz Krieviju. Ap-sēdamies pie galdiņa, palūdzām pāris desmit loksnes bal-ta papīra, un tā sākām. Neviens mūs nebija iecēlis, ne ma-ni, ne Bertiņ-Bērziņu, bet kādam tas bija jādara. Neprasi-jām nekādu atalgojumu. Darīt, tas bija pirmais. Pēc Tech-nikuma beigšanas biju izgājis Fiziskās audzināšanas insti-tūtu. Sāku strādāt Rīgas Valsts Tehnikumā. Pēc 2 ga-diem, 1943. g. pavasarī, iesauca lielu daļu skolnieku no pēdējām un priekšpēdējām klasēm. No sākuma iesaukša-nas pavēles pienāca tikai skolniekiem. Es, gandrīz, jutos tā kā divaini. Galu galā esmu izdienējis armiju, izgājis in-struktoru rotu, virsnieku vietnieku kursu, apmācīts kaņo-šanā - kādēļ mani neņēma? Dažas dienas vēlāk tomēr pie-nāca arī man iesaukšanas pavēle. 1943. g. pavasarī. Iedalī-ja 15. divīzijas sapieņu bataljonā. Sapieņos es biju dienējis i Latvijas, i sarkanajā armijā būdams. Frontē nokļuva 1944. g. pavasarī. Augustā mani ievainoja, sašāva kāju. Otrā die-nā kāju vajadzēja amputēt. Līdz ar to mana kaņošana bei-dzās. Man tas atkrit, kā dažiem citiem tautiešiem, nerakst-īt testamentā, lai viņu pelnus nogādā Latvijā, jo kaut kur pie Lizuma man viena kāja ir norakta un šodien guļ zem Latvijas velēnas. Ir daina: "Dievam dienī un pagāja ar Lai-miņu runājot; kam būs mirt, kam dzīvot, kam turēt šo zemi." Mani pieminot, Dievs ir, laikam, teicis Laimai: Kļaviņam jādzīvo. Kā? - To Tu nokārto! Un Laima tā no-kārtoja, ka man pie Cesvaines atšāva kāju. Pusgadu vēlāk mana rota palika ielenkumā Austrumprūsijā, Nakelē, un no tā, cik zinu, neviens dzīvs neiznāca. Tikai viens puisis, viens ziņnesis ir iznācis, kas bija izsūtīts dienu agrāk. Tā tad šis kājas zaudējums mani paglāba. Citādi es arī būtu palicis Nakelē. Vai nu turpat "nolicis karoti", vai kritis gūstā, un tad jāsaka, labāk Amerikā ar vienu kāju, nekā Sibīrijā ar divām. To es uzskatu par Laimas lēmumu. Pir-majā brīdī pēc kājas noņemšanas gan biju dusmīgs uz visu pasauli, Dievu ieskaitot. Sportists, vingrošanas skolotājs bez kājas? Bet pusgadu vēlāk, kad uzzināju, kur mana ro-ta palikusi - paldies Dievam!

Nekādus sevišķus varoņdarbus karā neesmu izdarījis. Otrās šķiras dzelzskrustu man piešķīra, bet lielākais ap-balvojums man ir pirmās šķiras koka kāja.

Kā tu apguvi rotkaļa amata prasmi un kā nonāci pie senajām latviešu rotām?

Pēc kara, t. s., "dipišu" nometnēs bija tādi "skringi", sijašanas, un mani izsijāja no Hanavas nometnes. Lai es braucot uz tādu un tādu pilsētiņu. Tur mani sagaidīšot birģermeistars. Tas man palīdzēšot dabūt dzīvokli un darbu, un es varēšot dzīvot līdz mūža beigām kā vācietis. Es nekādā ziņā negribēju kļūt par vācieti, un tā tas birģermeistars, droši vien, mani ilgi gaidīja un tā ir nesagaidīja. Stacijā nopirku biļeti uz Mērbeku. Tur dzīvoja mans skolas draugs Grencionu Kārlis, kuŗš pirmais mani par dievturību apskaidroja. Viņš bija noprecējis sievu, kuŗa jau Latvijā bija rotkaļu meistariene. Arī pats bija sācis kalt rotas. Atvēru durvis - redzu, esmu ienācis rotkaļu darbnīcā! Tā tas sākās. Pāri ielai dzīvoja vecais meistars Artūrs Viksna, kuŗš arī kala rotas. Ar viņu aprunājos. Dabūju dažkārt labu padomu. Īsi sakot, tā lieta sāka iepatīties. No bezformīga metāla gabala tomēr iznāk tas, ko gribi. Vēlāk noliku pārbaudījumu un saņēmu zeļļa diplomu. Amerikā tāds zeļļa diploms neko daudz nenozīmē, bet Eiropā pie tā vēl turas cieši. Pēc vairāk kā 3 gadu nostrādāšanas ar rotkaļšanu Vācijā, dabūju "izsaukumu" uz ASV, jau kā rotkalis. No sākuma Ohaio, rotlietu veikalā pie labošanas darbiem, tad vienā lielā firmā Ņudžersijā. Tomēr strādāt ar tādām amerikāņu rotām kaut kādā veidā neapmierināja. Naudu ar to jau varēja pelnīt, bet tur nebija nekā radoša. Tā jau no paša sākuma savas mājas pagrabiņā ierīkoju darbnīciņu. Nu atkal sākās latvisko rotu kalšana. Gan atdarinot no grāmatām, gan pašam mēģinot radīt jaunas. Mēģināju rotās ielikt šo latvisko stilu, latvisko mieru, rāmumu, atturību, seno garu, ielikt tajās zināmu dvēseli.

Kā dievturība ir izveidojusies ASV, Kanadā un citur rietumos?

Vispirms, isa atkāpe. Pēc II pasaules kara vēl daudzus gadus nebiju iesaistījies nevienā dievturību draudzē. Tomēr tīri garīgi savā domāšanā, jušanā es jau biju dievturis, kaut formāli vēl dievturības nebiju. Skatījos kristīgās draudzes loceklis.

Īsi pēc kara Zviedrijā iznāca atjaunots dievturību žurnāls "Labietis". Tad Vācijā, kur, man liekas, viens no galvenajiem bija skolotājs Jūlijs Bračs. Viens no galveniem motoriem, kas neatlaidīgi dievturību popularizējis, uzturējis pie dzīvības un atjaunojis, ir Grencionu Kārlis. Es viņu sauktu par dižējo vīkšķēju. Viņš ir rikojis svētbrīžus, daudzzinājumus un veicinājis žurnāla "Labietis" izdošanu. Bez Grenciona ASV un Kanadā vēl bija diezgan daudz veco Latvijas dievturību. Tēlnieks Kopmanis, rakstnieks Veselis, gleznotājs Kalmīte, skolotājs Ritiņš. Nemaz nerunājot par Arvidu Brastiņu, Ernesta Brastiņa brāli, un vēl daudzi citi. Pirms vairāk kā 40 gadiem nodibinājās pirmā dievturību draudze "Burtnieki", Kanadā. Iesākumā viņi gan oficiāli nebija dievturī, bet latviešu seno tradīciju kopēji. Līdz viņi atraduši, ka tā ir dievturība, kuŗā viņi dzīvo.

Pateicoties vecajiem Latvijas dievturīem, kuŗiem dievturība bija skaidra, kuŗi to izjuta, kuŗi jau dzīvoja dievturībā, ieguvām tādas labas, spēcīgas saknes. Salīdzinājumā ar šodienas Latviju, kur dievturībai vajadzēja kuplāk uzzelt, viņi vēl kaut ko mēģina un meklē. Dažreiz aiziet uz sānu ceļiem. Dažreiz uz tādu ārišķību, dažreiz uz tādām mistikām. Latvijā ir ļoti maz veco dievturību, kuŗiem ir skaidrs, kas ir dievturība. Īsi sakot, mēs dzīvojam. Dievturību nav daudz, bet pāri par 40 gadiem mūsu sadraudze jau dzīvo. Burtnieku draudze Kanadā un Piemars ASV. Vajadzētu būt vairākām draudzēm, jo atsevišķi dievturī ir visur. Galvenokārt, viņi ir grupējušies ap Čikāgu, Kalamazū. Kanadā ir vieglāk. Toronto liels latviešu centrs. Tāpat Montrealā, kur ir ļoti spēcīga daļa no Burtnieku draudzes.

Vēl citur pasaulē - Anglijā, mazas grupiņas Austrālijā, Zviedrijā, Vācijā.

Tagad tāds jūtīgs jautājums. Kopš Latvijas Saeimas pieņemtajā likumā par reliģijām, kuŗā dievturība pielīdzināta līdztiesīgai citām, kādas iespējas paveķas Latvijā un kāda varētu izveidoties dievturību attīeksme pret citām reliģijām?

Esmu bijis Latvijā, satīcies ar Latvijas dievturīem, kaut mans pienākums ir vadīt ārpus Latvijas dievturības. Ir divas, t. s., sadraudzes - Latvijas un ārzemju. Dievturību kopa ir draudze. Draudžu apvienība ir sadraudze. Ir runāts par to, ka abām sadraudzēm vajadzētu apvienoties, bet vēl vienmēr pie tā neesam nonākuši dažādu praktisku un tiesīsku jautājumu dēļ.

Latvijas sadraudzes satversmē ir minēts, ka tā ir Latvijas organizācija, kas darbojas Latvijā. Tas viņiem sagādātu grūtības, ja mēs pievienotos, jo līdz ar to viņu darbība notīktu arī ārpus Latvijas. Tas būtu pret likumu. Tas pats būtu šīni galā. Pašlaik dievturību sadraudze ir reģistrēta ASV iestādēs kā reliģija - latviešu nacionālā reliģija - dievturība. Ja mēs apvienotos un būtu daļa no kādas ārvalstu reliģijas, tur būtu dažādas formalitātes un paskaidrojumi jāsniedz. Tāpat visi saimniecīskie jautājumi. Viņi dzīvos latos, mēs - dolāros. Dažādu šādu jautājumu dēļ pastāv šīs divas sadraudzes. Mūsējā pastāv kādi 40 gadi. Latvijā atjaunotā dievturība kādi 4 gadi. Krievu laikā Latvijā dievturība bija aizliegta. Par piederību dievturīem draudēja Sibīrija. Kristīgā reliģija nebija aizliegta. Tai lika visāduš šķēršļu ceļā, bet par to vien, ka esi kristietis, uz Sibīriju sūtīt nevarēja. Dievturību sadraudzē reģistrēto dievturību skaits nav liels. Tad dievturīem ir tāds statuss, t. s. "labvēļi". Tie var būt kādas citas reliģijas locekļi un tai pašā laikā būt arī kā dievturī. Dziesmu svētkos ir bijuši svētbrīži, kur sanāk tauta - 400 un vairāk cilvēku piedalās. Zāle kādreiz ir bijusi par mazu. Nu labi, daži ir vienkārši ziņkāriģie, kas atnāk iedomājušies, ka varbūt tur notīks kaut kas drāmatīks. Nokaus melnu gaili un tad ar gaila asinīm vilks lietuvēna krustu viens otram uz pieres jeb kaut ko tādu. Nu, tie jūtas vilušies. Domāju, ka lielākā daļa ir īsteni latvieši, kas meklē latvisko ceļu pie Dieva.

Latvijā dievturībai tagad paveķas plašas iespējamības. Šeit, trimdā, dievturību lāģā par reliģiju negrib uzskatīt. Latvijas pirmajā republikā sākumā dievturī bija reģistrēti konfesiju pārvaldē kā reliģija. Tad 1934.-35. gadam notīka visu organizāciju pārreģistrēšana, kad Ulmanis nāca pie varas. Tad kādi dievturību nelabvēļi panāca, ka dievturību neregistrēja konfesiju pārvaldē. Tai bija jāreģistrējas vienkārši kā organizācijai. Tā tad pēdējos gados Latvijas pirmajā republikā dievturība kā reliģija nebija atzīta. Šodien tas ir otrādi. Dievturība Latvijā ir atzīta kā reliģija, un, ja vecāki to pieprasa, skolās var mācīt dievturību. Latvijā trūkst veco dievturību, trūkst īstas dievturības izjutēju, sapratēju. Negribēju teikt mācītāju, jo dievturīem tādu algo tu mācītāju nav, bet trūkst īstas dievturības pieredzes, īstas izpratnes. Vismaz, plašāk runājot - ļaudīm. Būtu vajadzīga literātūra. Ir vecās dievturību grāmatas paša Ernesta Brastiņa rakstītas. Tās vbarbūt mazliet novecojušas. Dažas nav. Dažām vēl šodien ļoti svaīģa doma.

Iespējamības dievturīem Latvijā ir ļoti īstas. Tās ir, ir jābūt arī ļoti gribai. Pēc mana drauga Tupešu Jāņa domām, Latvijā varētu būt ap 10,000 ļaužu, kas vēl kautrēģas pārkāpt tam sliksnim - kļūt atklāti dievturī.

Nu un tā daži iztulko dievturību vienādi, daži otrādi. Dažs vēl trešādi. Katrs domā, ka viņa iztulkojums ir tas pareīģais. Tā tad jāatzīst, kar arī dievturīem nav vienprātības vairākos jautāģumos. Es tīcu, ka dažos gados tas nolīdzināsies un tīksim uz kopēja ceļā. Nu - tā ir mana doma par Latviju.

- Attieksme pret kristīgo reliģiju?

Redzi, dievturu saraudzē par to ir runāts. Ir lemts aturēties no citu reliģiju aizskāršanas, citu reliģiju apvainošanas. Īsi sakot, nesākt ticības karus starp latviešiem. Tie ir mūsu tīri oficiāli lēmumi. Dažreiz tas atkarīgs no cilvēka, viņa rakstura. Dažs ir mierīgāks, satīcīgāks, saderīgāks. Dažs - kareiviskāks. Mans uzskats ir, ka kristīgo mācītāji viens otrs ir vairāk uzbrukuši dievturiem nekā otrādi. Der apskatīties "Lābētis" 81. numuru. Atbildi māc. V. Vārsbergam. Mana doma ir tāda, runājot vārdu gleznā: ja kristīgie ļaudis, lai tiktu tuvāk Dievam, grib pakāpties Zinajā kalnā, es, dievturis, gribu pakāpties Zilajā kalnā, lai tiktu tuvāk Dievam. Tas manai sirdij ir tuvāks un prātam skaidrāks ceļš. Ar to būtībā taču viens otru netraucējam. Tu kāp savā kalnā, es kāpšu savējā. Tu ej pa savu ceļu pie Dieva, es iešu pa savējo pie tā paša Dieva. Es nekad nemeklēšu kašķi ar kristīgiem ļaudīm. Lai Dievs viņiem palīdz! Bet, ja kristīgie ļaudis sāks uzbrukt dievturiem, ja uzbruks manai dievestībai, tad es to aizstāvēšu un, to aizstāvot, varu kļūt diezgan ass. Kas no tā iegūs? Kam būs kāds labums, ja mēs sāksim asumiem meklēt kļūdas viens pie otra?

- Ja tā varētu teikt, vai dievturība varētu kļūt par tādu kā "latviešu nacionālo reliģiju"?

Es domāju, ka tas būtu svētīgi. It sevišķi šais dienās svētīgi. Nu, kaut vai, piemēram, žīdu tauta, kuŗai viņu reliģija un tautība ir sinonims. Žīds - tas nozīmē ir tautību, ir reliģiju, un katrs skaidri zinās, ka tas nebūs ne katolis, ne luterānis, ne muhamedānis. Ka tas būs, kā I republikas laikā teica - Mozus ticīgais. Tas katrā ziņā mūs stiprinātu, ja dievturība kļūtu par mūsu nacionālo reliģiju. Mums ir jāiziet Eiropā. Tas ir politisks jautājums. Kaut kur lasīju, ka mums vajaga iet Eiropā, bet mums nevajaga Eiropu Latvijā ar visiem tiem draņķiem, kas tai nāk līdz. Bet - ka mēs paši neesam šodien droši par sevi, par to, ka esam latvieši, ar mūsu mazo skaitu, liekoties Eiropā ar kosmopolitiskiem uzskatiem, mēs izšķīdīsim, mēs izjuksim, mēs ieplūdisim lielajās tautās, un latviešu vairs nebūs. Mēs nebūsim iegājuši ne Eiropā, nekur. Pēc gadiem 20-30 Eiropa var vispār vairs nerunāt par mums, ja mēs būsīm iejukuši, izjukuši, izšķīduši kā tauta. Vispirms, lai ieiētu Eiropā, mums jāklūst stipriem sevi. Tad mēs arī tur paliksim, dosim savu latvisko pienesumu Eiropai. Visai pasaulei. Lūk, latviskā reliģija ir tā, kas mūsu tautas latviskai pastāvēšanai palīdzētu un to noteikti stiprinātu. Kristīgajā reliģijā es nekā tāda nacionāla neredzu. Sevišķi latviskā. Tā, piemēram, tie paši slavenie hernhūtieši. Viņiem ir savs nopelns, ka viņi pacēla latviešu pašapziņu. Ka viņu, t.s., "tētiņš", varēja nostāties draudzes priekšā un teikt sprediķi, ka viņi varēja rakstīt, dzejot, dziedāt savas dziesmas. No otras puses ir tikpat labi un skaidri zināms, ka hernhūtieši jeb "brāļu draudzes", latviskajam nepakalpoja nepavisam. Latviešiem viņi zināmā mērā pakalpoja, paceļot tos no tādas nospiestas, apspiestas zemnieku domāšanas augstāk. Lūk, mēs tomēr arī varam runāt līdz. Bet taisni tos hernhūtiešu apgabalos, kur bija spēcīgas brāļu draudzes, ir savāks vismazāk dainu, vismazāk latvisko tradīciju pierakstīts. Tās jau bija paspējušas šīnī isajā laikā izzust. Iekļaujoties kādā kosmopolitiskā reliģijā, mēs paši sevi izšķīdinām iepludinām pasaules ļaužu masā. Dievturībai noteikti būtu liela nozīme Latvijā, ja tikai tauta to spētu pārņemt. Tas būtu lieliski, ja mums rastos arī savi "pravieši". Cilvēki, kuŗi deg par šo lietu. Par latvisko, par latvisko dievestību, par latvisko ceļu pie Dieva. Cilvēki, kuŗi spēj domāt, runāt un pārliecināt, ka šis ir mūsu ceļš. Diemžēl, es patlaban tādas izcilas personas mūsu vidū nezinu. Ļaudis dzīvo savu dzīvi, kāda nu kuŗam tā ir...

No mana viedokļa tas būtu ieguvums mūsu tautai. Arī tās lielās garīgās, morālās vērtības, kas ir kristīgajai reliģijai, var atrast, pēc mana uzskata, dainās vēl vairāk nekā bibliē. Tā mana doma. Runājot ar kādu kristīgo mācītāju, viņš varbūt atradis, ka ir otrādi. Bet - paliek jautājums: cik labi viņš pazīst un izjūt dainas? Cik labi es pazīstu bibliē? Caurmēra dievturis, manuprāt, katrā ziņā vairāk lasījis i bibliē, i dainas nekā caurmērā kristīgs latvietis. Caurmēra latvietis atstāj bībeles lasīšanu mācītājam. Lai viņš izlasa un tad man svētdien pastāsta. Dievturis pats to lasa. Varbūt ar citādu pieeju, varbūt ar kritisku aci. Tas pats par dainām. Dievturis tajās ir iedziļinājies. Kas mani fascinē ir tas, ka latviskais un reliģiskais dainās savijas viens ar otru, balsta, saaug tādā vienā vienībā. I latviskais, i dievestīgais, kas ceļ uz augšu. Tie neatšķiras viens no otra, bet papildina viens otru. Dievturība, lūk, dod šo visai tautai vienojošo motīvu. Es domāju, ka tieši tas ir tas, ko kosmopolitiskās reliģijas nevar dot.

Kādus pienākumus tev uzliek jaunais amats?

Dievturu dižvadonis vada dievturu garīgo dzīvi. Katrai draudzei ir vadonis, kuŗš vada simniecisko un administratīvo dzīvi. Dižvadonis ir tas, kuŗš vada sadraudzi. Visu draudžu kopējo dzīvi. Dod visām draudzēm zināmu kopēju ceļu. Kopēju virzienu, lai draudzes neaiziet katrā pa citu ceļu, kā tas, varbūt, notiek šobrīd Latvijā. Dižvadoga uzdevums ir atrast kopēju ceļu, kopēju plūdumu. Tam nav jāiejaucas tieši draudžu iekšējā dzīvē. Tā tad tas būtu mans pienākums: vadīt sadraudzes garīgo dzīvi, rādot draudzēm kopīgu ceļu, kopēju virzienu. Pārstāvēt dievturības intereses. Ko es pats sev uzlieku par pienākumu ir vērst dievturību plašumā un dziļumā.

Dod, Dieviņi, otram dot,

Ne no otra miļi lūgt. ☐

INSTRUKCIJA

LNAK padomes vēlēšanām no 1996. g. 18. novembra līdz 18. decembrim

1. Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā padomes vēlēšanās var piedalīties visi Kanadā dzīvojošie latvieši, kas pēdējā vēlēšanu dienā sasnieguši 18 gadu vecumu un kuŗi līdz balsošanas dienai nokārtojuši savus dalībnieka maksājumus LNAK par 1996. g., t.i., \$ 20.- LNAK tieši, vai \$ 10.- caur savām organizācijām. Personas, kuŗas ir vecākas par 65 gadiem, LNAK dalībnieka maksājums ir \$ 10.-. Balsttiesības bauda arī visi no dalības maksas atbrīvotie (LNAK goda un mūža dalībnieki, kuŗa invalīdi un pilna laika mācības iestāžu studenti). Ja maksājums par 1996. g. vēl nav izdarīts, vēlētajs to var nokārtot, pievienojot LNAK dalībnieka maksājumu vēlēšanu aploksnē, kas adresēta vēlēšanu komisijai.

2. Vēlētajs kandidātu sarakstā izrauga četrdesmit (40) vai mazāku skaitu kandidātu, par kuŗiem vēlas nobalsot.

3. Jums piesūtītajā aploksnē ir šādi dokumenti:

a) isas ziņas par kandidātiem. Iepazīstīties ar kandidātiem, izvēlaties un balsojiet,

b) dzeltena balsojuma lapa. Ievelciet krustiņu (x) vai ķeksīti () kvadrātā,

c) Mazā aploksne. Šīnī aploksnē nedrīkst ievietot neko citu, kā tikai balsojuma lapu.

d) Informācija par vēlētajū (iezaļganā). Šī aptaujas lapa, izpildīta, atvieglos ne tikai balsu skaitīšanu, bet arī būs devums LNAK kartotekas papildīšanai. Šī informācijas kartiņa ir viegli izpildāma. Lūdzu dariet to.

e) Aploksne (adresēta LNAK vēlēšanu komisijai). Ievietojiet šīnī aploksnē:

Rationale:

Russia

Over the past several years, developments show that Russia is reverting to its historical political traditions - authoritarianism at home and expansionism abroad. The recent presidential elections brought to power advocates of a strong Russian state for whom democratic values only have a superficial meaning. While Russia is unquestionably undergoing profound changes, no one should hold any illusions that Russia will soon emerge as a liberal democratic country based on the rule of Law. Some have suggested that she has already settled into a semi-feudal state, where the rule of personalities will be far more important than the rule of Law. Russian history does not inspire confidence in her ability to readily adopt democratic values and a free enterprise system, nor under these conditions will she reject atavistic yearnings for empire. Preoccupied by the outward manifestations of power, Russia has traditionally preferred to conquer or dominate her neighbours rather than improve conditions for her people. Henry Kissinger has succinctly stated:

"A country of that size ought not to suffer from claustrophobia. Yet creeping expansionism has been a recurring theme of Russian history. For four centuries, Russia has subordinated the well-being of its own population to this relentless outward thrust and threatened all of its neighbours with it."

Her actions in Chechnya reveal a Russia that has no hesitation in using raw military power to achieve her ends, and in the Caucasus and in Central Asia she is quite capable of taking advantage of that region's political instability to impose a Russian solution on these countries, despite her own seeming weakness.

Central and Eastern Europe

For Central and Eastern Europe the issue is not immediate military aggression, though it cannot be ruled out entirely. Rather as Col. J. Dalbins, Commander of the Latvian armed forces has characterized the situation:

"The main threat is perceived to be that of being brought back into political, economic and military sphere of influence of Latvia's largest neighbour."

Being left in a grey zone of insecurity would provide an incentive for aggressive Russian diplomacy to draw those countries into the Russian sphere of influence, creating political instability and jeopardizing reforms, from which Europe as a whole would not be isolated.

The most vulnerable group of countries are those that were part of the former Soviet union, those that Russia calls its 'near abroad'. In Europe these include: Ukraine, the Baltic states, Belarus and Moldova. The latter has been brought to submission through the actions of the Russian Army led by general Lebed, and Belarus has 'petitioned' to join in closer federation with Russia and the CIS. To what extent these two countries can be 'rescued' is open to question, though there is nothing to justify their isolation from wider European developments.

It is critical that Ukraine maintain its independence and not be intimidated to follow the Belarus example. The Baltic states too are vulnerable. They have already been invited to join the CIS, but have refused. They know that if they are left in a grey zone, Russia will seek to ensure that they become compliant satellite states.

Russia's policy toward the 'near abroad' gives her the right to interfere in the internal affairs of these countries, a policy for which Russia has sought the West's endorsement. If Ukraine and the Baltic states were left out of any NATO security arrangement, the door would be left open for Russian actions to undermine these countries sovereignty and independence.

While the Central European countries are less directly threatened than those countries bordering on Russia, they too are susceptible to potential political destabilization that an expansive Russia could initiate, particularly if Ukraine and the Baltic states were lost to Russian domination. An arms race could potentially ensue, distorting political and economic priorities and setting back reforms.

There is indication that NATO will expand to include Poland, the Czech Republic, Hungary, and possibly Slovakia. But, if enlargement stops there, the prospects for European

security would not be substantially altered for the better. Leaving some countries in the grey zone would likely intensify Russian-Western rivalry, creating for advantage from both sides. All of Central and Eastern Europe needs to be included in a pan-European security architecture, based on NATO membership or an expanded Partnership for Peace program that makes the difference between membership or not minimal.

The West

The Euro-Atlantic alliance has understood the need for enlargement of NATO, not only to provide security guarantees for member states, but as a vehicle that the countries of Central and Eastern Europe continue to engage in democratic reforms and integrate into European-wide institutions.

However, the extent of enlargement has been blurred by indecision and caution, prompted by expectations over domestic Russian politics. If Russia goes nationalist and communist, expansion can be hurried, if Russia maintains a reformist course enlargement can be slowed. Seeking to find fundamental differences in outlook of foreign policy between reformers' and 'nationalists/communists' is largely an empty exercise. One only has to read the writings of Russian democrats to be disabused of the notion that Russian foreign policy would substantially change under their leadership. All political groupings in Russia continue to dream of great power status. For Russian politicians this is a defining issue.

Russia can either achieve this great power status by pursuing realpolitik and the balance of power, or by following the common norms of an international civil society. There is no evidence to suggest that Russia will voluntarily pursue the second alternative. Russian behaviour, as was the case with the Soviet Union, will change only as a result of a clear and firm western policy of delineating the norms of acceptable international behaviour and requiring that Russia abide by those norms. To encourage Russia in that behaviour, there is undoubtedly a significant role to be played by a separate dialogue between her and NATO, one based on the transparency of military intentions. But such a dialogue needs to be fixed in a well-balanced security architecture that achieves genuine security for Central and Eastern Europe, while at the same time not isolating Russia from those developments.

Options

1) Cross-guarantees

There have been suggestions that one way to ensure security in Central and Eastern Europe would see both NATO and Russia enter into a strategic agreement guaranteeing this region's security. The Polish Prime Minister, W. Cimoszewicz, has summed up the dangers of this option:

"The concept of so-called guarantees for Central Europe by Russia and West European countries implies that the division of Europe will be preserved and various parts of Europe will continue to have an unequal security status. In particular, Central Europe will be kept as a 'grey zone' which will remain an object and not an independent subject of European relations, and the states guaranteeing its security would retain the right to decide on the political future of this region".

To all intents and purposes such an arrangement would constitute an updated version of the Yalta accord.

2) Limited Enlargement

Under this scenario, NATO would expand to only a few countries, leaving the rest to fend for themselves as best they can. It should be clear that such an approach would create political instability in non-member countries, with each attempting to find alternative security arrangements. Different alliances could be created, some oriented to the west, some to the east. New divisions in Europe would be the result, initiating rivalry and instability.

Complete Enlargement

Complete enlargement would hold out membership for all countries of Central and Eastern Europe, explicitly barring none, but recognizing that this process has to be managed in such a way that it does not create overt hostility in Russia, while satisfying the security needs of Central and Eastern Europe. This approach will demand sophisticated diplomatic initiatives and a well-conceived strategy.

The fundamental assumptions of this strategy should include:

- No country wishing to join NATO would be barred, all would be in a position to join once they met NATO's criteria. There would be no delation of which countries would be in the first, second or third rounds.

- Those countries like Ukraine, which has not sought NATO membership, would be offered the opportunity of establishing a special NATO-Ukrainian security dialogue, while Belarus and Moldova would be given ample opportunity to choose closer ties to NATO through Partnership for Peace program.

- NATO would simultaneously offer Russia an enhanced security partnership, but would make clear the norms of behaviour that NATO expects it to follow in relation to its neighbours.

Canada's role in NATO enlargement and its policy toward Central and Eastern Europe

As part of NATO, Canada has a vital interest in furthering policies that create stability in Central and Eastern Europe. Canada along with her NATO allies has an historic opportunity to fundamentally alter the geopolitical landscape of Europe, ending the rivalries that have plagued Europe for the past centuries. A Europe based on interstate cooperation and consensus building institutions is possible, one that consigns power politics, spheres of influence and geopolitical divisions to the historical dustbin. This vision of Euro-Atlantic cooperation, however, can only be sustained if NATO enlargement leaves no grey zones that allow great power politics to be played out again.

The Council of Central and East European Communities in Canada believes that the third option outlined above provides the best approach to fulfilling Canada's own foreign policy objectives, as expressed in the Government Response to the Recommendations of the Special Joint Parliamentary Committee Reviewing Canadian Foreign Policy:

"Canada's engagement with NATO must be seen within this evolving context. Canada has been one of the strongest proponents of the Partnership for Peace program - a first step toward the eventual expansion of the Alliance - as part of a foundation for a broader European collective security system that includes Russia and the other members of the FSU. Canada also strongly supports a special dialogue on future security structures with the Russian Federation to ensure that its security concerns are reflected in NATO's evolution."

The Government of Canada has concurred with redefining security more broadly to encompass threats to stability, democracy and sustainable development. In the context of Central and Eastern Europe, such a broad definition of security would require that Canada continue to maintain active programs of assistance to these countries, since, as the Canadian Government recognizes:

"The establishment of open and prosperous market economies in the region will generate important trade and investment opportunities for Canada, yielding direct benefits to the Canadian economy. Second, the integration of the regions' economies into the global economic and trade systems will contribute to a more prosperous world economy and economic gains for all. Third, the promotion and maintenance of stability in the region contributes directly to enhanced international, security and stability."

It is with some apprehension that the Council notes the media reports that the Department of Foreign Affairs and International Trade is to be considerably downsized and many of its embassies and foreign offices closed. While some reorganization may be necessary, it is vital that Canada's presence in Central and Eastern Europe be maintained. Building sustained relationships in that region can only be achieved on a long term basis. Canada's engagement in Central and Eastern Europe will bear results over the long term, particularly once the security architecture is in place that allows economic issues to take priority over concerns for security. Canada has not fully realized its trade and commercial opportunities in the region. Diplomatic disengagement would have a chilling effect on the bilateral relations that Canada has with each of the countries in

the region. Undoubtedly, these countries will reflect on Canada's contribution to their collective security, whether viewed narrowly or broadly. □

• Council of Central and Eastern European Communities in Canada is formed from the following communities: Canadian Croatian Congress, Polish Canadian Congress, Belarusian Canadian Alliance, Latvian National Federation, Estonian Central Council, Bulgarian Community, Lithuanian Community and Hungarian Canadian Federation who have representatives in it. Its president at this moment is Steven Walter from The Hungarian Canadian Federation.

THE 22nd BALTIC EVENING

It was held on Wednesday, October 30, 1996 in the West Block, (Confederation Room) after a year's absence. It was organized by The Baltic Federation in Canada (Estonian Central Council in Canada, Latvian National Federation in Canada, Lithuanian Canadian Community). The co-chairs of the Sponsoring Committee of the House of Commons were Jesse Flis, M. P. and Hon Sen. Raynell Andreychuk.

The guest speaker for the event was The Hon. Art Eggleton, P. C., Minister for International Trade. His remarks dealt mainly with the trade opportunities. He stressed the need to develop markets and business. He noted that foreign investment has found its way into Estonia, that Latvia is in some difficulty and that Lithuania lacks behind. However the new government shows promise. "Canada recognizes that full potential can not be obtained on a short term," he said. "We not only look back to a long friendship but also look ahead for an economic partnership." He urged Canadian companies to attend the excellent trade shows in the Baltics.

The accent on trade was a marked change. The earlier Baltic Evenings dealt much more vigorously with politics.

Avo Kittask, the president of The Baltic Federation in Canada in a short address noted that Canada must work to maintain freedom in the Baltics and that The Baltic Evenings must continue.

The cultural part of the evening was provided by an Estonian pianist Tanel Joamets who played F. Chopin's Nocturne, Op. 15, No 1, A. Scriabin's Etude, Op. 8, No. 12 and Lepo Sumera's "Piece from 1981". The latter was an intriguing work by an Estonian composer skilfully performed. It was very much appreciated by an attentive audience.

There were about 20 senators and MP's, and 12 foreign diplomats, a number of Canadian Businessmen and several Lithuanian army representatives in the attendance.

A Buffet dinner was served and the official function was followed by a social interval in which the participants were able to mingle and discuss various topics on their minds. In summary it was an evening worthwhile attending.

A year from now we shall meet again in the beautiful Confederation Room which has been the meeting place for all 22 Baltic Evenings since 1973. There are many fond memories. The audience has markedly changed from both sides. The parliament has two new parties - The Reform and The Bloc. We have experienced a generation change. This offers new challenges for the future in order to make this event successful. □

LATVIJA VASARĀ

Apciemojuma piezīmju nobeigums

Tikai tagad apzinos, ka iepriekšējā numurā nevajadzēja solīt vairāk, jo darba un pienākumu slodze neatļauj tik daudz ar rakstīšanu nodarboties. Redaktoram pašam izdevumu piepildīt arī nav teicami. Jānod vārds līdzstrādniekiem. Tā kā solīts ir, šī piezīmju daļa būs īsāka un ceru, ka tā jūs, lasītājus, pārāk negurdinās. Vēl gribu tikai pieminēt pāris lietas un tad šai odisejai beigas.

Vēl viena lieta, ko var iegaumēt pastmarku krājējs - ir dažādie vietu nosaukumi, kas atrodami pasta nodaļu zīmogos, kuņus krāju. Tā, Latviju apceļojot, ieraugu daudz pazīstamu vietu nosaukumu, kaut gan apvidus man svešs. Lai iegrieztos uz mirkli Vasaras skolā Latvijā "Saulgrieži", uz kartes bija jāatrod Apgulde, saukta arī par Abguldī (abi zīmogi atrodami), Dobeles apkaimē. Ceļš no Rīgas nav tāls. Pāris reizes pavaicājot, atrodam lauksaimniecības skolu, kuņā notiek šī gada mācības. Tur mani sagaida Gundega Michele un Zaiga Kēlere.

Piedalos rīta lūgšanā, ko vada G. Michele, bet pēc tam 3 dažādās mācību stundās. Vairāk neatliek laika, jo agri pēc pusdienas ir jābūt atpakaļ Rīgā. Vēstures stundā, ko māca G. Michele un Z. Kēlere, iztīrā Baigo gadu un vācu okupāciju. Skolnieki lasa savus darbus par šo tēmu, ko apstrādājuši no izdalītās mācību vielas. Kā vēlāk paskaidro audzinātājas, tieši par šo periodu Latvijas vēsturē jauniešiem nav nekādu zināšanu un tas viņus saistot. To varēja vērot.

Literatūras klasē skolotāja iztīrā E. Virzas Straumēnus. Kā palīglīdzeklis - aktieņa Rūdolfā Plēpja lasījums, kas pats par sevi ir piedzīvojums un atstāj savu ietekmi uz skolniekiem.

Ticības mācības klasē - Bibeles pants senajā ebreju valodā zem kuņa uzrakstīti atbilstošie vārdi latviski. Audzinātāja paskaidro, ka senie lasītāji, lasot vārdus no labās puses, (otra gala) paši veidojuši teikumus. Skolnieku uzdevums - uzrakstīt pantu latviski. Arī mani aicina to darīt. Nebūt viegla lieta. Tagad saprotu, kāpēc ir tik dažādas Bibeles izpratnes. No skolnieku uzrakstītiem lasījumiem spriežu, ka viņiem veicies itin labi. Pats par sevi nespēju spriest, jo līdz panta pareizam lasījumam nevaru palikt.

Labā skola, laba gaisotne. Reta iespēja latviešu jauniešiem mācīties un sapazīties. Citu gadu būšot citā vietā. Saku tai ardievas un vēlū labu.

No ārzemēm iebrukušus ciemiņus parasti grib intervēt dažādi laikraksti, radio un televīzija. Šo interviju rezultātā rodas pārraides un raksti. Parasti ziņojumi ir vietā un laikā, bet citām reizēm uz tiem jāgaida. Ar ziņu sniegšanu var gādīties visādi - nekad nevar zināt, ko redzēs vai lasīs. Un ja kaut kas nav tā, kā teikts, var uztraukties līdz sirds dziļumiem, bet neko izdarīt vairs nevar - jāsadzīvo. Atsaukt? Bieži nav iespējams, jo uzrakstīto dabū izlasīt, kad jau esi mājās. Bet brīnumi notiek - tā biju kļuvis par PBLA valdes locekli un biju apsolijs PBLA līdzekļus. Tas varēja uztraukt PBLA vadību, bet izrādījās, ka PBLA birojā, kur izseko pēc iespējas visiem mūsu sniegumiem, tas nebija sevišķs pārsteigums. Tādas lietas notiekot, paskaidroja man Ojārs Celle, kad tikos ar viņu iepriekšējā dienā pirms aizbraukšanas. Kādā citā intervijā bija minēts, ka esmu izteicies par 2x2 un 3x3 nometnēm negatīvā gaismā. Īstenībā šīs nometnes nebiju pieminējis nekādā veidā un sakarībā, bet ej nu un taisnojies. Jācer, ka tas kaut kur netika piekārtis pie lielā zvana, jo abi šie pasākumi ir cildeni un nopietni. Tas tā skaidrības labad un sevis nomierināšanai.

Viesnīcā Latvijā vēl arvien galvenā valoda ir krievu, tad svešvalodas un tikai pēc tam latviešu. Vismaz tāda bija

mana pieredze. Tas mazliet sāpināja. Citādi gandrīz visur izdevās sastapt skaidru latviešu valodu. Cik tas vispusīgi, par to nevaru spriest, jo es jau iegriezos vietās, kur citi varbūt to nedara. Īsta Bēbele izrādījās Centrālais tirgus.

Izjutu, ka arī Latvijā notiek "pārkārtošanās". Rīdziniekus un birokrātus tā satrauc, tāpat kā tā pārsteidz mūs šajā krastā. Lai gan it kā izprotam tās vajadzību, kad tā skaņ cilvēkus personīgi, pārdzīvojums ir drāmatisks. Piemeklētam individam pēkšņi sagrozās visa dzīve. Tādēļ daudzi dažādās iestādēs un darba vietās vienkārši neļūtas vairs droši. Silto vietu skaits samazinājas un mazināsies vēl. Par to uztraukties ir tik cilvēcīgi, dabīgi. Zaudēt darbu ir drausmīgs bieds un apdraud iztiku, ģimeni un sadzīves apstākļus. Tādēļ jāstrādā un jāskrien. Nav vairs tā kā agrāk. Un viss tas šobrīd notiek tik strauji, ka parastais cilvēks tam vienkārši netiek līdz. Ja nepārvaldi smadzeņu (datora) tehnoloģiju, kļūsti par sava veida analfabētu, darba tirgum nederīgs. Ja šo tehnoloģiju pārzini labi un proti izmantot, paveļas visdažādākās iespējas, dažkārt pat fantastiski ienākumi. Un tad jau dzīve iet uz augšu, un šādu cilvēku nevar pierakstīt mafijai. Tie pie savas turības nokļuvuši pavisam godīgi. Viņi ir laimīgi grūtos laikos. Un to skaits nemitīgi pieaug.

Rīga, manuprāt, paliek arvien skaistāka. Cilvēki tajā glīti ģerbušies. Ubagus tik daudz vairs nemanīju. Izdarot pirkumus, tagad visur jāmaksā latos. Dolārus var izmantot bankās un dažādās izmaiņas vietās, kuņās likmes var būt diezgan atšķirīgas un mainās no dienas uz dienu. Latus var iegūt uz kredītkarti bankās, kas tās pieņem. Ja nu pēdējā brīdī kāds latīņš vēl vajadzīgs, to var dabūt. Jāpiezīmē, ka dolāru zīmēm jābūt izdotām šajā gadu desmitā un iespējami svaigām bez jebkādiem uzrakstiem vai zīmogiem, citādi naudas mainītāji var tās nepemt preti vai prasa pārāk lielus augļus. Te nu ir jāuzmanās un jābūt labi sagatavotam, bet tā jau tas ir visās citās zemēs arī. Speciālveikalos, kā Laima un Melnais Balzāms, var dabūt svaigas mantas, kas noder dāvanām. Grāmatas Latvijā vēl arvien ir samērā lētas un labas kvalitātes. Turpretim daudzi citi priekšmeti Rīgā maksā tikpat daudz latos, kā šeit, mājās, dolāros. Tie laiki, kad varējām visu Latvijā iegādāties par nieka naudu, izmantojot mūsu dolārus, ir garām. Labi. Bet tas nozīmē arī to, ka mūsu labdarības dolārs ne tuvu vairs neiet tik tālu kā agrāk.

Domāju, ka mēs viens otru tagad labāk esam iepazinuši un vairs nesagaidām tik daudz brīnumu un pārsteigumu. Dzīves skola audzina visus. Tas ir pārmaiņu ieguvums.

Neparasta parādība ir tā, ka uz mājām bieži vien pa dažādiem ceļiem dažkārt atklist izmisīgas ziņas, ka ar Latvijas ciemiņu noticis kaut kas drausmīgs - apzagts, pat nošists un nezina kas cits. Ka tādas lietas notiek, par to var lasīt katrā laikraksta numurā, bet nav jau jāskrien nelaimē tieši iekšā. Var mazliet uzmanīties un var apgūt dažas aizsardzības metodes. Šādas nelaiemes jau var uzglūnēt un uzbrukt jeb kuņam pasaules apceļotājam, un, Latviju apciemojot, mēs tādi esam, jo vietējie rīdzinieki mūs pazīst tūdaļ no soļa, izskata un apģērba. Un Rīgā bez latviešiem mīt dažādi ļaudis, bet tas nenozīmē, ka kriminālistos nav arī latvieši... Man ar kādu bīstamu tipu sagādījās sastapties Elizabetes un Kr. Valdemāra ielas stūrī. Viņš man piešūjās pavisam nemanīti un prasīja mājas numuru pāri ielu krustojumam. Es, protams, pielīku soli un laidos prom.

Lai nenobeigtu ar tik nepatīkamu ziņu, jāpiezīmē, ka laipnu un palīdzīgu cilvēku Latvijā netrūkst. Sastapu tos lielā skaitā, un man šis apciemojums bija vienkārši burvīgi skaists. Pat nedabūju tradicionālo kakla virusa iekaisumu. Tas bija vairāk kā patīkami.

Lidlaukā gandrīz nokavēju lidmašīnu. Lai sastaptu cilvēkus, kas atgriezās no Toronto latviešu dziesmu svētkiem ar to pašu lidmašīnu, nebiju dzirdējis aicinājumu doties cauri muitai. Muitas ierēdnis/robežsargs dabūja zvaniņus un aicināt pievedes autobusu vizināt vēl vienu pasažieri, un es pēdējā mirkli biju ceļā uz Helsinkiem, Somijā, kur pavadīju nakti ērtā viesnīcā uz somu lidsabiedrības reģiona.

Sveika, Latvija! Drīz braukšu atkal. ☐

M. Štaubers

#####

Mārtiņš Štaubers

GARA ACIS

Kādas ir tava gara acis,
Ko tās šodien redz?
Vai tu skati skumjas,
Bailes no nezin kā?

-Nē, gaismu es redzu,
Baltu kā gaidāmo sniegu.
Pasauli rudenīgās krāsās,
Ietvertu lapu zeltā.

Nākotni bijībā skatu,
Mirdzošu, skaidru.
Tā pretim man nāk,
Neapturama, spoža.

Jā, gara acīm es ticu,
Ka ir prieks,
Ka ir Dieva gaisma,
Kas pasargās arvien.

#####

Metimne

TRIOLETI

Rudens ziedi

Ar asterēm un mārtiņrozēm
Jau atkal nācis rudenis
Nest bagātību maizes līzēm.
Ar asterēm un mārtiņrozēm -
Ar zelta rotu bērzu birzēm
Zeļ jauno rudzu zelmenis.
Ar asterēm un mārtiņrozēm
Jau atkal nācis rudenis.

Pirmās salnas

Jau pirmās salnas koku zaros,
Jau lapas rudens krāsās zied,
Jau kluss viss ārs, lai kur vien veļos.
Jau pirmās salnas koku zaros,
Jau kapsētā pie akmens tveļos,
Jau klusas balsis ēnas dzied.
Jau pirmās salnas koku zaros,
Jau lapas rudens krāsās zied.

Ledus puķes

Gads atnāca ar lielu bēdu,
Kad logā ledus puķes zied
Un aklis vientulībā sēdu.
Gads atnāca ar lielu bēdu
Un sirdī mina smagu pēdu -
Kad ugunspuķe postu dzied.
Gads atnāca ar lielu bēdu -
Kad logā ledus puķes zied.

#####

ASV PREZIDENTS SVEIC SKOLNIEKU...

MLB Ziņotājs ir jau otrā vieta, kur lasu Aivara Jeruma rakstu par latviešu izcelsmes skolnieka Ulza sekmiem. Bez šaubām, kā skolniekam, tā viņa vecākiem pienākas suminājumi. Taču, ja skatās no perspektīvas, ka man pašam dēls pirms gada beidza vidusskolu, teksts liekas mazliet pārspīlēts.

Dzintars beidza vidusskolu kā otrais sekmīgākais, bet nebija vienīgais, kas saņēma Prezidenta Klintonu Education Award. Viņa skolā tādi bija vairākiem.

Līdzīgi Uldim, Dzintars saņēma Tandy Technology balvu, bet tai līdz arī tituli kā Outstanding Student in Math, Science and Computer Technology. Viņš bija National Merit Scholarship finalists, kas ir soli augstāk par Letter of Commendation. Viņš saņēma vairākas matemātikas balvas visu ASV apmērā, kā arī Armed Forces Communications and Electronics Association naudas balvu un darba garantijas vasaras pārtraukumiem.

Dzintaram piešķīra arī dažādas stipendijas, ieskaitot Harvard University Faculty Award. Labākais piedāvājums nāca no Carnegie Mellon universitātes, kas atļāda skolas maksu visam mācību laikam un piedāvāja tūlītēju atbalstu pētījumiem pēc viņa paša izvēles. Dzintars tomēr izvēlējās studēt datorzinātnes Stanfords universitātē, kur viņa interesantākais kurss pagājušā semestrī bija Ziemeļamerikas sabiedriskā dejojšana.

Kā vecāki mēs priecājamies, ka viņš iemācās vairāk nekā sēdēt pie datora. ☐

Lasītājs

☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

DZIESMU SVĒTKI ASV

Tie notiks 1997. g. no 25.-27. jūlijam, Klīvlāndē

Mūzikas nozare pieņem koŗu, dziedātāju grupu, kā arī atsevišķu dziedātāju pieteikšanos, lai drīzumā varētu izsūtīt notis.

Tautas deju lielsarīkojuma mākslinieciskā vadītāja ir jaundeju sacensībās apbalvotā choreografe Iveta Ašone. Programmā paredzētas dejas visu vecumu deļotājiem, ieskaitot visjaunākos - 2 līdz 5 gadīgos. Uzvedums tiek veļdots tā, lai deļotāju pāri, kas nepieder deļu grupām, varētu tajā piedalīties.

Dagnija Strautniece kāŗto Tēļotāju un lietiskās mākslas izstādes. Mākslinieki un daļamatnieki, kas vēļētos izstādīt savus darbus, lūgti pieteikties.

Lūdzam rakstīt, zvaniņ vai ar faksu pieprasīt attiecīgās pieteikšānās lapas. Informācijas nodaļā Jums tās nosūtīs ar atbildes pastu.

Organizācijas vai grupas, kuŗas vēļētos rīkot privātas sanāksmes svētku laikā, var pieteikties, rakstot uz dziesmu svētku adresi. Lūdzam atzīmēt daļibnieku skaitu, kā arī citas izkārtojuma prasības.

Piedaļisimies dziesmu svētkos, lai tos dziļāk un sirsniņāk izjustu!

10. Latviešu Dziesmu svētki ASV,
1385 Andrews Ave., Lakewood, OH 44107,
USA, Tālr. 216-845-0463, fakss 216-888-7352

BALTIEŠU VAKARS OTAVĀ

Šā gada 30. oktobrī, Konfederācijas zālē, Kanadas parlamenta Rietumu blokā, notika Baltiešu Federācijas Kanadā rīkotais 22. Baltiešu vakars pēc pirmā viengadīgā pārtraukuma. Kanadas parlamenta pārstāvji/atbalstītāji bija deputāts Jesse Flis un senatore Raynell Andreychuk,

kas abi teica isas uzrunas, cildinot igauņu, latviešu un lietuviešu panākumus Kanadā. Techniskie rīkotāji šogad bija igauņi. Nākamgad šis uzdevums būšot jāpilda latviešiem.

Galvenais runātājs bija Internacionālās tirdzniecības ministrs patreizējā liberāļu valdībā Art Eggleton. Viņš, galvenokārt, pievērsās tirdzniecības jautājumiem un mudināja Kanadas tirgziņus izveidot ilgtermiņa projektus Baltijas valstīs. Šī bija krasa temas pārmaiņa no iepriekšējiem gadiem, kad uzsvars bija uz politiskiem jautājumiem.

Igauņu pianists Tanel Joamets sniedza isu koncertīgu, atskāņojot Šopēna, Scriabin'a un igauņa Lepo Sumeras kompozīcijas. Pēdējā pianista virtuozā izpildījumā deva patīkamu pārdzīvojumu un iepriecināja klausītāju saimi.

Baltiešu federācijas patreizējais priekšnieks Avo Kit-tasks aicināja Kanadu palīdzēt uzturēt brīvību Baltijas valstīs un atzina, ka šādi vakari noteikti turpināmi.

Dalībnieku vidū bija senatori un deputāti, kopā ap 20, 12 diplomāti un vairāki lietuviešu virsnieki, kas patlaban piedalāsursos Bordenas armijas novietnē. Protams, paši baltieši bija lielais vairums, to vidū arī latvieši gan no Toronto un tās apkaimes, gan Montrealas un Otavas.

Pēc garšīgajām vakariņām un vakara formālās daļas dalībnieki vēl pakavējās saviesīgas dzīves stundā, kuŗā izmainīja domas un pārrunāja dažādus jautājumus. □

M. Štauers

AIZSAULES CEĻOS

ELFRĪDE HERTA FRĪDERIKE IRBĪTIS

1996. gada 1. novembrī, Montrealā, mirusi Elfrīde Herta Frīderike Irbītis, dzimusi Kārklīš.

Viņa bija dzimusi 1910. gada 30. decembrī, Rīgā. 1933. gadā salaulājusies ar Kārli Irbīti, kas vēlāk kļuvis plaši pazīstams lidmašīnu konstruktors Latvijā. Laulībā kopā nodzīvoti 63 gadi.

Aizgājēju 4. novembrī no Collins bērnu nama izvadīja māc. R. Caune, draugu un paziņu pulciņš. Aizgājēju pārpelnoja. Bērnu mielastu savās mājās bija sarīkojuši Velta un Andris Gūtmaņi. □

Dieva mierā devusies

mana sieva

ELFRĪDE HERTA FRĪDERIKE

IRBĪTIS, dz. Kārklīš

Dzimusi 1910. g. 30. decembrī, Rīgā
Mirusi 1996. g. 1. novembrī, Montrealā
Izvadīta 1996. gada 4. novembrī

Viņu mīlestībā piemin

vīrs KĀRLIS

PATEICĪBA

Sirsniņš paldies visiem, kas izteica man līdzjūtību mana mīļā vīra

JĀNA KĪVĪŠA

aiziešanā mūžības gaitās.

Paldies māc. Rasmai Caunei par izjustiem izvadū vārdiem, Andrejam Vitolam par mūzikas piedevu, Daugavas Vanagiem par goda sardzi. Draugiem un labiem paziņām, kas atvadījās pie zārka. Par skaistiem ziediem. Spīdulai Zariņai ar palīdzēm par bērnu mielasta sagatavošanu.

Elza Kīvītis

Mākoņu plīveris baltais
Jau aizsedzis mīļotās acis

Mans mīlais vīriņš

JĀNIS KĪVĪTIS

Dzimis 1905. g. 20. jūnijā, Rūjienā.
Aizsaules ceļos aizgājis 1996. g.
16. septembrī, Montrealā

Viņu mīlestībā piemin

sieva ELZA

Kur nu iešu, kur tecēšu,
Kam prasišu padomiņu?
Mans padoma devējiņš
Baltā smilšu kalniņā. T. dz.

Veļos aizgājis
gleznotājs - tēlnieks

LUDVIGS KALNIŅŠ

Dzimis 1912. g. 7. septembrī, Rīgā
Miris 1996. g. 11. septembrī, Montrealā

Atmiņās nezudis.

Divejāda saule tek,
Tek kalnā, tek lejā;
Divejāds mans mūžiņš
Ar to vienu dvēselīti Dievtuņu puduris Austrā
Montrealā

NOTIKUMI MONTREALĀ

GADSKĀRTĒJAIS DRAUDZES BAZĀRS

Rudenim atnākot sācies bazāru laiks. Montrealā tagad katru dienu notiek neskaitāmi bazāri, katrā lielās pilsētas nostūrī. 26. oktobra vakarā, Latviešu sabiedriskajā centrā savu gadskārtējo rudens bazāru rīkoja ev.-lut. Trisvīnības draudze. Darba darītājos bija visas paaudzes, un apmeklētāju skaits pārsniedza simtu. Tik daudz tautas jau nu tagad Montrealā redzam sevišķās reizēs, un bazārs ir viens no tām. Visas laimīgās un tukšās lozes 50 minūtēs pārdeva Miervaldis Peize un Anda Kajaka, piepalīdzot pašam draudzes priekšniekam Andrim Spuram. Viens iemesls, kāpēc lozes tik ātri izpirka, bija - trīs maksāja tikai dolāru! Cik no tām katram pircējam bija pilnas, atkarājās no hōroskopā rakstītām zīmēm un pareģojumiem par 26. oktobra dienu. Dažš labs no apmeklētājiem bija ļoti apmierināts, bet bija arī tādi, kas pie sevis noteica, ka šī nu gan neesot bijusi viņu diena - 15 biļetes un visas tukšas! Laimestu galds bija bagāts - 352 priekšmeti, kas visi atrada ipašniekus vai citu gadu atkal atgriezīsies izlozē. Draudzes priekšnieks varēja gandarīti paziņot, ka viss izdevies, gandrīz vai rekorda laikā.

Trešā daļa bazāra apmeklētāju bija jaunā un visjaunākā paaudze. Tikdaudz tās reti redzam mūsu sarīkojumos. Un visi jutās labi. Tas bija viens liels latviskas ģimenes saiets, kuŗā netrūka ne nieka. Vīna cienītāji varēja baudīt gan balto, gan sarkano. Netrūka alus un burbuļūdeņi, sulas. Izsalkumu varēja apmierināt par lētu maksu. Desiņas ar skābētiem kāpostiem maksāja 3 vai 4 dālderī. Pie tam desiņas nebija pārsprāgušas un tās bija karstas! Tā jau ir prasme. "Smalkjūtīgiem" nu vairs nebija nekādas iespējas sūdzēties. Saimnieces bija cepušas dažādas tortes un

smalkmaizītes un pašas ar tām tirgojās. Gardēžiem bija plaša izvēle. Grūti bija pateikt, kuŗa bija garšīgāka.

Neiztrūka lielā loterija, kuŗā viena biļete maksāja veselu dālderī. Laimētos bija liela dažādība - stiprie dzērieni, audumi, keramika, virtuves piederumi. Pavisam kopā 20 mantu. Katrs laimīgās lozes īpašnieks varēja pats izvēlēties savu laimestu. Pirmajiem ļoti kāroja dažādās pudeles, kas aizgāja pirmās. Tas bija tīri pa prātam tiem, kas cerēja, ka tikai kāds jau pa priekšu nepievāc kādu vērtīgāku citu priekšmetu, kas bija noskatīts. Un kas tad tā bija par baudu, kad tas vēl bija pieejams, ja pienāca viņa kārtā. Arī šajā izlozē laimes rats (katrs laimētājs izvilka nākamo lozi) nebija sevišķi taisnīgs, jo vairākas reizes apstājās pie viena un tā pašas galda, bet citiem pagāja kā aizmidzis gaŗām, neskatoties uz nopirkto ložu skaitu. Kad visi laimesti bija papemti, lielā saime kā uz burvja mājienu devās mājup. Viss bija padarīts - naudiņa atstāta draudzes kasei, apmierināts vēders un spēļu prieks.

Esmu pārliecināts, ka apmierināta par bazāra labo izdošanos var būt arī mūsu jaunā, sabiedriskā, atsaucīgā un rosigā mācītāja Rasma Caune. Ticu, ka kopš savas ierašanās Montrealā, mūsu dalīto uzskatu un domu saimē, viņa būs saskatījusi gan labas īpašības, gan nevēlamas. Ar tām iepazinusies. Nav jau viegli tās atšķirt vienu no otras. Atzīstot cilvēka nespēku, ir daudz vieglāk nopūsties - tādi jau nu mēs esam, un gan jau kāds būs manā vietā, kas tos darbus padarīs. Paldies tiem, kas tā nedomā! □

Skrastiņu Indulis

+++++

GADA SVĒTKI

Montrealas latviešu sabiedriskā centra gada svētku sarīkojums šī gada 19. oktobrī, Centrā.

Sarīkojumu atklājot, Centra valdes priekšsēdis Andrejs Vitols klātesošos aicināja ar klusuma brīdi pieminēt 11. septembrī mirušo Centra valdes locekli, tā Mākslas komitejas vadītāju un aktīvo sabiedrisko darbinieku Ludvigu Kalniņu. Pirmo reizi Centra pastāvēšanas laikā lielajā sarīkojumā zālē iztrūka dekorācijas, kuŗas katram sarīkojumam ar lielu izdomu un prasmi gatavoja Ludis.

Sarīkojumu ar mūzikas priekšnesumiem un dziesmām kuplināja mūsu vidējās paaudzes talanti - Andris Gūtmanis, Jānis Mateus un Andrejs Vitols. Sevišķi bagāts bija viņu dziesmu devums. Dažas mazāk pazīstamas, daudzas visiem zināmas, kuŗas līdzī dziedāja sarīkojuma dalībnieki. Vienošanās kopējās dziesmās radīja siltu, draudzīgu gaisotni.

Azaidu bija gatavojis Laimons Bisenieks ar Centra Dāmu komitejas palīdzēm Birutas Kalaces vadībā. Bija arī kafijas galds ar cepumiem. Pie bāra populārākais dzēriens bija Latvijas Aldaŗa alus, ko bija sagādājis Bruno Innus. Laba deju mūzika mudināja arī vecākās paaudzes tautiešus nodoties deju priekam. Visu varēja būt vairāk. Domāju, ka Montrealas tautieši, sevišķi to aktīvākā daļa, apzinās Sabiedriskā Centra svarīgo lomu mūsu dilstošās saimes tautisko aktivitāšu uzturēšanā, un tie lielākā skaitā savu atzinību parādīja, apmeklējot Centra gadskārtējo sarīkojumu. Beidzot man jāsaka, ka zaudētāji bija tie, kas neatnāca uz šo skaisto un patīkamo vakaru. □

Alberts Bērziņš

AICINĀJUMS MLB ZIŅOTĀJA LASĪTĀJIEM

Cienījamie MLB Ziņotāja lasītāji! Izdevuma iespēšanas un nosūtīšanas izdevumi kāpuši tik strauji, ka mums ļoti nepieciešams Jūsu tūlītējs atbalsts. Lūdzam Jūs nokārtot izstāvošās maksas un gada abonementu par 1997. gadu. Ja nevēlaties izdevumu vairs saņemt, nokārtojiet rēķinu un paziņojiet redakcijai. Un arī tad, ja Jūsu atsau-

cība būs teicama, ar 1997. g. 1. janvāri mums būs ievērojami jāpaugstina abonementa maksa - uz \$ 35.- gadā; pensionāriem, MLB biedriem un kuŗa invalīdiem - \$ 30.- gadā. Tā ir realitāte, lai ienākumus un izdevumus varētu izlīdzināt saimniecības svaru kausos.

Gaidām arī Jūsu ziedojumus gan Kopējam Ziemsvētku un Jaungada apsveikumam un spiestuves tehnisko izdevumu segšanai. Spiestuves mašīnas pamazām nolietojas. Pa laikam ir vajadzīgi remontu un daļu atvietošana. Nevaram atļauties dārgo pakalpojumu līgumu. Tādēļ esam dzīvojuši bez tā un līdz šim daudz ietaupījuši. Esam arvien izdalījuši MLB Ziņotāju uz rokas, kad vien tas bijis iespējams. Tas ir devis ļoti lielus ietaupījumus, bet prasījis arī daudz darba. Nākotnes vajadzības nav kaidri pārrēdzamas, bet tādas būs.

Vēl viens veids, kā Jūs varat palīdzēt, ir davinot izdevuma abonementu Ziemsvētkos gan radiem, gan paziņām mūsu krastā, bet it sevišķi Latvijā, kur mūsu izdevums ir ļoti pazīstams un arī plaši lasīts. Par šī gada likmēm tas ir izdevīgs darījums, kas jaunajiem lasītājiem sagādās pārsteigumu.

Tādēļ visiem, kas šim aicinājumam atsauksies ar atbildes pastu, jau iepriekš sakām sirsniņu - Paldies!

Redakcija

ZIEMSVĒTKU SŪTĪJUMS DZIMTENEI

Daugavas vanagu un vanadžu, Montrealas nodaļas valdes organizētā palīdzības saiņu pieņemšanas un nosūtīšanas akcija uz dzimteni noslēdzās 17. oktobrī, kad tika piekrauta 20 pēdu gaŗa kuŗa tvertne ar 442 saiņiem, kas aizņēma 1006 kubikpēdas. Starp tiem bija arī 97 otaviešu un 114 DV sabiedriskie saiņi, par kuŗiem DV Montrealas nodaļa samaksāja \$ 1140.- no savas kases. Šie sabiedriskie saiņi sastāvēja no jauniem un mazlietotiem savāktiem apaviem, lietotām drēbēm, kas tika nosūtītas daudzbērnu ģimenēm, zemessargiem, veco ļaužu mītnēm un bērnu patversmēm. Nosūtījām arī 55 saiņus ar mācību līdzekļiem skolām Latgalē.

Tvertni kuŗi novietoja sestdien 19. oktobrī, kad kuŗis ceļā uz Latviju arī atstāja Montrealas ostu. Rīgā tas varētu ierasties ap oktobra mēneša beigām vai novembra sākumā. Tad varēs sākties saiņu piegāde adresētiem, kas, cerams, būs sekmīgāka kā šī gada pavasarī, kad saiņu piegāde mājās paņēma no 3 līdz 4 mēnešiem!

Tas arī bija iemesls māc. A. Celma lēmumam paugstināt saiņu piegādes maksu no \$ 10.- uz \$ 15.-. Ja iepriekšējās saiņu akcijas DV Montrealas nodaļai deva ap \$ 2000.- atlikumu, par kuŗu tad varēja iegādāties jaunas mantas, pēdēja sagādāja tai ap \$1200.- zaudējumu, jo sabiedrisko saiņu skaits bija dubultojies. Lai nākamajā akcijā izvairītos no zaudējuma, iespējams, ka samaksa par kubikpēdu varētu pieaugt no \$ 7.- uz \$ 9.-. Nākamā akcija paredzēta 1997. gada pavasarī.

Nevarējam iekraut 18 saiņus telpas trūkuma dēļ. Tos nosūtījām ar Global Express sabiedrību.

Līdzīgi visām iepriekšējām reizēm, nu jau gadiem, šajā saiņu akcijā atkal darbojas vieni un tie paši darbinieki, bez iebildumiem, bez mudinājumiem, tikai vienīgi apziņas, ka kādam jau tas jādara, dzīti. Pie tam ceļa izdevumus, vai nu braucot ar savu auto mašīnu, vai ar pilsētas transporta līdzekļiem, viņi sedza no savas kabatas visas 3 centrā pavadītās dienas. Esmu pilnīgā pārliecībā, ka šiem rosigiem un atbildības pienākuma pret savu tautu dzimtenē dzītiem darbiniekiem būtu nesalīdzināmi vieglāk atvest savu sainīti, to nodot, samaksāt sūtīšanas izdevumus un sēsties mašīnā un braukt mājās, līdzīgi, kā to jau gadiem ilgi dara lielākā mūsu saimes daļa. Paldies Dievam, viņi to nevar pieņemt un saprast, ka tikai nedaudziem jādara

darbs, kas mums būtu veicams visiem kopīgi - saiņu sūtītājiem, kaut vai uz maiņām. Tādēļ, ja kāds to vēlētos, nākamreiz aicinām talkā! Te ir vietā ne tikai pieminēt, bet pat apbrīnot 3 visnepateicīgākā darba darītājus, pienesto drēbju un apavu šķīrītājus Valiju Grundi, Annu Skujiņu un Ilgu Strautiņu, kā arī Ainu Paegli un viņas vīru Volde-māru. Tik bieži tiem jāstāpjas ar netīrām, nemazgātām drēbēm, putekļu klātiem priekšmetiem, bet viņas visas to dara bez iebildumiem un aizspriedumiem, gan klusībā pie sevis sakt: "Nu, varēja gan izmazgāt!"

Bez jau minētajām personām šajā saiņu akcijā vēl čakli darbojās Ē. Vitiņa, S. Zariņa, A. Kreipāne, M. Vernere, H. Ozoliņa, M. Valdmane-Demandt, bet no vīru puses - O. Rozentāls, K. Čaks, G. Strautiņš, A. Zariņš, A. Oboruns, J. Verners, E. Krūze, I. Trusis, E. Balulis, V. Apinis, J. Birze, J. Greizis un arī B. Innus. Ja kādu neesnu pieminējis, lūdzu atvainojiet.

Trešajā saiņu pieņemšanas dienā savu māku pierādīja Aina Paegle. Savai zirņu zupas receptei viņa lieto piemaisījumus un piedevas, kas tikai viņai zināmas. Zupas garšīgo virumu slavēja visi darbinieki un iztukvoja lielo katlu pavisam tukšu isā laikā. Tikpat liela pateicība pienākās arī pārējām saimniecēm, kas virtuvē gādāja, lai uz galda vienmēr būtu kas ēdams un dzerams.

Tā kopīgā darbā, pieklājīgā zobgalībā un atjautīgā humorā paveicās darbs, kas dažam labam kabatu padarīja nevis pilnāku, bet gan mazliet patukšotu. Tomēr palika atziņa, ka mūsu tautas piederīgajiem dzimtenē sejas Ziemsvētku vakarā kļūst mazliet gaišākas un ka viņu acis iedegsies maza prieka ugunī. Un, droši vien, mēs pateicības vēstulēs atkal lasīsim vārdus: "Mēs nevarējām iedomāties, ka tālajā Kanadā arī mit tautieši, kas domā par palicējiem dzimtenē!" neprasot samaksu vai atlīdzību, jo mīlestību par naudu nevar nopirkt - tā ir jādāvina. Būtu skaisti, ja šis mīlestības dāvinātāju saime kļūtu plašāka.

Par atsaucības trūkumu kanadiešu aprindās nevar sudzēties. Mēs varētu savākt vēl daudz vairāk drēbju un apavu, ja atrastu veidu kā atbrīvoties no kautības, bet it sevišķi no slinkuma, kā to piezīmē Iraida Grāpēna, kas šajā laukā darījusi ļoti daudz, neskatoties uz savu ne visai diženo veselību. Savā laikā arī Janīna un Eižens Reveliņi paveica lielu un skaistu darbu, savācot ap 20 maisu labu drēbju. To dara arī citi mūsu Montrealas latviešu saimes piederīgie. Visiem par šo darbu pateicas DV Montrealas nodaļas valde - vanagi un vanadzēs. □

Skrastiņu Indulis

XXXXXXXXXXXX

PENSIONĀRU SAJETOS

Rosīgās Montrealas latviešu pensionāru saimes Pļaujas svētku saiets notika 10. oktobra pēcpusdienā latviešu centra sarīkojumā zālē, kur bija pulcējušies ap 80 dalībnieku. Kā vienmēr saietu atklāja priekšnieks V. Paegle, apsveicot svētku dalībniekus un paziņojot, ka mielastu šoreiz dāvinājusi Ausma Valtere savas mātes Austras Konovālovas 90 mūža gadu jubilejas zīmē. Tā nu dalībniekiem bija jāmaksā tikai trauku mazgāšanas nauda, kas ir viens dolārs.

Sarīkojumu ar svētbrīdi ievadīja māc. R. Caune. Sekoja Skrastiņu Induļa referāts "Esi stipra - tu esi latvietē!" Šie vārdi pēmti no Latvijas brīvības cīņās Veltas Kromules vēstules savai māsas meitai Mirdzai Lācei, kas kopā ar ģimeni 1949. g. izsūtīta uz Krievijas vergu nometnēm. Pati Velta pievienojās nacionālajiem partizāniem, lai cīnītos pret latviešu tautas apspiedējiem, netaisnību un okupantu mežonībām. Viņa bija nolēmusi dzīvai vajātājiem nepadoties un labu laiku pavadīja dažādos meža bunkuros. Pieminētie viņas vārdi kļuva par izturības un spītības

apziņas motīvu daudziem Latvijas brīvības cīņājiem Otrā pasaules kara pēckara laikmetā. Viss, kas viņiem bija pāri palicis, bija apziņa, ka viņu jaunās dzīvības pieder dzimtenei Latvijai, un par to tās arī jānoliek. Tas notika arī ar 29 gadus veco Veltu Kromuli. Viņa krita cīņās pret tautas nodevējiem un okupantiem. Referents vēl citēja Zentas Mauriņas sarakstītās grāmatas vārdus - "Mājas, māte un miers". Šis ir 3 cilvēka dzīvē visnepieciešamākās lietas, kas vajadzīgas katram viņa isajā vai gaņajā mūžā. Isā laikā iebrucēju ļaunā vara atņēma mums visas trīs - mājas, māti un mieru mūsu toreiz jaunajās sirdīs. To vietā tur iegūlās nemiers, neziņa un neizsakāmas sāpes par visu zaudēto, kas modināja jaunekļu un vīru apziņu ķerties atkal pie ieročiem un cīnīties pret asiņaino roku verdzības nesējiem. "Esi stiprs - tu esi latvietis!" šo vārdu patiesību pierādīja arī mūsu strēlnieki, atbrīvotāji un kalpakieši, un arī mūsu cīņāji-ļeģionāri II pasaules kara.

Turpinājumā referents arī norādīja, ka darbs, ko mēs darām šodien Latvijas labā, ir daudz par niecīgu, salīdzinot ar to, ko dara mūsu kaņavīri abos pasaules karaos. Un te man domas apstājas pie Juņa Neikena vārdiem:

"Vai tavs mūžs kam lieti der,

To vis neteic ilgie gadi;

Viens tas britiņš dārgi sveļ.

Ko ar labiem dariem vadi."

Dzimšanas dienu apsveikumu kārtotāja Ilga Strautiņa, nolasot pa dzejas pantam un pasniedzot kartiņas, minēja šādus vārdus: Austra Konovālova (90), Judite Janitēna (85), Nora Salete (70), Ēriks Skujiņš, Jadviga Gasparoviča, Dr., prof. Staņislavs Jerumanis, Eižens Reveliņš, Elza Ķivīte, Eleonora Krūmāja, Alma Abrams un Voldemārs Paegle. Sekoja viņa glāzes pacelšana un dziesma "Daudz baltu dieniņu". Kūkas šai plašajai sanāksmei bija cepušas apaļo mūža gadu jubilāres un vīru kārtas pārstāvis E. Skujiņš. Vīnu bija atnesuši E. Reveliņš, E. Skujiņš un V. Paegle.

Par jubilāres Austras Konovālovas dzīves gaitām pastāstīja Jūlijs Metums, kas viņu pazīst no seniem laikiem.

Vairākos pensionāru pēdējos saietos visu maltīšu izmaksas ziedojuši dažādi jubilāri, tādējādi aiztaupot dalībniekiem kārtējo maksu, kas parasti ir ap \$ 6.-.

Tā, sekojot šai pasāktai tradīcijai, š. g. 24. oktobra saietā, kuņā piedalījās vairāk kā 80 dalībnieku, Nora Salete kopā ar māsu Maldu Skaistkalnu un brāli Viesturu Gobu atcerējās savus piederīgos - tēvu LKOK kapt. Robertu Gobu, māti Elviru, mātes māti Kristīni Kurli, Maldas vīru Haraldu Skaistkalnu, viņa māti Alīdu, Noras dēlus - Kristianu un Pjēru Andrē, un viņas pirmo zobārsti Montrealā Irmu Grebži-Reincholdu, viņas vīru Ēriku un labi pazīstamo gleznotāju Otto Grebži. Nora, Malda un Viesturs paši iepazīstināja pulcējošos pensionārus ar saviem mīļajiem aizgājējiem, katram velto pa tautas dziesmas pantiņam. Šķiet, šī bija pirmā šāda veida atcere mūsu sabiedrībā.

Šo sarīkojumu-ateri atklāja pensionāru valdes priekšnieks V. Paegle ar svētvārdiem un skaistu dzejoli, kamēr pensionāru bufetes turētājs Georgs Strautiņš visus pacienāja ar glāzi baltā vai sarkanā vīna, jo, pēckara gadus pavadīdams vīna zemē Francijā, viņš šādu padzērienu prot novērtēt. Visus Gobu ģimenes aizgājējus pieminēja ar kļusuma brīdi.

LKOK kapt. Roberta Gobas un viņa dzīves drauga Elviras vārdi latviešu sabiedrībai Montrealā bija sevišķi pazīstami, jo R. Goba bija ev.-luf. Trīsvienības draudzes valdes loceklis. Šo amatu viņš atsaucīgi pildīja ilgus gadus. Robertu un Elviru redzēja gandrīz katrā dievkalpojumā un katrā plašākā latviešu sarīkojumā, ieskaitot Daugavas Vanagus, kur viņš bija ilggadīgs biedrs un atbalstītājs.

Otrajā sarikojuma daļā bijušais Latviešu frontes teātra līdzdalībnieks Eizens Reveliņš ar akordeona palīdzību pavadīja vairākas kopīgi dziedātas dziesmas.

Jau pašā saietā sākumā V. Paegle patikami pārsteidza klātesošos ar paziņojumu, ka Latvijas Triju Zvaigžņu Ordeņa Dome, kuŗas priekšsēdis ir Valsts prezidents Guntis Ulmanis, Triju zvaigžņu ordeni piešķirusi sabiedriskajam darbiniekam Montrealā Mārtiņam Štauveram. Klātesošie šo ziņu saņēma ar aplausiem un siltiem sveicieniem. Kuŗš gan nepazīst "trako" Mārtiņu, kas, neskatoties uz sirds darbības uzlabošanas operāciju pirms vairākiem gadiem, pasācis pasaules "apceļošanu", lai viesotos un darbotos citās latviešu sabiedrībās gan ar priekšlasījumiem, ierosinājumiem un padomiem mūsu kultūras dzīvē.

Skrastiņu Indulis

GADSKĀRTĒJAIS BIEDRĪBAS TIRDZIŅŠ

Nelaiķes Ilgas Štauveres ierosmē un vadībā MLB pirms gadiem trīspadsmit uzsāka savus gadskārtējos mājas cepumu un lietiskās mākslas priekšmetu tirdziņus ik novembra pirmajā sestdienā. latviešu centrā. Viens no viņas mērķiem bija ar šo pasākumu iesaistīt mūsu sabiedrības uzturēšanā vietējo kanadiešu sabiedrību un reizē popularizēt latviešus, mūsu kultūru un Latviju vispār, un pie reizes arī mūsu sabiedrisko centru. Viņai bija šajā laikā plaša pieredze, ko bija apguvusi tālajā Vinipegā, kur līdzīgus saietus rikoja toreizējā Hudson Bay Co universālveikalā (tagad The Bay), gūstot teicamus panākumus.

Nu jau divus gadus šis sarikojums Montrealā notiek jaunās vadības rokās. Anita Poriete-Bedard un Roberts Klaiše, abi uzcītīgi MLB darbinieki, labi apguvuši darba pieredzi un veiksmīgi veic plašos organizēšanas darbus. Velta Ozola, kas visus šos gadus ir bijusi cepumu galda vadītāja un cenu noteicēja ar visu savu veiksmi un degsmi turpina savu darbu un patiesi priecājas, ka cepēju devums ir liels un ienākumi arvien auguši. Tikai pirāgu un piparkūku varētu būt daudz, daudz vairāk, jo uz tām it sevišķi kāri ir kanadieši. Tas ievērojami paceltu ienākumus, jo nav šaubu, ka varētu pārdot vēl vairāk. Kafijas galda vadītāja Elga Čops ar savu palīdzību Astru Klaiši absolūtā mierā iztirgo itin visu, kas tai pienests. Virtuvē Brenda Lazdiņa tieši vaiga sviedros veic vārīšanas darbus. Pie lietiskās un citu priekšmetu galdu turētājiem arvien redzam Gitu un Jāni Lukstipus, Liliņu un Fridbertu Poriešus, kas uz tirdziņu ceļu mēro no patālās Kingstonas, Ontario provincē. Viņi vienmēr ir bijuši biedrības pasākumu atbalstītāji.

Vienmēr klāt ir arī sudrabkalis Oskars Vindedzis, kas ir arī biedrības goda biedrs, un viņa dzīves biedre Zinaīda, grāmatu izdevējs Imants Freibergs, spilvenu gatavotāja Vilma Ulmane. Šogad ļoti izstrūka audēja Ilga Gravelsiņa, kas Montrealu ar viru atstāja šī gada pavasarī.

Lai gan dažkārt šaubamies, vai būs iespējams mūsu sabiedriskiem pasākumiem piesaistīt jaunus darbiniekus, notiek patikami pārsteigumi. Sekmīgi šogad tirdziņā rikoja jaunās paaudzes pārstāvis Dāvids Porietis. No Otavas bija ieradusās divas jaunas dalībnieces - Heidi Tene-Šena un viņas māte. Viņām abām bija sevišķi bagāts dažādu izstrājumu klāsts, kuŗš sevišķi pievilka kanadiešu viesus. Un ir tik labi, ka viņi var atrast tirdziņā viņu gaumei piemērotas mantiņas. Ar glītiem kokgriezumiem piedalījās otavietis Censis Dambergs, nu jau otro reizi. Un nav tā, kā dažkārt sakam, ka tautiskās mantas vairs nepārdodas, jo kam tās vairs vajadzīgas. Tautās aizgāja vairāki viņa rūpīgi un gaumīgi darinātie darbi. Pievilka arī L. Zariņas bērnu mantiņu stends, ko viņa nu jau turēja otro gadu.

Jau pirms oficiālā sākuma centrā sāka plūst vietējie iedzīvotāji, jo viņiem parasts bazāros un garažu izpārdoša-

nās ierasties ātrāk, jo tad var dabūt vēl to, kas, viņuprāt, ir tas vērtīgākais. Šogad šo cilvēku plūsma izrādījās sevišķi plaša. Lai gan mums nebija oficiāla skaitītāja, šķiet, ka aptuvenais kanadiešu apmeklētāju skaits tuvojās 400. (Apmeklētāju skaita pacelšanai palīdz arī paziņojumi lielajā un apkārtnes presē un radio stacijās, kā arī skrejlapas veikalos. Par šādu labdarības sarikojumu paziņojumiem nav jāmaksā. Tie tikai laikus jāpiesaka.) Tam vēl jāpieskaita nepilns simtiņš latviešu, un tad jau sanāk gandrīz pustūkstotis. Tas nu, katrā ziņā ir rekords. Un vietējie viesi ne tikai iegriezās tirdziņā, bet tūdaļ meklēja arī "restorānu", kur varēšot nogaršot saimnieču gatavotos ēdienus. Ap pusdienas laiku viņi piepildīja visu plašo sarikojumu zāli un sarunās kavējās ilgāk kā mēs paši. Viens otrs bija pārsteigts, ka centrā ir pieejams celtnis. Daudzi priecājas par tā plašumu un tajā skatāmām kultūras vērtībām.

Tirgotāji tirdziņā un biedrības labvēļi bija ziedojuši 20 mantiņas "ieejas" izlozei. Biļešu pārdošanu vadīja čaklā Alise Grintāle, kuŗai daudzi vietējie kanadieši personīgi pazīstami. Izloze deva labu ienākumu, jo tajā piedalījās itin daudz kanadiešu, kas bija arī laimētāju vidū.

Šķiet, ka labvēlīgs šogad bija arī laiks. Nebija nokrišņu nebija un temperatūra turējās zema, patikami vēsa, bez vēja. Tā nu varēja bez grūtībām iet no viena bazāra uz otru. Kanadieši mūsu tirdziņu ir iecienījuši un par to stāsta citiem. Tādēļ iespējams, ka citu gadu - 1997. gada 1. novembrī - viņi būs klāt vēl lielākā skaitā. Tas nozīmē, ka darbs būs liels un vajadzēs vēl daudz vairāk cepumu un mantu ko tirgot. Vai kādam ir laba ideja, kā mēs varētu tikt pie vairāk pirāgu un piparkūku?

Šo ziņojumu nobeidzot, jāsaka sirsnīgs paldies itin visiem - dalībniekiem, darbiniekiem, cepējam un cepējiem, mantu gatavotājiem, tirgotājiem un visiem apmeklētājiem. Oficiālā pateicība sekos tikai nākamajā MLB Ziņotāja numurā. Bez Jums šis pasākums nebūtu tas, kas tas ir šodien. Uz redzēšanos nākamā gada tirdziņā! □

TĒRVETE NOSLĒDZ DURVIS

Ev.-lut. Trīsvienības draudzes Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu notika 13. oktobrī, vasaras nometnes ēkā, Tērvetē. To vadīja māc. R. Caune, kas ar rudens ziediem, dārzeniņiem un augļiem, sakārtotiem pāris grozos, pati bija dekorējusi altāra galdu. Tas bija pulcinājis kuplu svētku draudzi, kuŗai gan bija mazliet jādrebinās pavēsā un drēgnā rudens rita stundā neapsildītajā telpā.

Dievkalpojumam Tērvetes Lielajā mājā sekoja svētku mielasts, kuŗā dalībnieku skaits ievērojami pieauga, jo uz to ieradās kupla otaviešu saime. Neskatoties uz gandrīz 80 apmeklētājiem, saimniecēm ēdamā nepietrūka. Visi bija gandarīti par garšīgo maltīti. Atsevišķā telpā augststāvā spēlēja un mielojās prāvs bērnu bariņš. Ir tik patikami, ka bērni atkal ir kļuvuši mūsu draudzes aktīva daļa.

Pļaujas svētki noslēdza Tērvetes vasaras sezonu. Telpās ūdens ir nogriezts. Durvis noslēgtas. Jāgaida uz citu gadu. Pa ziemu dažkārt Tērvetē iegriezās kāds neatlaidīgs slēpētājs, un dažu gadu jaunieši tur ir svinējuši Jaungadu.

No Tērvetes šobrīd nāk arī nepatikama ziņa, ka tur kādā no latviešu mītnēm ir notikusi ielašanās. Tā tad nav vairs tās drošības kā agrāk. Žēl. Jācer, ka zaudējumi nebūs lieli un ka kaut kas līdzīgs neatkārtosies.

Pirms aizbraukšanas no Pļaujas svētkiem, man bija izdevība patērzēt ar Paliepu Jāni un viņa kundzi, kuŗiem Tērvetē ir visu gadu apdzīvojama vieta. Paldies par to!

Jāpiezīmē vēl tas, ka ceļš uz Tērveti un atpakaļ 13. oktobrī bija vienkārši burvīgs, jo koki bija rotājušies savās visskaistākajās rudens krāsās. □

M. Štauers

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOME

rīko

sestdien, 16. novembrī, plkst. 14:00,
Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā

LATVIJAS VALSTS SVĒTKU

SVINĪBAS

Programmā:

Svētbrīdis - māc. Rasma Caune

Svētku runa - Tāļivaldis Kronbergs, LNAK
valdes priekšsēdis, PBLA valdes
priekšsēdes vietnieks

PBLA 1996. gada BALVAS un citu
apbalvojumu paziņošana un pasniegšana.

Priekšnesumu daļa -

Montrealas latviešu skola

Sadraudzības stunda

Akta daļā piedalās Montrealas latviešu skola

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem

Ikvienu apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI

DV MONTREALAS NODAĻAS

VANADŽU KOPA

rīko

savu gadskārtējo

ZIEMAS SVĒTKU

TIRDZIŅU

sestdien, šā gada 30. novembrī,
no plkst. 11:00 - 17:00,

Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā.

Tirdziņā varēsiet iegādāties Kalupes rotas, kera-
miku, svētku kartiņas un grāmatas, jaunas - par \$ 1
- 2 gabalā.

Piedāvāsim siltas pusdienas, tortes, sviestmai-
zes un arī stipros padzērienus.

Lai arī lūdzam Jūs apmeklēt šo sarīkojumu - tir-
dziņu, kas ir mūsu vienīgais ienākuma avots li-
dzeķļu saņemšanai atbalstam Latvijā trūcīgā eso-
šiem tautiešiem. Vajadzību ir tik ļoti daudz!

Uz redzēšanos 30. novembrī!

Vanadzies

Vajadzīgi talcinieki - intervētāji, disku ierakstītāji, dzīves
stāstu tēlcēji un rakstītāji.

Skapu ieraksti un manuskripti sūtāmi LNAK Kultūras
nozares vadītājam M. Štauveram, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe,
QC, Canada H9X 2R2, tel. 514-457-9832, fakss 514-457-3496

Ieraksti smadzeņu (datoru) diskos sūtāmi koordinātoram M.
Svilānam, 1327 Richardson Side Rd, Kanata, ON, Canada K2K
2M5; tel. 613-592-1153, fakss 613-592-6186; elektroniskais
pasts: <bh449@freenet.carleton.ca>

Ir ienākuši jau pirmie manuskripti un pieteikusies pirmā
darbiniece - Dace Beinaroviša, kas dzīvo Rīgā, Latvijā.

Pieteikšanās un informācija pie abiem.

Aicinām talkā lielajā darbā!

LNAK KULTŪRAS NOZARE

LAKESHORE SIMFONISKĀ ORĶESTRA, dirigenta Andra Gūtmaņa vadībā,

KONCERTS

svētdien, 1. decembrī, plkst. 16:00,

Cedar Park baznīcā, 204 Lakeview,

Pointe Claire,

(dienvidos no # 20 lielceļa pa St. John's Rd)

Programmā: Handeļa, Mocarta un Bēthovena
skaņdarbi

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem

Informācija: A. Gūtmanis, tel. 630-4362

DAŽĀDAS ZIŅAS

♦ Kanadas valsts radio raidītāja CBC 60 gadu pastā-
vēšanas gadījumā Mekgila (McGill) Universitātes Mūzi-
kas fakultātes Poloka (Pollack) zālē 1. novembrī notika
īpašs koncerts, kurā piedalījās 14 no agrākiem uzvarētā-
jiem Kanadas jauno mūziķu sacensībās, kuŗas kopš 1959.
gada rīkojusi CBC radio sabiedrība. Jāpiezīmē, ka Mek-
gila Universitāte šogad svin savu 175 gadu pastāvēšanu.
Tā nu šim koncertam bija vēl plašāka nozīme un, varbūt,
tieši tādēļ to tieši pārraidīja visā Kanādā no krasta līdz
krastam visas CBC radio stacijas. Koncertā varēja iekļūt
uz ielūgumiem un iepriekš piesakoties un pieprasot briv-
biļetes. Klausītāju skaits bija ierobežots. Koncertā piedali-
jās arī latviešu pianists Artūrs Ozoliņš, kas šo balvu ie-
guva 1968. gadā, 21 gadu vecumā. (Atceros to sajūsmu,
kādu izjutām, kad viņš atgriezoties no Edmontonas, kur
balvu ieguva, viesojās pie mums Vinipegā. Mēs jau tad
viņu bijām labi iepazīnuši.) Viņš koncertā uzstājās pats
pirmais un atskaņoja S. Rachmaņinova "Vocalise No 14,
op. 34" un Fr. Lista "Valse-Caprice", izpelnoties klausītāju
atsaucību. Atskaņojumi bija Ozoliņam tik raksturīgā un iz-
justā stilā, sagādāja prieku, ka viņam bijusi atkal reta reize
būt Montrealā. Koncerta glitajā programmas brošūrā bija
arī Artūra īsa biogrāfija un foto uzņēmums. Paldies par
teicamo sniegumu! Bija arī patīkami ar viņu tikties starp-
brīža laikā.

♦ Mūsu gaŗgabalu skrējējs Montrealā Konstantīns
Čaks turpina skriet un piedalīties visdaŗzādākās sacikstēs.
2. novembrī viņš skrēja St.Laurentās "Cross Country" sa-
cikstēs un ar laiku 42:40 min. nonāca 3. vietā, iegūstot
bronzas medaļu. Vērā ņemams sasniegums. Apsveicam!

♦ 5. novembrī Maskavā Krievijas federācijas presi-
dentam Borisam Jeļcinam izdarīta 7 stundas gaŗa asins-
rites uzlabošanas operācija (bypass). Pirmās ziņas ir la-
bas. Ārsti ir ieskatos, ka viņš jau pēc nedaudz dienām va-
rēsot pat uzņemties dažas prezidenta atbildības funkcijas.

♦ Uzcītīgs latviešu un baltiešu sabiedrības draugs
un atbalstītājs ir čechu ārsts Dr. Norberts Kazdans, kas
labi pārvalda latviešu valodu un ir MLB Ziņotāja regulārs
lasītājs. Viņš parasti ierodas uz Latvijas valsts svētku sari-
kojumiem un sveicina mūs čechu vārdā. Šogad viņš mūsu
valsts svētkos atcerējies Montrealas Latviešu Biedrību,
kuŗas mērķu īstenošanai atvēlējis \$ 50.- ziedojumu. Sirs-
nīgs paldies par to! Tik labi draugi vienmēr ir tuvi.

♦ Daudz grāmatu no sava nelielā tēva Kārļa Krūmiņa -
Osāna bibliotēkas MLB bibliotēkai atvēlējis viņa dēls Indulis,
kas dzīvo Denveras tuvumā, Kolorādo pavalstī, ASV. Kādas 20
kastēs ar, apmēram, 500 grāmatām vai vairāk. Neesam vēl
paspējuši izskaitēt un sakārtot. Liels paldies!

M. Š.

KLINTONS UZVAR ASV

Ik pa 4 gadiem (gaŗajā gadā) ASV notiek prezidenta vēlēšanas - pirmajā novembrā otrdienā. Šogad 5. novembrī. Amatam šoreiz kandidēja 3 ASV politiķi: demokrats Bils Klinton, republikānis Roberts Dols un reformietis/neatkarīgais R. Perrots. Ja pirms pāris gadiem Klintonam nedeļa nekādu izredžu turpināt darbu prezidenta krēslā, apstākļi pamazām mainījās viņam par labu, un vēlēšanu priekšvakarā gandrīz nevienam nebija šaubu, ka viņam nākamie 4 gadi prezidenta amatā nodrošināti. R. Dols nebija spējis ietekmēt balsotājus sev par labu, lai kā arī viņš nebija centies to panākt.

To pierādīja nobalsojuma rezultāti. Klinton uzvarēja 31 pavalstis, ieskaitot Floridu un Kaliforniju, kā arī Kolumbijas distriktu (galvaspilsēta Vašingtona), kamēr Dols tikai 19 pavalstis. Klinton ieguva 379, bet Dols 159 mandātu prezidenta ievēlēšanas padomē (Electoral College). Līdz ar to viņš ir pirmais demokrātu prezidents, kas ir ievēlēts amatā pēc kārtas kopš Delano Rūzvelta laikiem (50 gados). Tas pats par sevi ir sasniegums.

Kopējā vēlētāju balsu skaita sadalījums: Klinton saņēmis 50 %, Dols 41 %, bet Perrots 9 %. Jāpiezīmē, ka vēlēšanās piedalījušies tikai 49 % balstiesīgo ASV pilsoņu. Citiem vārdiem, vairāk kā puse amerikāņu palikuši mājās un skatījušies rezultātus pie saviem televīzijas aparātiem. Viņu izvēle bijusi nepiedalīties.

Turpretim ASV kongresā turpinās valdīt republikāņi, kas kā patreizējie rezultāti rāda, ieguvuši pat vienu senatoru vairāk kā līdzšinējā senātā (54), kamēr demokrati to zaudējuši (46). Galīgais vietnieku nama deputātu sastāvs vēl nav zināms, bet, neskatoties uz vairākiem zaudējumiem, šķiet, ka arī tajā vairākumu paturēs republikāņi.

Tas ASV nav nekas neparasts, kad izpildvara un likumdošana atrodas pretējo partiju rokās. Tā republikāņu prezidentiem bija jārēķinājas ar demokrātu kongresiem. Rādās, ka šāds izkārtojums amerikāņu vēlētājiem patīk, jo prasa sava veida kompromisu no abām pusēm. Tikmēr prezidents itin bieži kongresa nostāju var izmantot savā labā.

Robertam Dolam latviešos, šķiet, bija itin liela sekotāju saime. Bils Klinton nebija tik iecienīts. Diemžēl, cerības tiem nepiepildījās. Kāda būs Klintona politika attiecībā uz Baltijas valstīm? Tas pagaidām vēl ir atklāts jautājums. Visumā viņš arvien ir iestājies par tām. To īpaši apstiprināja viņa viesošanās Rīgā. Viņa stiprā puse ir bijusi ASV iekšpolitika. Zinātāji gan aizrāda, ka ārpolitikas jautājumos Klinton esot pieaudzis un kļūstot daudz drošāks kā līdz šim. Latvijas politiķiem Klinton izrādījies pieņemams un viņš tos līdz šim nav ignorējis. Cerēsim, ka tas tā turpināsies viņa nākamajos 4 valdīšanas gados. Republikāņi gan centušies viņu gāzt ar dažādām izmeklēšanām ētiskos un tirdzniecības jautājumos, kuŗos Klinton pirms nonākšanas prezidenta amatā izdarījis dažādas kļūdas.

Lai nu kā, Klinton ir uzvarējis! Vēlēsim viņam sekmes un cerēsim, ka viņš būs vairāk kā draugs - palīdzēs nodrošināt Baltijas valšņu neatkarību lielā krievu lāča priekšā. □

♦ Politiskas vētras Kvebekā aug kā sēnes pēc lietus. Bieži tās tiek radītas ar nodomu, lai veicinātu atšķiršanos no Kanadas, lai pasludinātu neatkarīgu Kvebekas valsti.

Jaunākā vētra sacēlās ap Kvebekas gubernātoru Jean Louis Roux, ko amatā tikai pirms nedaudz mēnešiem iecēla Kanadas ministru prezidents Ž. Kretjens. Roux bija daudzsēperatistu acīs no paša sākuma. Lai viņu gāztu, tika uzraksts vecs notikums, kuŗā jaunības gados viņš uzzīmējis kāšu krustu uz laboratorijas ķīteļa, lai protestētu pret iesaukšanu dienestā. Par šādu grēka darbu pirms 50 ga-

Ši gada MLB Ziņotāja d e c e m b r a numurā atkal publicēsim

KOPĒJO ZIEMASVĒTKU UN JAUNGADA APSVEIKUMU,

kā to esam darījuši kopš 1975. gada. Tas ir kopējs sveiciens, ne atpirkšanās no personīgām apsveikuma kartiņām.

Sveicienā var piedalīties visi MLB biedri, MLB Ziņotāja lasītāji un labvēļi, kas to vēlas, gan tuvumā, gan tālumā. It sevišķi gaidām montrealiešu, otaviešu un kvebekiešu aktīvu piedalīšanos. **Pieteikšanās līdz 30. novembrim.**

Ērtības labad un lai taupītu laiku, automātiski pieņemam, ka šī gada sveicienā piedalīsies **v i s i** iepriekšējā gada dalībnieki. Ja nu tomēr kaut kādu iemeslu dēļ to lūs nevēlaties darīt, laipni lūdzam par to nekavējoties paziņot redakcijai - ☎514-457-9832, fakss 514-457-3496.

Piedalīšanās ir pret labprātīgu ziedojumu.

Protams, gaidām arī atsevišķus sveicienus no draudzēm, organizācijām un privātiem uzņēmumiem, kādus arī katru gadu esam publicējuši.

Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda un adresējami - SVEICIENS, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, QC, Canada H9X 2R2.

Jūsu piedalīšanās kopējā sveicienā ļoti gaidīta. Izmantojiet izdevību un piesakiet savējo ar atbildes pastu.

Par to Jums jau iepriekšējs paldies!

Redakcija

LATVIEŠU JAUNATNES DZIESMU SVĒTKU PADOME

291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe,
Quebec, Canada H9X 2R2

☎ 514-457-9832; fakss 514-457-3496

Piedāvā:

LATVISKAS VIESĪBU SERVJETES

150 servješu paka \$ 25.- + \$ 4.- piemaksa pastam.

2-18 servješu paciņas - \$ 6.- + \$ 2.- piemaksa pastam.

Rotājiet savus godu un svētku galdus ar šīm latviskām servjetēm, veidojiet īpašu gaisotni un sagādājiet pārsteigumu saviem viesiem. Ienākums iet par labu

MŪZIKAS NOMETNES LABVĒĻU FONDAM,

ko arī lūdzam atbalstīt ar ziedojumiem, lai nodrošinātu jauno mūziķu un lektoru piedalīšanos nākamajā (6.) Mūzikas nometnē, kas notiks 1998. gadā, no 8.-18. jūlijam, Ogrē, Latvijā. Daudziem dalībniekiem būs vajadzīgas stipendijas. Lai nometne varētu notikt sekmīgi, līdzekļi tai jāsaģādā jau tagad.

Visi maksājumi adresējami uz augšminēto adresi un čeki rakstāmi uz **Latvian Youth Song and Dance Festival Council vārda.**

Pateicamies par Jūsu uzmanību un līdzšinējo atsaucību. Varam ziņot, ka iepriekšējam aicinājumam jau ir bijuši atsaucīgi labvēļi. Par ienākušajiem ziedojumiem ziņosim nākamajos paziņojumos.

Latviskās servjete būs pieejamas arī **DV Montrealas nod. vanadžu gadskārtējā Ziemsvētku tirdziņā**, kas notiks 30. novembrī, Latviešu centrā. Par to īpašu paziņojumu variet lasīt citur MLB Ziņotāja slejās.

PADOME

diem viņam neatlika nekas cits, kā atteikties. Kvebekas ministru prezidents šo gadījumu dēvē par Kanadas satversmes krīzi un pieprasa, lai posteni likvidē, jo tas esot kolonialisma laikmeta piedēklis. □

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas
- Jūsu ciemiņiem no Latvijas
kārtotam lidojumus
- Ekskursijas pa Latviju
sadarbībā ar Latvia Tours

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 924-6328

Cumberland Court,
99 Yorkville Ave.
Toronto, Ont. M5R 3K5
Fax (416) 924-5954

 LATVIA TOURS
Kanādas un Amērikas pārstāvji

1-800-268-7442

MLB ZIŅOTĀJA FAKSS - 514-457-3496

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

▪ 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Laryanna

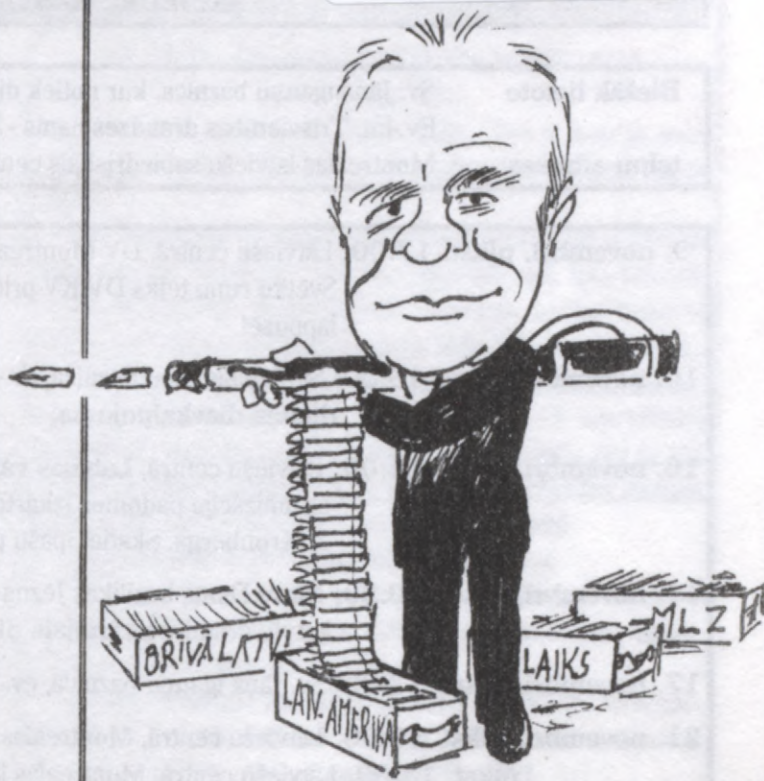
MAX IMMO
Courtier En Immeubles

MLS

Uldis Lusis, B. A.
Agent immobilier
☎514-488 7615

PAKALPOJUMI
nekustāmo īpašumu tirdzniecībā.
Zvaniet! - Tel. 514-488-7615

Valters vienmēr lādē un šauj. Ed. Keiša šaržs

♦ Šī numura vāka zīmējumu smadzeni (datorā) radījis Imants Freibergs un nosaucis to par PAAUDŽU MAIŅA. Paldies!

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. **DARBINIEKI:** Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Imants Freibergs, Ludvigs Kalniņš, Anna Kreipāne, Marga Lūsis, Uldis Lūsis, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Anna Skujiņa, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 30.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 25.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtņīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. **PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS:** mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus isināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztīrītajos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonīmus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY NOVEMBER 1996 NOVEMBRE MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué. Canada H9X 2R2, ☎514-457-9832